

Filozofická fakulta Univerzity Karlovy v Praze
Katedra pomocných věd historických a archivního studia

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Ondrej Mandzák

Rakovnický děkanát v pozdním středověku
The deanery of Rakovník in the late Middle Ages

Praha 2014

Vedoucí práce: prof. PhDr. Hana Pátková, Ph. D.

Za odborné vedení práce, cenné rady, důležité připomínky a vstřícný přístup děkuji vedoucí této práce prof. PhDr. Haně Pátkové, Ph.D. Také bych rád poděkoval PhDr. Mgr. Pavlu Trnkovi za ochotnou pomoc a metodické podněty v některých otázkách.

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci vypracoval samostatně, že jsem řádně citoval všechny použité prameny a literaturu a že práce nebyla využita v rámci jiného vysokoškolského studia či k získání jiného nebo stejného titulu.

V Praze dne.....

Podpis.....

Anotace

Tato diplomová práce předkládá náhled na fungování církevní správy v rakovnickém děkanátu zejména v období druhé poloviny 14. století a počátku 15. století na základě analýzy pramenů, zvláště úředních knih ústřední církevní správy. Sleduje zejména farní síť, personální obsazení, rozložení typů patronátního práva a zámožnost far. Výsledky výzkumu srovnává s fakty u obdobně zpracovaných děkanátů.

Summary

The diploma thesis presents a view of church administration in deanery of Rakovnícko principally in period of 2nd half of 14th century and beginning of 15th century, via analysis of sources, especially registers of central church administration. Focuses primarily on parish network, constitution of priests to parish office, patrons of parishes, belongings of churches. Compares results with facts discovered during research of another, analogous compiled deaneries.

OBSAH

1. Úvod.....	7
2. Pramenná základna.....	10
3. Určení teritoria rakovnického děkanátu.....	13
4. Katalog.....	15
4. 1. Běleč.....	16
4. 2. Běsno.....	20
4. 3. Bílenec.....	22
4. 4. Blšany.....	24
4. 5. Čistá.....	26
4. 6. Děkov.....	29
4. 7. Dolany.....	31
4. 8. Domoušice.....	33
4. 9. Hořesedly.....	34
4. 10. Hředle.....	36
4. 11. Hvozd.....	39
4. 12. Chlístov.....	41
4. 13. Jesenice.....	43
4. 14. Kněžves.....	45
4. 15. Kolečovice.....	47
4. 16. Kounov.....	49
4. 17. Kožlany.....	51
4. 18. Kralovice.....	52
4. 19. Kroučová.....	54
4. 20. Lišany.....	56
4. 21. Lužná.....	58
4. 22. Městečko.....	60
4. 23. Miličov.....	61
4. 24. Mutějovice.....	64
4. 25. Nesuchyně.....	66
4. 26. Nezabudice.....	68
4. 27. Olešná.....	70
4. 28. Oráčov.....	71
4. 29. Ostrovec.....	73
4. 30. Panoší Újezd.....	75
4. 31. Podbořánky.....	78
4. 32. Potvorov.....	80
4. 33. Rakovník.....	82
4. 34. Rousínov.....	86
4. 35. Senomaty.....	88
4. 36. Skryje.....	90
4. 37. Skřiváň.....	92
4. 38. Slabce.....	94
4. 39. Soběchleby.....	96
4. 40. Strojetic.....	98
4. 41. Šanov.....	100
4. 42. Veclov.....	102
4. 43. Velká Černoc.....	104
4. 44. Velká Chmelištná.....	106

4. 45. Všehrady.....	108
4. 46. Všesulov.....	111
4. 47. Vysoká Libyně.....	113
4. 48. Zbečno.....	115
4. 49. Žebnice.....	117
4. 50. Žihle.....	118
5. Církevní správa.....	120
5. 1. Rozložení patronátního práva.....	120
5. 2. Zámožnost far.....	125
5. 3. Klérus rakovnického děkanátu.....	132
6. Dílčí otázky.....	140
6. 1. Úměra mezi zámožností far a délkou služby.....	140
6. 2. Souvislost mezi typem patronátu a zámožností fary.....	142
6. 3. Děkan rakovnický.....	144
7. Závěr.....	145
8. Prameny a literatura.....	147
8. 1. Prameny vydané.....	147
8. 2. Prameny nevydané.....	148
8. 3. Literatura.....	149
8. 4. Seznam zkratk.....	154
9. Přílohy.....	156
9. 1. Příloha č. 1: Topografická mapa děkanátu.....	156
9. 2. Příloha č. 2: Alfabetický seznam lokalit.....	157
9. 3. Příloha č. 3: Mapové zobrazení struktury držby patronátního práva...	165
9. 4. Příloha č. 4: Mapové znázornění teritoriálního dosahu směn farních beneficií.....	166
9. 5. Příloha č. 5: Mapové znázornění pohybu arcijáhna spolu s itinerářem.	167

1. ÚVOD

Studium problematiky geneze, vývoje, struktury a organizace farní sítě v době pozdního středověku poznamenává rozmach význačný pro poslední dekádu. Nicméně, základy tohoto rozmachu byly položeny ve 2. polovině 20. století především soustavnou prací Zdeňky Hledíkové¹ a jiných historiků² zabývajících se církevními dějinami. V poslední době je profilovým projekt „Teritoriální církevní správa pražské arcidiecéze,“³ ukládající si za cíl shromáždit údaje o pražských beneficiích dostupné v pramenné základně, přičemž výstupem po zpracování bude databáze.

Možnosti srovnání nabízejí studie věnované zpracování děkanátů⁴ - metody a postupy práce se obměňují zejména v souvislosti se skladbou pramenné základny.

¹ Zdeňka HLEDÍKOVÁ, *K otázkám vztahu duchovní a světské moci v Čechách ve druhé polovině 14. století*, ČsČH 24, 1976, s. 244-277; TÁŽ, *Struktura duchovenstva ve středověkých Čechách*, in: Ján ČIERNY – František HEJL – Antonín VERBÍK (edd.), *Struktura feudální společnosti na území Československa a Polska do přelomu 15. a 16. století*, Praha 1984, s. 343-392; TÁŽ, *Úpadek nebo růst? K situaci církve v Čechách ve 14. století*, in: Zdeňka HLEDÍKOVÁ (ed.), *Traditio et cultus. Miscellanea historica Bohemica Miloslao Vlk archiepiscopo Pragensi ab eius collegis amicisque ad annum sexagesimum dedicata*, Praha 1993, s. 51-62; TÁŽ, *Církev v českých zemích na přelomu 14. a 15. století*, in: Miloš DRDA – František J. HOLEČEK – Zdeněk VYBÍRAL (edd.), *Jan Hus na přelomu tisíciletí. Mezinárodní rozprava o českém reformátoru 15. století a o jeho recepci na prahu třetího milénia, Ústí nad Labem 2001*, s. 35-58. (Tyto studie byly nově kompilovány v knize TÁŽ, *Svět české středověké církve*, Praha 2010, ze které bude citováno.) Dále TÁŽ, *Ke studiu a možnostem využití patronátních práv v předhusitských Čechách*, FHB 7, 1984, s. 43-99; TÁŽ, *Farní síť ve středověkých Čechách a možnosti jejího studia*, in: Jan HRDINA – Blanka ZILYNSKÁ (edd.), *Církevní topografie a farní síť pražské církevní provincie v pozdním středověku (=Colloquia mediaevalia Pragensia 8)*, Praha 2007, s. 23-32.

² Ze spíše obecnějších prací srov. Zdeněk FIALA, *Správa a postavení církve v Čechách od počátku 13. do poloviny 14. století*, SH 3, 1955, s. 64-88; Zdeněk BOHÁČ, *Patrocinia jako jeden z pramenů k dějinám osídlení*, ČsČH 21, č. 3, 1973, s. 369-388; Týž, *Topografický slovník k církevním dějinám předhusitských Čech, Pražský archidiakonát*, Praha 2001.

³ Jana SYNOVCOVÁ - BOROVIČKOVÁ – Blanka ZILYNSKÁ, *Databáze Teritoriální církevní správa v předhusitských Čechách*, in: Jan HRDINA – Blanka ZILYNSKÁ (edd.), *Církevní topografie a farní síť pražské církevní provincie v pozdním středověku (=Colloquia mediaevalia Pragensia 8)*, Praha 2007, s. 9-21; Blanka ZILYNSKÁ, *Dílčí zpráva o průběhu výzkumu církevní problematiky, ÚSH 2004 (=Gotické umění a jeho historické souvislosti III)*, s. 31-32.

⁴ Tomáš DVOŘÁK, *Farní klérus v kameneckém děkanátu v letech 1354-1436. Pokus o historickostatistickou analýzu na základě konfirmačních knih*, ÚSH 2004 (=Gotické umění a jeho historické souvislosti III), s. 49-90; Jaroslav HAVRLANT, *Žatecko na cestě k husitské revoluci ve světle církevních dějin*, Sborník Katolické teologické fakulty 6, 2004, s. 145-183; Týž, *Problémy studia farní sítě žateckého děkanátu a jeho specifika*, in: Jan HRDINA – Blanka ZILYNSKÁ (edd.), *Církevní topografie a farní síť pražské církevní provincie v pozdním středověku (=Colloquia mediaevalia Pragensia 8)*, Praha 2007, s. 165-184; Jana KINDLOVÁ, *Církevní správa v předhusitských Čechách ve slánském děkanátu*, SSH 35, 2009, s. 3-129; TÁŽ, *Venkovské duchovenstvo předhusitských Čech*, in: Ivan HLAVÁČEK – Jan HRDINA (red.), *Církevní správa a její písemnosti na přelomu středověku a novověku (=AUC - Phil. et Hist. 2, 1999, Z pomocných věd historických XV)*, Praha 2003, s. 183-202; Michal ŘEZNÍČEK, *Církevní správa v turnovském děkanátu ve světle patronátních poměrů*, ÚSH 2004 (=Gotické umění a jeho historické souvislosti III), s. 115-123; Vojtěch VANĚK, *Sakrální architektura děkanátu lipského v písemných pramenech doby předhusitské*, ÚSH 2001 (=Gotické umění a jeho historické souvislosti I), s. 33-78; Ivan MICHÁLEK, *Ústecký děkanát v době předhusitské, Vymezení polohy a vývoj farní struktury*, ÚSH 2001 (=Gotické umění a jeho historické souvislosti), s. 11-32; Týž, *Bílinské arcijáhensství. Vymezení polohy a farní struktura v době předhusitské*, in: Jan HRDINA – Blanka

Farní síť rakovnického děkanátu zatím nebyla zpracovaná komplexně. Nejspíše nejvhodnější práce, ze které je možné vycházet, je dílo Augusta Sedláčka,⁵ věnující se v rámci popisu regionu i farní síti, taktéž úže na region zaměřená práce Václava Kočky.⁶

Práce je vymezena obdobím pozdního středověku, konkrétnější určení je ale možné ohraničit páteční pramennou základnou, kterou budou v tomto případě tvořit zejména konfirmační knihy. V souvislosti s rakovnickým děkanátem lze v konfirmačních knihách nalézt záznamy v letech 1354 – 1435; nejužší jádro práce se bude dotýkat zejména tohoto období. Zčásti tato práce samozřejmě obsáhne i pozdější, resp. dřívější období,⁷ v souvislosti s dalšími prameny.

Práce bude na základě pramenů církevní správy sledovat zejména personální obsazení jednotlivých far, jejich majetkové zázemí a patronátní právo k nim; tento okruh bude v souvislosti s dostupnými prameny doplněn o poznatky poskytující informaci o provázanosti far nikoliv jen z hlediska oficiálního (tedy např. výměny farářů mezi dvěma farami); jedinečný dochovaný pramen, vizitační protokol,⁸ podává svědectví o styku mezi faráři, farníky, v menší míře také o mobiliáři kostelů a far. Práce také uvede některé z informací excerpovaných z farářských relací (1677); navzdory tomu, že tento rok je již velmi vzdálen chronologickému vymezení práce, může analogicky přiblížit okruh vsí příslušných ke konkrétní faře. Práce srovná poznatky o rakovnickém děkanátu s poznatky o jiných, vhodně zvolených děkanátech pražské arcidiecéze.

Struktura práce bude vycházet ze stanovených cílů. K pochopení přístupu budou popsány použité prameny – s nástinem hierarchické posloupnosti stanoveným dle přínosu pro studium vymezeného objektu. Následovat bude kapitola věnovaná topografickému vymezení rakovnického děkanátu. Jádrem práce budou excerpcy pramenů; přehlednou orientaci umožní alfabetské členění kapitoly dle jednotlivých far – nazvu to „Katalogem.“ V následující

ZILYNSKÁ (edd.), *Církevní topografie a farní síť pražské církevní provincie v pozdním středověku (=Colloquia mediaevalia Pragensia 8)*, Praha 2007, s. 145-164; TÝŽ, *Jablonský děkanát v době*

předhusitské a husitské, ÚSH 2003/1 (= *Gotické umění a jeho historické souvislosti III*), s. 13-52; TÝŽ, *Duchovenstvo podbrdského děkanátu v době předhusitské a husitské*, s. 31 – 80, in: *Minulost Berounska 14*, Beroun 2011; TÝŽ, *Vývoj farní struktury a vymezení polohy podbrdského děkanátu v době předhusitské a husitské*, s. 25 – 68, in: *Minulost Berounska 13*, Beroun 2010; Lenka MAZANCOVÁ, *Děkanát Hradec Králové. Rozbor na základě konfirmačních knih se zaměřením na mobilitu kléru*, Diplomová práce FpFSU Opava, Opava 2003; Ondřej VODIČKA, *Klérus mnichovohradištského děkanátu v době předhusitské a husitské (1354-1436)*, Diplomová práce FF MU Brno, Brno 2011.

⁵ August SEDLÁČEK, *Hrady, zámky a tvrze Království českého VIII*, Praha 1998.

⁶ Václav KOČKA, *Dějiny Rakovníka*, Rakovník 2009.

⁷ Pro dřívější období zejména prameny obsažené v edicích *Codex Diplomaticus et Epistolaris Bohemiae*; *Regesta diplomatica nec non epistolaria Bohemiae et Moraviae*; podrobně dále v textu.

⁸ srov. dále.

kapitole se práce pokusí o syntézu vyexcerpovaných poznatků z vícero hledisek, spolu s komparací s vybranými děkanáty. Závěr práce shrne výsledky výzkumu.

2. PRAMENNÁ ZÁKLADNA

Na tomto místě je vhodné představit použité prameny a hierarchizovat je z hlediska využitelnosti pro danou problematiku.

Pramenem, který prvně definuje sledovaný okruh farností, jsou rejstříky papežských desátků z let 1352, 1369, 1384, 1385, 1399, 1403 a 1405.⁹ Vzhledem k tomu, že seznamy farností jsou řazeny podle arcijáhenství a děkanátů, poskytují možnost uceleného náhledu (samozřejmě s odchylkami) na farní síť rakovnického děkanátu z topografického hlediska. Druhou možností, jak tento pramen využít, je pokus o rekonstrukci majetkového zázemí konkrétních farností – jelikož uvádějí k výše zmíněným letem výši odvedeného papežského desátku jednotlivými farními kostely. V této věci je ale nutné předem počítat s omezeními, které přinese, především není možné majetkové zázemí a farní důchody určit s absolutní přesností.¹⁰

Základním pramenem budou konfirmační knihy,¹¹ vedeny úřadem generálních vikářů¹² pražského arcibiskupství. V podstatě až na výjimky obsahují jednoduché, standardizované zápisy o obsazování beneficií duchovními. Vypovídající hodnotu především zkresluje fakt, že ne všechny konfirmace byly v těchto knihách zapsány. Podružné problémy, především rozdílná konkretizace téže osoby konfirmovaného plebána ve dvou různých zápisech¹³ a kolize dvou zápisů v témže časovém období, jsou spíše marginální. Při dobrém dochování u konkrétní fary je možné excerpovat především informaci o délce trvání služby u jednotlivých plebánů a hlavně zjistit držitele patronátního práva.

Dalším pramenem, který ovšem zdaleka neposkytuje tolik informací co konfirmační knihy, jsou knihy erekcí.¹⁴ Obsahují zápisy vypovídající o donacích kostelům, případně fundacích oltářů apod. – zajišťují tedy pohled na majetkové zázemí fary vzhledem k povaze

⁹ Václav Vladivoj TOMEK (ed.), *Registra decimarum papalium čili: registra desátků papežských zdiecezí pražské. (= Z pojednání král. české společnosti nauk VI. řady svazek 6)*, Praha 1873. (Dále jen RDP)

¹⁰ Nejnověji analyzoval Vojtěch VANĚK, *Rejstříky papežských desátků a možnosti jejich využití*. ČČH 100, 2002, č. 3, s. 497-521.

¹¹ Josef EMLER (ed.), *Libri confirmationum ad beneficia ecclesiastica Pragensem per archidioecesim*, I-IV, VI-X Praha 1865-1870, 1883-1889; František Antonín TINGL (ed.), *Libri confirmationum ad beneficiaecclesiastica Pragensem per archidioecesim*, V, Praha 1865. (dále jen LC).

¹² Zdeňka HLEDÍKOVÁ, *Úřad generálních vikářů pražského arcibiskupa v době předhusitské. Ze správních dějin pražské arcidiecéze (=Acta Universitatis Carolinae philosophica et historica monographia XLI.)*, Praha 1971.

¹³ Např. Johannes vs. Hensl.

¹⁴ Klement BOROVÝ (ed.), *Libri erectionum archidioecesis Pragensis saeculo XIV. et XV.*, I-V, Praha 1875-1889; Antonín PODLAHA (ed.), *Libri erectionum archidioecesis Pragensis saeculo XIV. et XV.*, VI, Praha 1927; Hana PÁTKOVÁ – Josef PELIKÁN (edd.), *Libri erectionum archidioecesis Pragensis*, vol. VII (1406 – 1408), Praha 2002. Vydáno celkem sedm z jedenácti erekcí knih, nevydané tato práce nebere na zřetel.

právního aktu donace, i držitele patronátního práva. Zápisů vážoucích se k rakovnickému děkanátů není velké množství – mnohokrát tedy poslouží spíše pro ilustraci, než jako plnohodnotný pramen.

Specifickým pramenem je vizitační protokol arcijáhna pražského Pavla z Janovic,¹⁵ v případě rakovnického děkanátu z listopadu roku 1382, s výjimkou lokalit Běleče a Bratronic (prosinec roku 1379), Rakovníka dne 1. června 1380 a dne následujícího v Čisté. Při analýze pramene se lze dopracovat k informacím, které jinde nalézt nelze. Především ale může doložit plebána v úřadu, a potvrdit tak zápisy v konfirmačních knihách (v případě zkratkovitých konfirmačních zápisů u konkrétní fary i přinést nové poznatky), přičemž obsahuje i informace o personálu, který byl plebánovi nápomocen – vzhledem k příčinám, které vedly k vizitacím, jde především o pomocnice či kuchařky - ale též o vikářích, zvonících apod. Zápisy z vizitací u některých lokalit mohou pomoci vytvořit obraz o hospodářské stránce farností – ať již kupř. informace o špatném hospodaření plebána se svěřeným majetkem, lze dohledat i konkrétní položky, jak v hotových penězích, tak naturáliích. Několik zápisů obsahuje i zmínku o inventárním zabezpečení kostela – sledované položky se ale většinou omezují na liturgické rukopisy, popřípadě roucha. Práce ale v krátkosti nastíní i další – principiálně hlavní informace, kvůli kterým byl protokol pořízen: problémy v chování plebánů, a to ze dvou důvodů; jednak jde o zajímavou výpověď, s jakými problémy se správa duchovenstva uvnitř děkanátu potýkala, na straně druhé je možné analýzou výpovědí odhadnout cirkulaci a dosah informací v regionu.

Využitelné ve vysoké míře jsou soudní akta generálních vikářů, dochovaná z let 1373 – 1408 a 1420-1424.¹⁶ Je nutno ale upozornit, že je odhadem až 70 procent relevantních zápisů tvořeno pouze administrativními položkami, které až na výjimky nemůžou podat závažnější informace, využitelné pro tuto práci. Zbýlých 30 procent tvoří zejména informace o dluzích, respektive pohledávkách konkrétního plebána, spory o patronátní právo, v několika případech smlouvy o pronájmu farních důchodů.

V několika případech jsou k dispozici i zápisy v aktech korektorů kněžstva,¹⁷

¹⁵ Ivan HLAVÁČEK – Zdeňka HLEDÍKOVÁ (edd.), *Protocollum visitationis archidiaconatus Pragensis annis 1379-1382 per Paulum de Janowicz archidiaconum Pragensem factae, Pragae 1973. (dále jen PVAP); Nově Martin NODL, Morová epidemie na Rakovnicku v roce 1380. Modelová studie k životu farního kléru. in: Ivan HLAVÁČEK - Jan HRDINA (red.), *Facta probant homines. Sborník příspěvků k životnímu jubileu prof. dr. Zdeňky Hledíkové, Praha 1998, s. 301-310.**

¹⁶ Ferdinand TADRA (ed.), *Soudní akta konzistoře pražské 1373-1424 (Acta judiciaria consistorii Pragensis 1373-1424), I-VII, Praha 1893-1901. (dále jen SA).*

¹⁷ Antonín PODLAHA (ed.), *Akta korektorů duchovenstva diecése pražské z let 1407-1410 (=Editiones archivii et bibliothecae s. f. metropolitani capituli Pragensis 16), Praha 1921 (dále jen AKK).*

Podružné prameny, které tato práce využije, budou především farářské relace¹⁸ z roku 1677 a akta administrátorů¹⁹ z doby pohusitské. Jak bylo avizováno, rok 1677 je příliš vzdálen pozdnímu středověku, nicméně, mezi odpověďmi, které vypracovali plebáni na předem stanovené otázky, lze nalézt informace jednak o síti filiálních kostelů a kaplí (která samozřejmě prošla velkou proměnou) a jednak o síti vsí, které spadaly pod konkrétní kostel (resp. kapli) – přičemž se snad lze domnívat, že tato síť byla podobná i v období, které sleduje tato práce. Na využitelnosti pramene záleží vesměs na konkrétních případech, s jakou osobní angažovaností plebán odpovědi vypracoval. Akta administrátorů, jakožto úřední knihy horní konsistoře téměř žádné zápisy pro Rakovnicko neobsahují, proto excerpované informace z nich budou mít v rámci práce spíše statut dílčích, doplňujících zmínek.

¹⁸ NA, fond APA I, inv. číslo 1335, sign. B 12/9

¹⁹ APH, fond AMK, Codices VI.

3. URČENÍ TERITORIA RAKOVNICKÉHO DĚKANÁTU

Vymezení chronologicky náleží zhruba od poloviny 14. století do pohusitské doby. Toto je dáno pramennou základnou, o kterou se práce opírá. Především, základním pramenem k rekonstrukci farní sítě, jak již bylo avizováno, jsou v tomto ohledu registra papežských desátků.²⁰ Zásadní mezerou excerpovaného soupisu je ale fakt, že zapsány nejsou všechny fary – tyto je nutné doložit na základě dalších pramenů. Sporný bod v tomto seznamu je následující: Položku „Rychleb“, popř. „Richleb“, lokalizuje Zdeněk Boháč²¹ u vsi Domoušice, přičemž odkazuje na zápis odvedeného desátku z roku 1399, kde je škrtnuto „Richleb“ a připsáno „Kunow“ – opírá se také nejspíše o zápis ve vizitačním protokolu, který Domoušice vykazuje jako filiální ke Kounovu.²²

Co se týče far, které není možné doložit pomocí register papežských desátků, je nutné obrátit pozornost na další prameny. V tomto případě mohou posloužit konfirmační knihy a vizitační protokol. Především, seznam neuvádí dva farní kostely: Chlístov (zaniklá ves, dnes Kostelík), který je v konfirmačních knihách doložen v letech 1361 - 1370,²³ a kostel v Kroučové, který dokládají jednak konfirmační zápisy v letech 1361 – 1417,²⁴ jednak zápis v knihách erekcích z roku 1406.²⁵ Chlístov je v tomto případě záležitostí relativně jednoznačnou, u Kroučové přichází problém v tom, že byla na pomezí děkanátů rakovnického a slánského. Místo v této práci ji tedy připadne spíše hypoteticky; nicméně J. Kindlová lokalitu ve své práci do děkanátu slánského nezařadila.²⁶

Vizitační protokol je nápomocen při rekonstrukci sítě filiálních kostelů, při vyloučení kostelů, které jsou psány již v registrech papežských desátků, lze jmenovat: Břežany filiální ke Kožlanům,²⁷ Kostelec (u vsi Krupá) filiální k Nesuchyni²⁸ (ojediněle se v roku 1356²⁹

²⁰ RDP, s. 43 – 44; Seznam označený jako „*Decanatus Rakonicensis*“ vykazuje celkem 48 položek, s tím, že Běleč sdílí položku s Bratronicemi („*Bielecz cum Bratronicz*“). Alfabetické pořadí kostelů: Běleč s Bratronicemi, Běsno, Bílenec, Blšany, Čistá, Děkov, Dolany, Domoušice („Rychleb“), Hořesedly, Hředle, Hvozď, Jesenice, Kněževes, Kolečovice, Kounov, Kožlany, Kralovice, Lišany, Lužná, Městečko, Milíčov, Mutějovice, Nesuchyně, Nezabudice, Olešná, Oráčov, Ostrovec, Panoší Újezd, Podbořanky, Potvorov, Rakovník, Rousínov, Senomaty, Skryje, Skřivaň, Slabce, Soběchleby, Strojetic, Šanov, Veclov, Velká Černoc, Velká Chmelištná, Všehrda, Všesulov, Vysoká Libyně, Zbečno, Žebnice, Žihle.

²¹ Boháč, s. 111

²² PVAP, s. 374

²³ LC I/1, s. 156; LC I/2, s. 46 – 47; LC I/2, s. 63; LC II, s. 10

²⁴ LC I, s. 143; LC III-IV, s. 72; LC III-IV, s. 88; LC III-VI, s. 134; LC III-IV, s. 154; LC VII, s. 121; LC VII, s. 165; LC VII, s. 235

²⁵ LE V, s. 695

²⁶ Jana KINDLOVÁ, *Církevní správa v předhusitských Čechách ve Slánském děkanátu*, s. 7, in: *Středočeský sborník historický* 35, Daniel DOLEŽAL a kol (ed.), Praha 2009.

²⁷ PVAP, s. 354

²⁸ PVAP, s. 195; PVAP, s. 376

Kostelec vzpomíná jako farní, přičemž filiální k němu Nesuchyně, poté již naopak), Lubná filiální k Hvozdu,³⁰ Milostín filiální ke Kounovu,³¹ Pavlíkov filiální k Hvozdu³² a Řevničov, filiální k Hředli.³³

V úvahu by přicházela jako nápomocná Palackého mapa Čech,³⁴ ovšem už při prvotním ohledání nezachycuje všechny lokality, které je možné určit z výše popsaných pramenů.

Při excerpci informací z pramenů nastává problém identifikace hned u několika far, není ale na místě jmenovat všechny obtíže. Zejména jde o Kralovice (lokalita se stejným názvem také v říčanském, štěpánovském a slánském děkanátu), u Panošího Újezdu je to samozřejmě ještě obtížnější. V tuto chvíli je velmi nápomocen vizitační protokol, který umožňuje komparaci úřadujících plebánů zpětně lokality v pramenech dohledávat.

Výsledný soupis čítá 50 far a 6 filiálních kostelů (mapa viz příloha č. 1).

²⁹ LC I, s. 7

³⁰ PVAP, s. 346

³¹ PVAP, s. 373 - 374

³² PVAP, s. 374

³³ PVAP, s. 378

³⁴ František PALACKÝ – Josef KALOUSEK, *Mappa historica Regni Bohemiae. Historická mapa Čech rozdělených na archidiakonáty a děkanáty 14ho století, w nižto jsau poznamenány fary 14ho věku, hrady, mnohé tvrže aj .w./r. 1847 navrhl František Palacký, r. 1874 doplnil Josef Kalousek, Praha 2000. Komentář ke druhému vydání od Josefa KALOUSKA, Výklad k historické mapě Čech, Praha 1894.*

4. KATALOG

Následující kapitola je topograficky členěna – fary jsou alfabetycky seřazené. Struktura katalogu je relativně pevná; uvádí se první zmínka o faře (většinou výše desátku k roku 1352), shrnutí následujících zápisů ohledně patronátního práva (když to dovolují, pakliže nikoliv, ve věci blíže pojedná příslušná kapitola). Následně budou vypsány okolnosti ustavení duchovních k beneficiu, včetně dalších zmínek o jejich kupř. soudních sporech, dluzích apod. Druhá část katalogového zápisu uvede reálie k majetkovému zabezpečení fary, včetně (je-li to možné) zhodnocení (v příslušné kapitole se poté pokusím o exaktnější posouzení zámožnosti). Nakonec uvádím také informace excerpované z akt administrátorů a farářských relací, které ale z důvodu jejich nedostatku nebudu hodnotit významněji. Každý katalogový zápis je doplněn o přehlednou tabulku plebánů ve funkci. Oproti textu obsahuje navíc informaci o plebánovi – exekutorovi, přesná data (jsou-li k dispozici) nástupu do funkce a konce ve funkci. U každého duchovního, u kterého není uvedeno svěcení, platí, že byl knězem (presbyter), jinak uvedeno, včetně dalších známých náležitostí (professus apod.). Lokality nebudou specifikovány u každého zápisu, v příloze č. 2 je k dispozici alfabetycký seznam se specifikací.

4.1. Běleč

První zmínku o faře v Běleči lze nalézt v registrech papežských desátků k roku 1352, kdy měla fara odvést půlroční desátek ve výši 15 grošů – přičemž se v zápisu uvádí i filiální kostel v Bratronicích.³⁵ Filiální kostel dokládá taktéž vizitační protokol³⁶ a konfirmační zápisy v letech 1354,³⁷ 1393,³⁸ a 1413.³⁹

Pramenná základna, co se týče personálního obsazení fary, je v případě Běleče neobyčejně bohatá. Především, na základě konfirmačních zápisů lze jednoznačně stanovit, že do nástupu husitství zcela jistě držel patronátní právo král, vždy tedy prezentoval, nebo souhlasil s výměnou – odchylky, pouze administrativní, nastali v roce 1363 a 1398, kdy v roce 1363 v nepřítomnosti krále souhlasil s výměnou královský purkrabí Burkhard,⁴⁰ v roce 1398 markrabě moravský.⁴¹

Navzdory četnosti zápisů dochází i k situacím, že zápisy novější nenavazují na starší, ale jedná se o minimum případů. Tato situace nastává, když měl v roce 1354 nastoupit v úřad Konrád, z důvodu výměny s Kynlinem (neuvádí se, která fara figurovala ve výměně jako druhá strana),⁴² zatímco zápis z roku 1359 referuje o ustaveném Jakubovi, kaplanovi císaře, kvůli úmrtí Slávka.⁴³

V roce 1363 byl ale z důvodu rezignace Jakuba ustaven Ondřej,⁴⁴ zatímco o tři roky později, tedy roku 1366 byl z Čestína přeražen do Běleče Jan⁴⁵ – důvod se neuved, ale lze předpokládat, že došlo ke směně.

Další zápis referuje až o situaci v roce 1393, kdy měl rezignovat Bohuslav, ustaven byl Herman.⁴⁶ Pramenná základna umožňuje dopátrat se osoby Bohuslava – především, vzpomínají ho jmenovitě soudní akta v roce 1378, kdy měl vést blíže neurčený spor s laiky,⁴⁷ o něco později požadavek k zaplacení taxy v tomtéž sporu.⁴⁸ Snad tentýž spor s laiky se dokládá i v roce 1377, kde sice plebán není jmenovitě uveden, ale nejspíše šlo právě o

³⁵ RDP, s. 44

³⁶ PVAP, s. 186 - 187

³⁷ LC I/1, s. 1

³⁸ LC V, s. 151 - 152

³⁹ LC VII, s. 75

⁴⁰ LC I/2, s. 2

⁴¹ LC V, s. 295

⁴² LC I/1, s. 1

⁴³ LC I/1, s. 99

⁴⁴ LC I/2, s. 2

⁴⁵ LC I/2, s. 72

⁴⁶ LC V, s. 151 - 152

⁴⁷ SA I, s. 310

⁴⁸ SA I, s. 314

Bohuslava.⁴⁹ Zcela spolehlivě dokládá Bohuslava vizitační protokol ke konci roku 1379 – kde mu ovšem bylo přikázáno v blízké době směnit působiště; z tohoto ale nakonec sešlo. Bohuslav byl rozhodně problémovým farářem. Měl v Bratronicích konkubínu Mařku zv. Konopku (která ostatně tento vztah nepopřela, uvedl to i plebán v Čisté Otík, který navíc dodal, že plebán neustále chodí v plné zbroji, včetně meče a kovových rukavic, dokonce s kuší),⁵⁰ s níž měl dvě děti. V tu dobu připustil sdílení pokoje, nicméně odmítl sdílení loží. Slíbil tuto ošemetnou záležitost vyřešit, ale až tehdy, až se Mařka dá do pořádku. Že tento plebán nežil v souladu s kánonem, dokládá fakt, že se konšelé ho nařkli z konkrétních činů; měl zcizit viatik, a nehospodárně nakládat voskem (resp. svícemi). Také nepravdělně sloužil mše.⁵¹

Jak je tedy výše zmíněno, v roce 1393 nastoupil k faře Herman, jeho působení bylo ale vskutku krátké, jelikož datum konfirmačního zápisu je 8. leden, již 1. června téhož roku Herman směnil faru s Petrem, plebánem v Křešicích.

V roce 1398 nastoupil z důvodu směny fary Mauricij (pův. v Mutějovicích).⁵² Soudní akta ho dokládají také – nicméně s odchylkou, jelikož soudní zápis je datován k 22. lednu,⁵³ přičemž konfirmační zápis je z 27. listopadu. Konfirmace byla do úředních knih tedy zapsaná dodatečně. Mauricij v roce 1401 umírá, a v úřad nastupuje Václav ze Soběhrd.⁵⁴ Václav se ale nadále nikde neuvádí.

Další směnu faráře uvádí zápis v soudních aktech – místní Blažek pod pohrůzkou trestu přislíbil směnit místo s oltářníkem u sv. Linhartu v Praze Ondřejem – v roce 1407.⁵⁵ Zápis z roku 1408 ale implikuje, že k této směně nedošlo. Zápis vypovídá o jeho dluhu ve výši 85 kop grošů vůči kanovníkovi sv. Apolináře a Jenovi z Lidic.⁵⁶ Nakonec, konfirmační zápis z roku 1412 toto jen potvrzuje – Blažek směnil faru s Pavlem (pův. v Kopanině).⁵⁷ Pavel ale dlouho nezůstává, již v příštím roce rezignuje a ustaven je Jan z Prahy.⁵⁸

V následujících letech jsou zápisy lehce matoucí. Roku 1415 nastupuje ke kostelu Jan, pův. v Kozlech, kvůli výměně s Mauriciem.⁵⁹ Koncem téhož roku se z důvodu výměny

⁴⁹ SA VII, s. 203

⁵⁰ PVAP, s. 343

⁵¹ PVAP, s. 186 - 187

⁵² LC V, s. 295

⁵³ SA III, s. 316

⁵⁴ LC VI, s. 51 - 52

⁵⁵ SA VI, s. 26

⁵⁶ SA VI, s. 174

⁵⁷ LC VII, s. 69

⁵⁸ LC VII, s. 75

⁵⁹ LCVII, s. 163

ustavuje k faře *mansionarius minor* sboru sv. Marie pražské kapituly Mauricij, Jan farnost opouští.⁶⁰ Nejspíše nešlo o Mauricije zmíněného výše. 10. července 1417 Mauricij putuje zpět do Prahy, na jeho místo Václav,⁶¹ již 6. října téhož roku Václav směnil faru se Zikmundem (pův. Všehrdy).⁶²

Co se týče personálního obsazení fary – lze jen na základě vizitačního protokolu konstatovat, že v době vizitace kostel neměl vikaristu, přičemž plebán se zavázal toto napravit; uváděná je i plebánova konkubína, která nejspíše na faře sloužila.⁶³

O majetkovém zázemí fary není mnoho dokladů. Je možné spíše shromáždit několik informací, které jsou k dispozici, než vyvozovat závěry. Především, výše odvedených desátků patřila mezi nižší.⁶⁴ Dle zápisů v soudních aktech měl Mauricij v roce 1398 jistému Bohuslavovi pronajmout některé farní důchody za tři kopy grošů ročně,⁶⁵ soudní zápis z roku 1407 podává soupis, jaké důchody by měla fara držet – v celkové výši 6 kop grošů a 100 strychů obilí ročně.⁶⁶ Jako doplňující poznatek lze uvést, že viatik odcizený Bohuslavem měl mít hodnotu 4 kop grošů, a mobiliář kostela v Bratronicích tvořily: dva kalichy, z toho jeden stříbrný, druhý z obecního kovu, dvě bohoslužební roucha, malý a velký misál (malý ve špatném stavu).⁶⁷

⁶⁰ LCVII, s. 184

⁶¹ LCVII, s. 234

⁶² LC VII, s. 242

⁶³ PVAP, s. 186 - 187

⁶⁴ RDP, s. 44

⁶⁵ SA III, s. 316

⁶⁶ SA VI, s. 26

⁶⁷ PVAP, s. 186 - 187

P.č.	Datum nástupu do funkce	Jméno	Datum odchodu z funkce	Exekutorem plebán v []	Důvod nástupu	Důvod odchodu
1	X	Kynlin	6. 8. 1354	X	X	Směna
2	6. 8. 1354	Konrád	X	Družec	Směna	X
3	X	Slávek	3. 8. 1359	X	X	Smrt
4	3. 8. 1359	Jakub, cí. kaplan	7. 1. 1363	Unhošť	Prez.	Res.
5	7. 1. 1363	Ondřej z Písku	X	Unhošť	Prez.	Směna
6	23. 2. 1366	Jan (pův. Čestín)	X	Zbečno	Směna	X
7	Ante 1378	Bohuslav	8. 1. 1393	X	X	Res.
8	8. 1. 1393	Herman	1. 6.1393	X	Prez.	Směna
9	1. 6. 1393	Petr (pův. Křešice)	27. 11. 1398	Družec	Směna	Směna
10	27. 11. 1393	Mauricij (pův. Mutějovice)	Červenec/srpen 1401	X	Směna	Smrt
11	Červenec/srpen 1401	Václav ze Soběhrd	X	X	Prez.	X
12	Ante 1407	Blažek	17. 11. 1412	X	X	Směna
13	17. 11. 1412	Pavel (pův. Kopanina)	3. 2. 1413	Tuchoměřice	Směna	Res.
14	3. 2. 1413	Jan z Prahy	X	X	Prez.	X
15	X	Mauricij	1. 7. 1415	X	X	Směna
16	1. 7. 1415	Jan (pův. Kozly)	30. 11. 1415	Běleč (sic!)	Směna	Směna
17	30. 11. 1415	Mauricij (pův. u sboru sv. Marie v metrop. chrámu)	10. 7. 1417	Zbečno	Směna	Směna
18	10. 7. 1417	Václav (pův. u sboru sv. Marie v metrop. chrámu)	6. 10. 1417	Družec	Směna	Směna
19	6. 10. 1417	Zikmund (pův. Všehrady)	?	Zbečno	Směna	X
20	X	Václav	17. 5. 1425	X	X	Smrt
21	17. 5. 1425	Jan z Hostky	X	Zbečno	Prez.	X

Pro úplnost lze uvést, že fara v budoucnu ponížila na kapli s příslušností k faře ve Zbečně.⁶⁸

⁶⁸ NA, fond APA I, inv. číslo 1335, sign. B 12/9, fol. 91b

4. 2. Běsno

Běsno jako lokalita je poprvé doloženo v urbáři Zbraslavského kláštera v roce 1342 – ze statků měly být odvedeny 3 kopy na mše a 5 kop na anniversária.⁶⁹ Ovšem fara jako taková se vzpomíná až v roce 1352 v registrech papežských desátků, kdy měla zaplatit půlroční desátek 6 grošů, tedy částku mizivou.⁷⁰

Jako prvního dohledatelného faráře je možné uvést Otu. Toho po jeho úmrtí vystřídal roku 1357 Vilém, přičemž byl prezentován Svalem z Pnětluk, Vaňkem de *Simbis* a pražskými měšťany Frankem a Huffnerem.⁷¹ Patronátní právo výše jmenovaných nejspíše tímto skončilo; v roce 1363 byl totiž kvůli úmrtí Viléma ustaven Matyáš z Prahy (zápis uvádí – že nedošlo k udělení konfirmační listiny), přičemž prezentující osoby se neobvykle neuvádí.⁷² Zápis z roku 1379 již ovšem tento předpoklad potvrzuje, jelikož prezentoval žatecký rychtář Fráňa Pešlinův, a to Mikuláše Trče z Žatce, kvůli úmrtí Matyáše.⁷³

Na základě vizitačního protokolu je možné konstatovat, že Mikuláš Trč ke vzorným plebánům nepatřil. Navzdory tomu, že byl zde jistý rozpor mezi tvrzeními (zvoník Jan z Loun spolu s kuchařkou tvrdili, že plebán se na faře téměř nezdržuje, zatímco místní konšel spolu s farníkem se ho zastali tvrzením, že je na faře neustále), je nutné uvést nařčení, které je natolik závažné, že ho nelze označit za místní fāmu; totiž Jakub Leněk, blšanský rychtář, uvedl, že Mikuláš se měl při návštěvě Blšan chovat agresivně – tasit na farníky meč a nadávat mu (rychtáři). Navíc, neunesl ani napomenutí – po něm měl v noci na návsi úmyslně založit požár.⁷⁴

Mikuláš se připomíná i v soudních aktech – zápis z roku 1380 vypovídá o stvrzení předpokladů pro udělení kněžského svěcení,⁷⁵ o něco později Mikuláš vypověděl, že patronátní právo by měl dozajista držet bratr zemřelého Fráni z „Chayny“ (jedná se o Fráňa Pešlina), Bartoloměje ze Žatce.⁷⁶

Nesprávně zapsaný zápis (zjevně nedopatřením) uvádí, že v roce 1395 měl Mikuláš být ustaven na jiné působiště (neuvedeno), takže zde byl confirmován Jan z Blšan – prezentován Prokopem, měšťanem rakovnickým (sezením v Jenči). Chyba zápisu spočívá

⁶⁹ *Decem registra censuum*, s. 310

⁷⁰ *RDP*, s. 44

⁷¹ *LC I*, s. 11

⁷² *LC I/2*, s. 29

⁷³ *LC III-IV*, s. 105

⁷⁴ *PVAP*, s. 370 - 371

⁷⁵ *SA II*, s. 9

⁷⁶ *SA II*, s. 89

v nesprávném „*ad ecclesiam parrochiale in Jencz*“ místo „*ad ecclesiam parrochiale in Byestno*.“⁷⁷

Vizitační protokol dovoluje také uvést, že ke dni vizitace si byl plebánovi k dispozici zvoník (Jan z Loun) a kuchařka.⁷⁸

Na základě dostupných pramenů není možné blíže zhodnotit majetkové zázemí kostela. Jako vodítko musí proto posloužit odvedené desátky; po celou dobu byly v mizivé výši, tedy o nijak zvláště zabezpečenou faru nešlo.

P. č.	Datum nástupu do funkce	Jméno	Datum odchodu z funkce	Exekutorem plebán v []	Důvod nástupu	Důvod odchodu
1	X	Ota	20. 12. 1357	X	X	Smrt
2	20. 12. 1357	Vilém	22. 11. 1363	Soběchleby	Prez.	Smrt
3	22. 11. 1363	Matyáš z Prahy	14. 2. 1379	X	Prez.	Smrt
4	14. 2. 1379	klerik Mikuláš Trč ze Žatce	14. 1. 1395	X	Prez.	Res.
5	14. 1. 1395	Jan z Blšan	X	X	Prez.	X

⁷⁷ LC V, s. 208

⁷⁸ PVPAP, s. 369

4. 3. Bílenec

První zmínka je tradičně z roku 1352, kdy měla fara vyplatit 9 grošů půlročního papežského desátku – částku mizivou.⁷⁹

První konfirmační zápis je ale téměř o dvě dekády mladší – v roce 1370 byl kvůli rezignaci Litolda ustaven jáhen Mikuláš ze Studeněvsi; prezentovali ho Litold, plebán v Kosově hoře (snad tentýž, navzdory tomu, že se nepovedlo dohledat) bratři ze Šprimberka u Bílence: Záviš, Jindřich a Petr.⁸⁰ Zápis ve staré češtině odkazující na desky dvorské tuto situaci dokládá.⁸¹ O osm let později, v roce 1378 Mikuláš směnil faru s Buzkem, plebánem v Nehasicích, se souhlasem Kuňky (vdovy po Bohuňkovi z Bílence) a výše zmíněného Litolda.⁸²

Jako další je v konfirmačních knihách doložen Hrzek, je ovšem zmíněno až jeho úmrtí k roku 1396.⁸³ Dílčí informace o jeho působení je možné ale vyhledat v dalších pramenech: je doložen k roku 1382 ve vizitačním protokole, přičemž záznam se zmiňuje i o Buzkovi, který měl s sebou odvézt 15 grošů, které náležely faře – a Hrzek to označil jako faktor, který zapříčinil špatnou finanční situaci kostela. Přímou Hrzkovy osoby se ale dotýkal jenom jeden nešvar – jistá Lutna totiž uvedla, že s ním žije.⁸⁴ Hrzek je uveden i v soudních aktech – administrativní zápis stanovuje Hrzkovi taxu, kterou má zaplatit.⁸⁵ O více než dekádu později, v roce 1394, Hrzek uzavřel smlouvu se svým koadjutorem – jako důvod určil, že spolupráce „na dohodu“ nefunguje – a přenechává mu správu farních důchodů – každoročně mu měl koadjutor vyplácet 6 kop grošů.⁸⁶

Na základě informace ve vizitačním protokolu, že Buzek vyvedl peníze, se lze domnívat, že k výměně s Hrzkem došlo nedlouho před rokem 1382 – tato informace byla nejspíše čerstvá. Hrzek ale v roce 1396 umírá a na jeho místo je ustaven Jan z Třebívlic, prezentován Jindřichem a Petrem ze Šprymberka.⁸⁷ Jan musel ihned po nástupu v úřad řešit nástupnictví po Hrzkovi – zavázal se zaplatit jeho dluh Fraňkovi z Malé Strany ve výši 2 kop grošů⁸⁸ a dluh arcibiskupskému kaplanovi Václavovi ve výši 1 kopy grošů.⁸⁹ Po relativně

⁷⁹ RDP, s. 44

⁸⁰ LC II, s. 34

⁸¹ LC II, s. 93

⁸² LC III – IV, s. 85

⁸³ LC V, s. 250

⁸⁴ PVAP, s. 363

⁸⁵ SA II, s. 134

⁸⁶ SA VII, s. 168

⁸⁷ LC V, s. 250

⁸⁸ SA II, s. 167

dlouhé době působnosti, v roce 1408 směnil faru s Litoborem (pův. v Přiběnicích), souhlasil výše zmíněný Jindřich.⁹⁰ Excerpováním vizitačního protokolu lze k roku 1382 doložit také vikaristu Mauricije z Radhošti, zvoníka a snad i služky.⁹¹

K majetkovému zázemí fary lze uvést především: V roce 1405 byl zapsán roční důchod 3 a půl kopy grošů, za který měly být odslouženy dvě mše a vyživení dva chudí – jednalo se ovšem o zádušní jmění. Věnovala ho Markéta, vdova po Vilémovi z Bílence a Bičen, jelikož dané statky měl vlastnit zesnulý Vilém spolu s Bičenem.⁹² Je nutné vyloučit tvrzení z roku 1380, že za špatnou situaci fary může vyvedení 15 grošů Buzkem⁹³ – tato částka není vysoká natolik, aby výrazně zasáhla farní rozpočet – šlo spíš jen o výmluvu. Cenná informace vychází jednak ze zmíněné smlouvy s koadjutorem (pronájem důchodů za šest kop ročně) a ony zmíněné tři kopy zaplacené Janem jako dluhy po Hrzkovi vypovídaly o jeho hospodaření. Dluh vůči Fraňkovi byl vázán zástavou movitých věcí – viatik, pasionál „a další“.⁹⁴ Tento inventář byl snad po splacení dluhu navrácen.

P.č.	Datum nástupu do funkce	Jméno	Datum odchodu z funkce	Exekutorem plebán v []	Důvod nástupu	Důvod odchodu
1	X	Litold	26. 7. 1370	X	X	Res.
2	26. 7. 1370	Jáhen Mikuláš ze Studeněvsi	22. 2. 1378	X	Prez.	Směna
3	22. 2. 1378	Buzek (pův. Nehasice)	Ante 1382	X	Směna	X
4	Ante 1382	Hrzek	17. 4. 1396	X	X	Smrt
5	17. 4. 1396	Jan z Třebívlic	8. 6. 1408	Jesenice	Prez.	Směna
6	8. 6. 1408	Litobor z Přiběnic	X	X	Směna	X

⁸⁹ SA II, s. 273

⁹⁰ LC VI, s. 245

⁹¹ PVAP, s. 363

⁹² LE V, s. 660

⁹³ PVAP, s. 363

⁹⁴ SA II, s. 167

4. 4. Blšany

Fara v Blšanech se poprvé dokládá v roce 1352 v registrech papežských desátků, kdy měla zaplatit půlroční desátek ve výši 15 grošů, což patřilo k částkám nízkým.⁹⁵

První doložitelný plebán Jakub umřel v roce 1357 a na jeho místo byl ustaven Jan z Kožlan, prezentoval Šimek z Blšan.⁹⁶ Roku 1374 Jan směnil faru s Jindřichem (pův. ve Vyskytné), se souhlasem Hynka z Blšan.⁹⁷ O pár let později ale Jindřich umírá, a tak Luka se syny Bedřichem z Blšan a Ráčkem z Vilémova v roce 1380 prezentovali Mikuláše.⁹⁸

Mikuláše dokládá i vizitační protokol (v době vizitace byl v úřadu teprve krátce), v úřadu byl také vikarista Petr ze Žlutic – nebyl vzorným duchovním, navštěvoval hospodu, hrál kostky (o peníze) – přislíbil poslušnost, zatímco plebán měl (na příkaz arcijáhna) na jeho osobu dohlédnout. Sám Mikuláš ale čistý nebyl, rychtář s laiky ho nařkli, že ke křtu povoluje více než tři kmotry, nezřídka pět i šest. Ve Strojeticích měl mít konkubínu – vzhledem k tomu, že arcijáhen nejspíše nevyvodil důsledky – není nutné brát tyto informace za zásadní.⁹⁹

V roce 1394 byl kvůli úmrtí Mikuláše konfirmován Jan ze Senomat, prezentován bratry Bedřichem a Albertem z Ervěnic (seděním v Blšanech).¹⁰⁰ V následujících zápisech je rozpor: k roku 1401 se uvádí, že Jan směnil místo s Jakubem v Bryzna, se souhlasem rytíře Bořity (seděním ve Voděradech),¹⁰¹ zatímco v roce 1403 se uvádí jako plebán Jan Hostík z Rakovníka, který byl prezentován a konfirmován z důvodu ustavení předešlého plebána (Jana) na jiné beneficium (Očihov). Jan Hostík byl navržen Alešem ze Žeberka (seděním v Blšanech).¹⁰² Lze snad tedy usoudit, že směna v roce 1401 fakticky neproběhla, a platí až rezignace/konfirmace z roku 1403. Po více než deseti letech Jan směnil faru s Petrem (pův. v Mutějovicích), se souhlasem Vlčka z Blšan.¹⁰³

Žádné dílčí zmínky, které by pomohly konkretizovat stav farních financí, k dispozici nejsou.

⁹⁵ RDP, s. 44

⁹⁶ LC I/1, s. 8

⁹⁷ LC III – IV, s. 4

⁹⁸ LC III – IV, s. 140

⁹⁹ PVAP, s. 370 - 371

¹⁰⁰ LC V, s. 186

¹⁰¹ LC VI, s. 45

¹⁰² LC VI, s. 100

¹⁰³ LC VII, s. 203

P.č.	Datum nástupu do funkce	Jméno	Datum odchodu z funkce	Exekutorem plebán v []	Důvod nástupu	Důvod odchodu
1	X	Jakub	3. 11. 1357	X	X	Smrt
2	3. 11. 1357	Jan z Kožlan	16. 1. 1374	Siřem	Prez.	Směna
3	16. 1. 1374	Jindřich (pův. Vyskytná)	15. 9. 1380	X	Směna	Smrt
4	15. 9. 1380	Mikuláš	3. 1. 1394	X	Prez.	Smrt
5	3. 1. 1394	Jan ze Senomat	14. 9. 1403	Siřem	Prez.	Res.
6	14. 4. 1401	Jakub (pův. Březno)	X	X	Směna (fakticky neproběhlo)	X
7	14. 9. 1403	Jan Hostík z Rakovníka	13. 6. 1416	Siřem	Prez.	Směna
8	13. 6. 1416	Petr (pův. Mutějovice)	X	Soběchleby	Směna	X

4. 5. Čistá

Fara se poprvé uvádí roku 1352, kdy měla odvést půlroční desátek 21 grošů, který mezi nejmenší nepatřil. Zápis v registrech také atypicky referuje o plebánovi Ivanovi.¹⁰⁴

V roce 1365 došlo ke směně far, kdy Ivan byl přenesen do Skytal, zatímco tamější Havel byl ustaven zde, se souhlasem Chotěbora a Purkarda (Zvěstův).¹⁰⁵ V roce 1369 umírá Hašek (snad zmíněný Havel), Chotěboř z Čisté a Jan řeč. Chlumko ze Slabců prezentovali Otíka.¹⁰⁶

Záznamy v soudních aktech mohou určitě dát podnět, aby bylo možné Otíka označit za kontroverzního duchovního. Především, již v roce 1373 přiznal, že „dal“ rakovnickému měšťanu Kuneši roucho, které poté Kuneš prodal jinému rakovnickému měšťanu Mikuláši Gelvinovi. Navíc, odnesl si dva kalichy, které, stejně jako roucho, obdržel od patrona Chotěboře, domů.¹⁰⁷ V témže roce se musel Otík zavázat, že Kanečkovi (snad jde o Kuneše) vyplatí 2 kopy 40 grošů, zatímco Mikuláši Gelvinovi bylo přikázáno vrátit roucho kostelu.¹⁰⁸ Tím ale Otíkovy nepříjemnosti nekončily. V roce 1377 byl usvědčen ze lži, kdy nepravdivě tvrdil, že odevzdal desátky z tisíce strychů; za toto mu byla uložena pokuta ve výši 20 liber vosku¹⁰⁹ - k platbě pokuty byl i upomínán, spolu s požadavkem k zavedení úřadu vikaristy.¹¹⁰

Vizitace proběhla ve dvou termínech. V tom prvním (1. 6. 1380) Otík využil svoje svědectví i ke svému prospěchu - uvedl, že byl upomenut Přibíkem, pokladníkem arcibiskupským (také ve funkci horšovského arcijáhna), aby přinesl dvacet liber vosku komoře arcibiskupské. Když se tam ve sjednaný den dostavil, Přibík nebyl k nalezení, jakkoliv se ho snažil najít. Navzdory tomu, že ne vlastní vinou nemohl tento vosk odevzdat, byl exkomunikován. Arcijáhen Pavel mu nařídil, ať si co nejdříve v Praze vyzvedne potvrzení o zrušení exkomunikace, a ať do té doby neudělá nic „okázalého“, jinak přijde o úřad. O jeho informovanosti svědčí fakt, že popsal nešvary u různých far v okolí (konkrétně u jednotlivých položek katalogu). Co se týče vlastní farnosti, až na předražené obilí na prodej od jistého farníka Henzla Kynštoka neuvedl, celkem pochopitelně, nic.¹¹¹

¹⁰⁴ RDP, s. 43

¹⁰⁵ LC I/2, s. 60

¹⁰⁶ LC II, s. 60

¹⁰⁷ SA I, s. 49

¹⁰⁸ SA I, s. 54

¹⁰⁹ SA I, s. 183

¹¹⁰ SA I, s. 203

¹¹¹ PVAP, s. 343

Přitom, funkce Otíka v úřadu byla soudně ukončena již v červenci 1379, kdy mu bylo uloženo okamžitě vyměnit benefícium za jiné – a to do 10. října.¹¹² Termín tedy nedodržel, ale koncem léta roku 1380 byl již ve funkci doložitelně plebán Raček. Dokládá ho soudní zápis z října téhož roku, ve věci svědectví sporu u fary v Humpolci,¹¹³ zásadní informaci ale podává zápis ve věci sporu plebána ve Hvozdu s Jírou z Roztok; kde je Raček k roku 1406 uveden jako rakovnický děkan, plebán v Čisté.¹¹⁴ Vizitace ve druhém termínu zásadní poznatky nepřinesla, farníci jen konstatovali, že u Račka často vídají Kateřinu, jeho švagrovou.¹¹⁵

V roce 1414 směnil faru s Janem (pův. Hobšovice), souhlasil děkan s kapitulou sv. Víta na Hradčanech a Janem, řeč. Hněvek z Chlumu,¹¹⁶ za tři roky nato ale Jan směnil faru s Kunešem (pův. v Rabštejně), se souhlasem Jana Kralovice, děkana s kapitulou v Praze.¹¹⁷ Kralovic prezentoval i v době husitské. Kvůli ustavení místního Kuneše roku 1423 na jiné benefícium byl uveden v úřad Petr ze Žlutic.¹¹⁸ O dva roky nato Petr směnil benefícium s Janem (pův. Stražiště), a to k 22. únoru 1425,¹¹⁹ směna ovšem fakticky neproběhla, jelikož nebyla vyplacena taxa;¹²⁰ v květnu téhož roku se eviduje směna Petra s Martinem (pův. Křečov), se souhlasem Kralovice.¹²¹ Martin již taxu zaplatil.¹²²

O majetkové držbě nejsou významnější zmínky: Výše zmíněné kalichy, které měl Otík prodat, byly v hodnotě 2 kop bez 5 grošů.¹²³ Desátek měl odevzdávat z tisíce strychů obilí – což je nemalé množství; pokuta ve výši 20 liber vosku by mu jistě uložena nebyla, nebyl-li by schopen ji zaplatit,¹²⁴ zatímco inventář kostela ve vizitačním protokole uvádí: stříbrný kalich (zlacený), tři ornáty, dva matutinály (z toho jeden nekompletní), misál, žaltář, kotlík a čtyři roucha.¹²⁵ Z výše uvedeného lze jistě usuzovat, že fara ve srovnání s jinými nestrádala.

¹¹² SA I, s. 356

¹¹³ SA II, s. 52

¹¹⁴ SA V, s. 170

¹¹⁵ PVAP, s. 352

¹¹⁶ LC VII, s. 135

¹¹⁷ LC VII, s. 218

¹¹⁸ LC VIII-X, s. 30

¹¹⁹ LC VIII-X, s. 92

¹²⁰ LC VIII-X, s. 198

¹²¹ LC VIII-X, s. 100

¹²² LC VIII-X, s. 199

¹²³ SA I, s. 49

¹²⁴ SA I, s. 183

¹²⁵ PVAP, s. 352

P.č.	Datum nástupu do funkce	Jméno	Datum odchodu z funkce	Exekutorem plebán v []	Důvod nástupu	Důvod odchodu
1	Ante 1352	Ivan	11. 3. 1365	X	X	Směna
2	11. 3. 1365	Havel (pův. Skytaly)	18. 5. 1369	Kožlany	Směna	Smrt
3	18. 5. 1369	Otík	Září 1380	X	Prez.	Zbavení úřadu soudním příkazem
4	Ante listopad 1380	Raček, děkan rakovnický	3. 11. 1414	X	X	Směna
5	3. 11. 1414	Jan (pův. Hobšovice)	18. 2. 1417	Všesulov	Směna	Směna
6	18. 2. 1417	Kuneš (pův. Rabštejn)	4. 3. 1423	Všesulov	Směna	X
7	4. 3. 1423	Petr ze Žlutic	8. 5. 1425	Nová Plzeň	X	Směna
8	22. 2. 1425	Jan (pův. Stražiště)	?	Rabštejn	Směna – fakticky neproběhlo	X
12	8. 5. 1425	Martin (pův. Křečov)	X	X	Směna	X

Farářské relace vydají informaci, že kostel v Čisté zůstal farním. Podřízené mu byly filiální kostely v Břežanech, Všesulově, Šanově, Rousínově. Co se týče vsí příslušných ke kostelu v Čisté, jsou následující: Křekovice, Krakov, Zdeslav, Šípy, Bělbožice.¹²⁶

¹²⁶ NA, fond APA I, inv. číslo 1335, sign. B 12/9, fol. 15b

4. 6. Děkov

Děkovská fara se poprvé vzpomíná roku 1352 v registrech papežských desátků, kdy měla zaplatit půlroční desátek 21 grošů, což lze řadit k vyšším částkám.¹²⁷

Navzdory kritickému nedostatku písemných pramenů lze dovodit, že přinejmenším ve druhé polovině 14. století nebylo patronátní právo jasně zařazené. Zápis z listopadu 1361 uvádí spor mezi patrony. Strana první: Bernard a Bubon (synové Bernardovi), Vach (syn zemřelého Vojslava), Jindřich Beneda a Jan (synové zemřelého Hruma), Pavlík a Jindřich z Děkova prezentovali Jana Zdeňka ze Pšovlk, na straně druhé: Zbyněk z Hazmburka, Vít (syn Hynka z Mělníka) a Eliška po Milotovi z Pnětluk prezentovali Jindřicha, přičemž arcibiskupství dalo za pravdu první straně, čímž byl do úřadu konfirmován Jan.¹²⁸ Ze zkratkovitých zápisů z roku 1377 se zdá, že o patronátní právo se přeli Václav z Děkova s Lipoldem ze Všehrd,¹²⁹ přičemž Lipold měl mít spor i s plebánem Janem.¹³⁰

Ke dni vizitace se dokládá plebán Kuneš – patroni kostela Zbyslav a Jan zv. Záček se shodli, že plebán kárání nezasluhuje.¹³¹ Kuneš je doložen i v erekčním zápise z roku 1404¹³² (srov. níže) – naposled ale konfirmační zápis z roku 1416 uvádí ustavení Jakuba z Rakovníka kvůli úmrtí Kunešově (snad tentýž) úmrtí. Jakuba prezentovali Sulek, Jan z Děkova a ze Sládku. Zápis obsahuje také informaci, že zmíněný Sulek měl 23. dubna navrhnout, aby se mezi nimi (nelze ze zápisu definovat, mezi kterými z nich přesně), směnilo patronátní právo.¹³³

Co se týče osob nápomocných plebánovi, doložit lze vikaristu Jana z Rakovníka.¹³⁴

Míru majetkového zabezpečení fary lze v podstatě jenom odhadovat – výše odvedeného desátku byla nadprůměrná, navíc dle všeho přichází v úvahu, že tentýž Kuneš byl ve funkci v letech (ante) 1380 až 1416, což by dokládalo, že materiálně rozhodně nestrádal. Nelze se v rámci této hypotézy opřít o další prameny, jelikož jediný erekční zápis z roku 1404 dokládá pro Kuneše pouze roční plat ve výši 30 grošů k obročí – věnovala ho Offka, vdova po Bohušovi z Jesenice se svojí dcerou Markétou; dohlédnout na to měl Petr Vlček z Velké Černoce.¹³⁵

¹²⁷ RDP, s. 44

¹²⁸ LCI/1, s. 177 - 178

¹²⁹ SA VII, s. 188

¹³⁰ SA VII, s. 190

¹³¹ PVAP, s. 368 - 369

¹³² LE V, s. 614 - 615

¹³³ LC VII, s. 204

¹³⁴ SA IV, s. 226

¹³⁵ LE V, s. 614 - 615

P.č.	Datum nástupu do funkce	Jméno	Datum odchodu z funkce	Exekutorem plebán v []	Důvod nástupu	Důvod odchodu
1	16. 11. 1361	Jan Zdeněk ze Pšovlk	Post 1377	X	Prez./ Soudní rozhodnutí	X
2	Ante 1382	Kuneš	21. 6. 1416	X	X	Smrt
3	21. 6. 1416	Jakub z Rakovníka	X	X	Prez.	X

Kostel v Děkově setrval jako farní i v pozdější době. Filiálie k němu byla v Oráčově. Farářské relace umožňují nahlédnout na přifařené vsi: Vrbice, Hořovičky, Hokov, Vlkov, Šmikousy.¹³⁶

¹³⁶ NA, fond APA I, inv. číslo 1335, sign. B 12/9, fol. 25a

4. 7. Dolany

První zmínka o farnosti z roku 1352 se váže k půlročnímu desátku ve výši 15 grošů, což patřilo k nižším částkám.¹³⁷

Plebán doložitelný jako první byl Petr, zesnulý roku 1358 – na jeho místo nastoupil Blažej z Kralovic, kterého prezentovali Habard z Dolan a Marvart z Řebříka.¹³⁸ Blažej zůstal u fary až do své smrti v roce 1395 (zde uveden jako Bláha), kdy ho nahradil Mikuláš z Řebříka, prezentován Markvartem a Stiborem řeč. Vršem, bratry z Dolan.¹³⁹ Dokládá ho totiž jak vizitační protokol (měl být k roku 1380 v úřadu již 24. rokem)¹⁴⁰ a zápis v soudních aktech z roku 1392, kde je uveden je svědek.¹⁴¹ Vizitační protokol sice neobsahuje konkrétní nařčení jeho osoby – nicméně z jeho slibu arcijáhnovi – že nebude s jistou Zdeňkou udržovat styky (a nikdo ho s ní již nezahlédne), nebude se opíjet a přistupovat k farním prostředkům nekorektně (rozhazovačně),¹⁴² lze soudit, že rozhodně ke vzorným duchovním nepatřil.

Co se týče Mikuláše, není známo, kdy ve funkci skončil. Nedomnívám se, že jde o plebána Mikuláše, který zemřel v roce 1428 – nové poměry s nástupem husitství otřáslы kontinuitou. Mikuláše zemřelého roku 1428 nahradil Havel ze Slatiny, prezentován Tobiášem z Modřejovic,¹⁴³ v příštím roce ale rezignoval; ustaven byl po něm Jan ze Svojšína (kdysi plebán v Kostelci), prezentoval již ale Dobeš z Modřejovic spolu se svým bratrem (plebán v Prostiboři).¹⁴⁴ Účetní položka dokladuje zaplacení taxy Janem za konfirmaci.¹⁴⁵

Vizitační protokol dokládá i vikaristu Jana ze Zvíkovce.¹⁴⁶

Co se týče majetkových poměrů, nejsou k dispozici žádné konkrétní materiály. Zatímco desátek nepodloží domněnku silného zabezpečení, z faktu, že Blažej vedl na farní náklady hýřivý život a vytrval v úřadu do konce života lze usuzovat, že fara nemohla být bez prostředků.

¹³⁷ RDP, s. 44

¹³⁸ LC I/1, s. 77

¹³⁹ LC V, s. 237

¹⁴⁰ PVAP, s. 353

¹⁴¹ SA III, s. 78

¹⁴² PVAP, s. 353

¹⁴³ LC VIII-X, s. 138

¹⁴⁴ LC VIII-X, s. 150

¹⁴⁵ LC VIII-X, s. 210

¹⁴⁶ PVAP, s. 353

P.č.	Datum nástupu do funkce	Jméno	Datum odchodu z funkce	Exekutorem plebán v []	Důvod nástupu	Důvod odchodu
1	X	Petr	8. 12. 1358	X	X	Smrt
2	8. 12. 1358	Blažej z Kralovic	27. 10. 1395	Skryje	Prez.	Smrt
3	27. 10. 1395	Mikuláš (kdysi plebán v Řebříku)	X	X	X	X
4	X	Mikuláš	3. 4. 1428	X	X	Smrt
5	3. 4. 1428	Havel ze Slatiny	23. 6. 1429	X	Prez.	Res.
6	23. 6. 1429	Jan ze Svojšína (kdysi plebán v Kostelci)	X	X	Prez.	X

V aktech administrátorů se uvádí spor k roku 1455 mezi plebánem Václavem a Janem z Dubjan; jednalo se o jistý pozemek u Dolan;¹⁴⁷ nicméně nic dalšího zápis neuvádí.

Dolanská fara v budoucnu ponížila – kostel se stal filiálním k fáře v Kožlanech. Kostel měl v kompetenci vsi Chříč, Ptyč, Dubjany, Hlince, Studená, Holovousy.¹⁴⁸

¹⁴⁷ APH, fond APMK, Cod. VI, 5, fol 81a

¹⁴⁸ NA, fond APA I, inv. číslo 1335, sign. B 12/9, fol. 32a – 32b

4. 8. Domoušice

V tomto případě je nutné postupovat mimořádně obezřetně. Především, lokalita se pod názvem Domoušice nevyskytuje v registrech papežských desátků, později se v ní nacházel prokazatelně kostel pouze filiální. Jako východisko je nutné postavit královskou listinu z roku 1325, kde král ves vysazuje emfiteutickým právem, a to Chvaliči a Dětrichovi. Podstatná je ovšem informace, že král požaduje, aby plebán sídlil právě v Domoušicích – počítá i s jeho výživou. Doslovně, plebán sem měl být přesunutý z nedaleké Lhoty¹⁴⁹ (pod Džbánem – necelé dva kilometry od Domoušic).

Dalším pevným bodem pro podání hypotézy, je určení ve vizitačním protokole k roku 1382, kde je již kostel v Domoušicích označen jako filiální ke kounovské faře.¹⁵⁰ Při excerpci register papežských desátků lze v seznamu lokalit najít položku „Rychleb,“ a lze se domnívat, že jde o původní název lokality kolem kostela v Domoušicích. Zajímavostí je, že k roku 1399 je určení „Richleb“ přetrženo a připsáno „Kunow,“ poté se k dalšímu roku vůbec nevyskytuje.¹⁵¹ Tedy, pův. snad byl kostel v Domoušicích farní, později ponížil na filiální – již v starším období měla fara existenční potíže – k roku 1369 byla označena jako „pauper.“ Vzhledem k výše uvedeným okolnostem zařazují kostel v Domoušicích k samostatným položkám, jako farní.

Bohužel, nejsou k dispozici žádné další informace, a až na vizitační protokol, který eviduje toliko stížnost místních, že od 11. 11. 1382 neměli k dispozici vikaristu, a nevědí, zda mají na něho nárok, nebo nikoliv.¹⁵²

¹⁴⁹ Josef EMLER (ed.), *Regesta diplomatica nec non epistolaria Bohemiae et Moraviae III.*, Pragae 1890, č. 1150, s. 447

¹⁵⁰ PVAP, s. 374

¹⁵¹ RDP, s. 44

¹⁵² PVAP, s. 374

4. 9. Hořesedly

Fara v Hořesedlech se poprvé vzpomíná roku 1352 v registrech papežských desátků – jakožto chudá nezaplatila nic.¹⁵³

Jakožto prvního plebána lze doložit Havla – zesnulého roku 1355, kdy ho vystřídal Lupus ze Sedlčan, přičemž prezentoval ho František, děkan boleslavský a probošt kaple Všech svatých na Pražském hradě.¹⁵⁴ O pět let později, roku 1360, Lupus směnil faru se Svátou, pův. v Městečku, se souhlasem císařovny Anny.¹⁵⁵

Tady se kontinuita v zápisech ztrácí, jelikož k roku 1370 se lze dovědět, že místní Jan směnil faru s Vavřincem (pův. v Ostrovci) – souhlasil František, uvedený výše.¹⁵⁶ Jiného Vavřince dokládá vizitační protokol, také soudní akta. Je uveden v soudním zápisu k roku 1380¹⁵⁷ – z nekonkrétního protokolárního zápisu se zdá, že šlo o osobní spor. Problém ale nastává právě u vizitačního protokolu – Vavřinec měl sloužit na faře teprve třetím rokem. Vzhledem k tomu, že protokol bývá v těchto datacích velmi přesný, nabízí se dvě možnosti; jedná se buď o toho samého Vavřince, který ale v minulosti faru opustil, a vrátil se do úřadu později, nebo se jedná o zcela jiného Vavřince. Protokol zmiňuje, že na faru přišel z pražského sv. Jiljí, kde sloužil pod tamějším plebánem. Nijak zvláště problémový snad nebyl, rychtář s farníkem přiznali, že plebán občas zajde do hospody, ale současně dementovali spekulace o jeho konkubíně – ženu žijící na faře označili za jeho matku. Plebána označili za dobrého, a chválili jeho postupy, kdy mnoho věcí změnil k lepšímu. Jako doplňující informaci uvedli, že každou sobotu jezdívá do Rakovníka.¹⁵⁸

Poslední konfirmační zápis, který je k dispozici, referuje o rezignaci Vavřince roku 1418, kdy ho měl nahradit Mikuláš z Jesenice, prezentován děkanem Štěpánem s kanovníky královské kaple Všech svatých.¹⁵⁹ Tento zápis by měl utvrdit spíš hypotézu, že na faře sloužili dva různí Vavřinci.

K majetkovým poměrům se lze blíže vyjádřit jen stěží, jelikož žádné dílčí zmínky nebyly dochovány.

¹⁵³ RDP, s. 44

¹⁵⁴ LC I/1, s. 5

¹⁵⁵ LC I, s. 132

¹⁵⁶ LC II, s. 39

¹⁵⁷ SA II, s. 59

¹⁵⁸ PVAP, s. 368

¹⁵⁹ LC VII, s. 274

P.č.	Datum nástupu do funkce	Jméno	Datum odchodu z funkce	Exekutorem plebán v []	Důvod nástupu	Důvod odchodu
1	X	Havel	17. 6. 1355	X	X	Smrt
2	17. 6. 1355	Lupus ze Sedlčan	15. 10. 1360	Veclov	Prez.	Směna
3	15. 10. 1360	Sváta (pův. Městečko)	X	Kolešovice	Směna	X
4	X	Jan	6. 11. 1370	X	X	Směna
5	6. 11. 1370	Vavřinec (pův. Ostrovec)	Ante 1379	X	Směna	?
6	1379	Vavřinec	18. 10. 1418	X	X	Res.
7	18. 10. 1418	Mikuláš z Jesenice	X	Veclov	Prez.	X

Pro úplnost lze uvést, že v pozdější době fara ponížila na kapli, s příslušností ke Kněževsi.¹⁶⁰

¹⁶⁰ NA, fond APA I, inv. číslo 1335, sign. B 12/9, fol. 44a

4. 10. Hředle

Fara v Hředli se poprvé vzpomíná roku 1352, kdy měla zaplatit jako papežský desátek 15 grošů, což byla částka spíše nižší.

Písemné prameny umožňují konstatovat, že v celém sledovaném období až do husitství držel patronátní právo král (administrativní odchylka v roce 1389 – prezentoval Jíra z Roztok, zastupující krále¹⁶¹); spor o toto právo je uveden v roce 1406 (viz níže).

První doložitelný farář – Evervín, umřel v roce 1355, nahradil ho Ota.¹⁶² Konfirmační zápisy následujících třicet let mlčí, ale Otu dokládá vizitační protokol – k datu vizitace měl být plebánem již 27. rokem, což odpovídá.¹⁶³ Otík, plebán v Čisté, vypověděl, že Ota měl mít konkubínu a s ní čtyři děti – to k roku 1380.¹⁶⁴ Přísežní k roku 1382 tvrdili, že plebána často navštěvovala jistá Mareta, která byla také ve sporu s bratrem plebána, Slávkem z Lažan: zpronevěřila totiž prostředky, které Slávek odkázal svým synům (žili na faře). Řešil to i soud. Také se vzdala své dcery Běty, kterou plebán přijal k sobě do služby. Nicméně, vztah plebána a Marety měl dle výpovědi konšelů skončit před třemi lety. Je nutné ale vzít v úvahu plebánův slib arcijáhnovi (pod hrozbou dvouměsíčního žaláře a pokuty dvanácti kop grošů), kde se uvádí nejen, že již nebude udržovat s Maretou žádný styk, ale také nebude pít alkohol a hádat se s okolím.¹⁶⁵ Ačkoliv to prameny nedoloží, je možné, že Ota byl donucený opustit faru z výše uvedených důvodů.

V lednu 1389 místní Mikuláš směnil faru s Václavem (pův. ve Skupicích),¹⁶⁶ Václav ale již v dubnu směnil faru s Mikulášem (pův. Veclov).¹⁶⁷ Mikuláš se na faře dlouho nezdržel, roku 1391 směnil faru s Mikulášem (pův. Dnešice),¹⁶⁸ v roce 1393 ale Mikuláš rezignoval a byl nahrazen Jindřichem Petrem ze Všerub.¹⁶⁹ V příštím roce ale Jindřich směnil místo působení s Václavem zv. Lukášem, pův. členem choru sv. Panny Marie pražské kapituly,¹⁷⁰ tím se situace ustálila na několik let. Václav Lukáš v roce 1404 směnil místo s Ondřejem, pův. v Lenešicích,¹⁷¹ Ondřej ale brzy umírá, a tak již roku 1406 nastoupil Jan z Volyně.¹⁷²

¹⁶¹ LC III – IV, s. 210

¹⁶² LC I/1, s. 41

¹⁶³ PVAP, s. 377

¹⁶⁴ PVAP, s. 344

¹⁶⁵ PVAP, s. 377

¹⁶⁶ LC III – IV, s. 205

¹⁶⁷ LC III – IV, s. 210

¹⁶⁸ LC V, s. 81

¹⁶⁹ LC V, s. 160

¹⁷⁰ LC V, s. 204

¹⁷¹ LC VI, s. 133

¹⁷² LC VI, s. 170

Tato confirmace byla napadena jistým Jeronýmem Sifridem,¹⁷³ nicméně, jak prameny doloží, královský patronát vytrval – v roce 1408 totiž Jan směnil faru s Jiřím (pův. v Mšeci), přičemž dělo se tak se souhlasem krále.¹⁷⁴ Snad tato směna byla v návaznosti na situaci, kdy měl Jan kvůli rozporům s Mikešem, Jakešem a Martinem, laiky z Řevničova narušovat veřejný pořádek; zavázali se dodržovat klid pod pokutou sto kop grošů.¹⁷⁵ Jiří v roce 1415 směnil faru Henzlem (pův. v Žihlích),¹⁷⁶ Henzl ale roku 1417 směnil faru s Bartolomějem (pův. Vinařice).¹⁷⁷

O personálním zabezpečení lze dodat – k roku 1382 byl k dispozici vikarista Jan z Vidhostic a služná,¹⁷⁸ k roku 1406 vikarista Václav.¹⁷⁹

Majetkové poměry fary lze definovat jen velmi obtížně, papežské desátky patřily v rámci děkanátu mezi středně vysoké,¹⁸⁰ nelze se opřít ani o srovnání délky setrvání konkrétních plebánů (Ota více než 27 let, mnozí méně než čtyři roky). Excerpcí vizitačního protokolu lze dedukovat, že mobiliář byl standardní (Otovi bylo přikázáno nechat opravit vazbu knih – takže fara těmito knihami disponovat musela), z farních prostředků Ota hradil i, jak je uvedeno výše, vlastní výlohy. K faře patřil i filiální kostel v Řevničově – místní mluvili o potřebě mít vikaristu; k dispozici by dostal dva lány půdy, z čehož by měl být vyživen.¹⁸¹

¹⁷³ SA V, s. 19 - 20

¹⁷⁴ LC VI, s. 254

¹⁷⁵ SA VI, s. 192

¹⁷⁶ LC VII, s. 154

¹⁷⁷ LC VII, s. 228

¹⁷⁸ PVAP, s. 377

¹⁷⁹ SA V, s. 265

¹⁸⁰ RDP, s. 44

¹⁸¹ PVAP, s. 377 - 378

P.č.	Datum nástupu do funkce	Jméno	Datum odchodu z funkce	Exekutorem plebán v []	Důvod nástupu	Důvod odchodu
1	X	Ebervín	20. 8. 1355	X	X	Smrt
2	20. 8. 1355	Ota	Post 1382	Rakovník	Prez.	X
3	?	Mikuláš	28. 1. 1389	X	X	Směna
4	28. 1. 1389	Václav (pův. Skupice)	29. 4. 1389	Kroučová	Směna	Směna
5	29. 4. 1389	Mikuláš (pův. Veclov)	3. 7. 1391	Nesuchyně	Směna	Směna
6	3. 7. 1391	Mikuláš (pův. Dnešice)	15. 4. 1393	X	Směna	Res.
7	15. 4. 1393	Jindřich Petr ze Všerub	19. 12. 1394	Lišany	Prez.	Směna působíště
8	19. 12. 1394	Václav Lukáš (pův. člen choru sv. Marie v metropolitním chrámu)	27. 11. 1404	Nesuchyně	Směna působíště	Směna
9	27. 4. 1404	Ondřej (pův. Lenešice)	27. 1. 1406	Kroučová	Směna	Smrt
10	28. 1. 1406	Klerik Jan z Volyně	12. 12. 1408	X	Prez.	Směna
11	12. 12. 1408	Jiří (pův. Mšec)	16. 4. 1415	Kroučová	Směna	Směna
12	16. 4. 1415	Henzl (pův. Žihle)	17. 5. 1417	Mutějovice	Směna	Směna
13	17. 5. 1417	Bartoloměj (pův. Vinařice)	X	Mutějovice	Směna	X

Pro úplnost lze uvést, že fara ponížila na kapli, příslušnou k faře v Novém Strašecí.¹⁸²

¹⁸² NA, fond APA I, inv. číslo 1335, sign. B 12/9, 58a

4. 11. Hvozď

Fara v Hvozdu zaplatila v roce 1352 půlroční papežský desátek 12 grošů, což patřilo k částkám nízkým.¹⁸³

Atypicky se ale nelze spolehnout na konfirmační zápisy – nejsou k dispozici. První doložitelný plebán Jan se vzpomíná k roku 1380 – měl spor s jistým Otíkem ze Sinče, zápis ale obsahuje pouze informaci o půhonu.¹⁸⁴ Tentýž Jan je doložen ve vizitačním protokole – rozbořením informací lze dosáhnout hypotézy, že Jan byl v úřadu delší dobu. Především, Otík, plebán v Čisté, ho k roku 1380 nařkl z vydržování konkubíny, kterou měl mít již „dlouhý čas.“¹⁸⁵ Místní ženy v Hvozdu byly (v roce 1382) konkrétnější – měl ji mít na faře přes rok, do jara roku 1382, poté se po krátké odmlce k němu vrátila.¹⁸⁶

V následujícím období lze informace o sloužících plebánech excerpovat ze soudních akt. V létě 1384 se uvádí stvrzení patronátního práva, které mělo náležet arcibiskupu – a být vykonáváno skrze osobu Alberta Gregory, oltářníka v metropolitním chrámu. Jelikož bylo napadeno ustavení Oldřicha (nekonkretizováno, kým byla konfirmace napadena – snad právě Gregorou), generální vikář si vyžádal svědectví, které Albert Gregora doložil prostřednictvím čtyř svědků.¹⁸⁷ Ještě na podzim téhož roku ustavil Albert vikaristu Velislava k filiálnímu kostelu v Lubné.¹⁸⁸ O Albertu Gregorovi, již jako plebánovi fary referuje i zápis z roku 1386, kdy ho měl jako svého prokurátora uvést plebán u sv. Štěpána ve zdi (v Praze).¹⁸⁹

V roce 1405 došlo k rozhodnutí sporu ve věci důchodů, které místnímu plebánovi Jakeši měl vyplácet Jíra z Roztok.¹⁹⁰ Jakeš byl jako hvozdecký plebán také uveden roku 1405 jako svědek, poté roku 1424 měl odvolat svoji výpověď v neuvedené věci, a přislíbit platbu patnácti grošů jako taxy.¹⁹¹

Z výše uvedeného lze konstatovat, že před létem 1384 byl ustaven Oldřich, před nebo v roce 1386 byl plebánem právě Albert Gregora. Před nebo v roce 1405 byl ustaven plebánem Jakeš, minimálně do roku 1424.

Jako další personál fary lze uvést vikaristu Václava z Rakovníka k roku 1382.¹⁹²

¹⁸³ RDP, s. 44

¹⁸⁴ SA II, s. 3

¹⁸⁵ PVAP, s. 344

¹⁸⁶ PVAP, s. 346

¹⁸⁷ SA II, s. 277, 278, 279

¹⁸⁸ SA II, s. 289

¹⁸⁹ SA II, s. 397

¹⁹⁰ SA V, s. 170 - 171

¹⁹¹ SA V, s. 350

¹⁹² PVAP, s. 346

Vzhledem k nedostatku pramenů nelze uvést hypotézu o majetkovém zabezpečení fary. Dílčí informace: domnělé konkubíně měl roku 1382 plebán věnovat šest ovcí z farního majetku. K roku 1405 se uvádí výše zmíněný spor mezi plebánem Jakešem a Jírou z Roztok – Jíra musel dostat svému závazku a každoročně vyplatit faře třicet grošů, sedm strychů krup, sedm strychů ovsa a strych hrachu (což mělo být pořízeno ze dvou popluží ve Zhoři). Zápis indikuje, že jde o důchod v minulosti přiznaný Jírou hvozdecké faře.¹⁹³

Jak je výše zmíněno, fara v Hvozdu disponovala filiálními kostely v Lubné a Pavlíkově. V případě Pavlíkova se vikarista (zmíněný Jakub z Bechyně) dokládá již v roce 1382,¹⁹⁴ v případě Lubné k roku 1384 Velislav (s premisou, že Velislav dodá každoročně ze statků u Lubné třicet strychů obilí a deset strychů ovsa Albertu Gregorovi).¹⁹⁵

P.č.	Datum nástupu do funkce	Jméno	Datum odchodu z funkce	Exekutorem plebán v []	Důvod nástupu	Důvod odchodu
1	Ante 1380	Jan	Post 1382	X	X	X
2	1384	Oldřich	X	X	X	X
3	Ante 1386	Albert Gregora	X	X	X	X
4	Ante 1405	Jakeš	Post 1424	X	X	X

V budoucnu fara ponížila na kapli s příslušností k faře ve Zbečně. Kaple spravovala vsi Malinovou a Příčinu.¹⁹⁶

¹⁹³ SA V, s. 170 - 171

¹⁹⁴ PVAP, s. 346

¹⁹⁵ SA II, s. 289

¹⁹⁶ NA, fond APA I, inv. číslo 1335, sign. B 12/9, fol. 91b

4. 12. Chlístov

Fara v Chlístově se v registrech papežských desátků neuvádí, nicméně prvním dokladem o její existenci je konfirmační zápis z roku 1361, kdy měl na místo zesnulého Velislava nastoupit Čáslav z Rakovníka, kterého prezentoval Ješek z Chlumu.¹⁹⁷ O tři roky později došlo k atypické situaci (v rámci sledovaného děkanátu), kdy Jan zv. Chlumecký (zcela jistě výše jmenovaný Ješek) neprezentoval kandidáta ve stanoveném termínu, arcibiskup tedy dosadil Petra z Vysoké Libyně.¹⁹⁸ Již ale v příštím roce Petr rezignoval, na jeho místo byl dosazen Přech z Hořenic.¹⁹⁹ Je pravděpodobné, že tato situace nastala zejména z důvodu, že Ješek chtěl svoji předešlou (snad protokolární, administrativní) chybu napravit, snad „zařídil“ rezignaci Petra.

Návaznost informací se tady ztrácí – zápis z roku 1369 referuje o konfirmaci Mikuláše (z Újezdu – snad Panoší), prezentovaného Ješkem, kvůli úmrtí Jana.²⁰⁰

Na dlouhé období se nelze na konfirmační zápisy spolehnout. Je na škodu, že z okruhu pramenů musí být vyloučen i vizitační protokol, který se o Chlístově nezmiňuje – nicméně, zápis v soudních aktech z roku 1380 vzpomíná chlístovského plebána Jana, který měl sloužit mše v Týnci (slánský děkanát).²⁰¹ K roku 1398 se vzpomíná plebán Oldřich jakožto svědek v cizím sporu,²⁰² podruhé jeho záměr o přijetí svěcení podjáhna.²⁰³ Poslední známý plebán, Václav zv. Ampule, se uvádí jako svědek v cizím sporu v roce 1406.²⁰⁴

V rámci personálního obsazení lze uvést ještě oltářníka Jana k roku 1380.²⁰⁵

Nedostatek pramenů nedovoluje pokus o stanovení majetkových poměrů fary. Především, nelze faru zařadit ani do poměrové skupiny – neznáme výši papežského desátku. Snad lze uvést alespoň spor plebána Oldřicha s Přibíkem z Klenova – Přibík měl zabezpečit 4 kopy grošů pro vyživení kněze a 2 kopy grošů pro výživu oltářníka Jana, kteří měli sloužit mši v Mariánské Týnici – u poutního místa (srov. výše).²⁰⁶

Na tomto místě je nutné uvést také zápis, který je zcela zásadní tím, že již uvádí kostel nikoliv jako farním, nýbrž jako kapli; musel tedy ponížít - roku 1412 měl být z důvodu úmrtí

¹⁹⁷ LC I/1, s. 156

¹⁹⁸ LC I/2, s. 47

¹⁹⁹ LC I/2, s. 63

²⁰⁰ LC II, s. 10

²⁰¹ SA II, s. 17

²⁰² SA III, s. 356

²⁰³ SA III, s. 393

²⁰⁴ SA V, s. 160

²⁰⁵ SA II, s. 17

²⁰⁶ SA II, s. 17

(jméno neuvedeno, zcela jistě Václava) zv. Ampuly confirmován Jan z Žákavy, prezentován Jindřichem z Lažan, pánem na Krakovci.²⁰⁷ Žádné další informace o kaplanství ale k dispozici nejsou.

P.č.	Datum nástupu do funkce	Jméno	Datum odchodu z funkce	Exekutorem plebán v []	Důvod nástupu	Důvod odchodu
1	X	Velislav	28. 6. 1361			Smrt
2	28. 6. 1361	Čáslav z Rakovníka	X	Lobeč	Prez.	X
3	X	Jan ze Skytal	Ante 20. 5. 1364	X	X	Res.
4	20. 5. 1364	Petr z Vysoké Libyně	13. 5. 1365	X	Ustaven rozhodnutím arcibiskupa	Res.
5	13. 5. 1365	Přech z Hořenic	X	Slabce	Pres	X
6	X	Jan	17. 9. 1369	X	X	Smrt
7	17. 9. 1369	Mikuláš z Panošího Újezdu	X			
8	Ante 1380	Oldřich	X	X	X	X
9	Ante 1406	Václav zv. Ampule	X	X	X	X

Pro úplnost uvádím, kostelu zůstal status kaple i v budoucnu, s příslušností k fáře v Slabcích.²⁰⁸

²⁰⁷ LC VII, s. 53

²⁰⁸ NA, fond APA I, inv. číslo 1335, sign. B 12/9, fol. 87a

4. 13. Jesenice

Fara v Jesenici se poprvé vzpomíná k roku 1352, kdy měla vyplatit 30 grošů jako papežský desátek,²⁰⁹ což patřilo k částkám vyšším. Prvního plebána dokládají atypicky soudní akta – vzhledem k tomu, že první konfirmační zápis je až z relativně pozdní doby; protokolární zápis vypovídá o plebánovi Petrovi, který měl být v roce 1375 prezentovaný markrabětem moravským k faře v Čelivi, kvůli zpochybnění patronátního práva ale konfirmace neproběhla.²¹⁰ Petr tedy patrně zůstal ve funkci v Jesenici, jelikož k roku 1378 ho vystřídal Janem z Měcholup. Prezentoval Jeneč z Janovic (v rámci práva patronátního dva hlasy), se souhlasem Zdeňka z Rožmitálu (jeden hlas).²¹¹ Nicméně, ke změně plebána muselo dojít dříve - soudní akta to doloží již v roce 1377,²¹² nicméně rozdíl nebude značný, jelikož dle zápisu ve vizitačním protokole byl ke sklonku roku 1382 na faře čtvrtým rokem. Co se týče jeho osoby, byl nařčen ze zpronevěry 10 kop grošů z celkové částky 26 kop grošů, kterou měl kostelu věnovat jistý Kuklík. Prý rád hrával kostky, ale již toho nechal.²¹³

Je vhodné poznamenat, že ve všech příštích (evidovaných) případech prezentace, resp. souhlasu se směnou, vystupoval zásadně Jeneč z Janovic.

Po dlouhé době, roku 1402 směnil Jan úřad s Václavem (pův. člen choru sv. Panny Marie v pražské katedrále).²¹⁴ Je doložen v soudních aktech jako svědek k roku 1407,²¹⁵ k roku 1408 protokolární zápis informuje o sporném řízení mezi ním a poddanými Jeneče – jednalo se o částku sta kop grošů.²¹⁶ Vzhledem k neobvyklé výši částky je politováníhodné, že se nelze dopátrat dalších informací v téže věci. Václav se na faře udržel do roku 1414, kdy směnil faru s Janem (Ústí nad Labem)²¹⁷ – již v příštím roce Jan směnil faru s Pavlem (pův. Vroutek).²¹⁸ Pavel umírá v roce 1418 – na jeho úřad nastoupil Prokop z Čárky (Sřem).²¹⁹

S přihlédnutím k dalšímu personálnímu obsazení je možné uvést: k roku 1382 byli kostelu k dispozici (nejméně) dva kostelníci, Henzl a Nikl, nicméně, arcijáhen obratem

²⁰⁹ RDP, s. 44

²¹⁰ SA I, s. 116

²¹¹ LC III – IV, s. 102

²¹² SA I, s. 190 - 191

²¹³ PVAP, s. 363

²¹⁴ LC I, s. 64 - 65

²¹⁵ SA V, s. 350

²¹⁶ SA VI, s. 325 - 326

²¹⁷ LC VII, s. 124

²¹⁸ LC VII, s. 165

²¹⁹ LC VII, s. 269

přikázal jejich uvolnění z funkce. Téhož roku si německy mluvící farníci vyžádali německy mluvícího vikaristu – analogicky lze soudit, že česky mluvící vikarista byl faře k dispozici.²²⁰

Při pokusu o rekonstrukci majetkového zázemí lze uvést jen jednotliviny: v úvahu je nutno vzít výše zmíněnou informaci o daru jistého Kuklíka ve výši 26 kop grošů,²²¹ knihy erekční doloží důchod plebánovi věnovaný v roce 1404 Offkou, vdovou po Bohušovi z Jesenic s dcerou Markétou a to ve výši 1 kopy a 4 grošů ročně.²²² Při srovnání těchto informací s výší papežského desátku lze určitě stanovit, že fara patřila k těm lépe zabezpečeným.

P.č.	Datum nástupu do funkce	Jméno	Datum odchodu z funkce	Exekutorem plebán v []	Důvod nástupu	Důvod odchodu
1	Ante 1375	Petr	1377	X	X	Res.
2	23. 12. 1378	Jan z Měcholup	7. 3. 1402	X	Prez.	Směna
3	7. 3. 1402	Václav z Prahy	28. 7. 1414	Podbořánky	Směna	Směna
4	28. 7. 1414	Jan (pův. Ústí nad Labem)	20. 7. 1415	Bílenec	Směna	Směna
5	20. 7. 1415	Pavel (pův. Vroutek)	5. 8. 1418	Oráčov	Směna	Smrt
6	5. 8. 1418	Prokop z Čárky	X	Oráčov	Prez.	X

²²⁰ PVAP, s. 363

²²¹ PVAP, s. 363

²²² LE V, s. 614

4. 14. Kněževes

První zmínku o kostele lze dohledat k roku 1327, kdy král věnoval právo patronátní klášteru v Teplé.²²³ K roku 1352 měla fara v Kněževsi (zde „Herndorff sive Knyezwes,“ poté vždy lokalizováno v Kněževsi) zaplatit 30 grošů jako půlroční papežský desátek,²²⁴ což bylo částkou spíš vyšší.

Všechny dostupné konfirmační zápisy (časový rozsah 1361 – 1408) dokládají královský patronát – v rozporu s výše zmíněnou listinou. Prvním doložitelným farářem byl Martin, konfirmovaný roku 1361.²²⁵ Snad tentýž (uveden jako Matouš) roku 1365 rezignoval, přičemž vystřídal ho Albert z Litoměřic.²²⁶ Po deseti letech směnil faru s Mikulášem (pův. Obříství),²²⁷ tímto ale na dlouhou dobu zmínky v konfirmačních knihách mizí. Částečně kontinuitu doplní vizitační protokol; v čase konání vizitace byl plebánem Jan Jeptiška (kaplan královský), nicméně protokol informuje i o Mikulášovi (který tam tou dobou tedy již nebyl – zápis ho dokonce konkretizuje, zmiňuje jeho příchod z Obříství). Oba plebáni jsou spojeni v kauze – totiž místní žena Vajnka (dle výpovědi měla poměr s farářem přes dvacet let) věnovala Mikuláši tři krávy a roční důchod ve výši 37 grošů, s tím, že Jeptiška si tyto měl přivlastnit (bohužel, zápis se nezmiňuje, zda se jednalo o Mikulášův odchod, nebo úmrtí). Tato záležitost určitě měla širší dosah, nakonec, informoval o ní kolešovický plebán Fabián. V této věci arcijáhen také sjednal okamžitou nápravu – nařídil navrácení dotčeného majetku Vajnec.²²⁸ Téhož Jana Jeptišku doloží i soudní akta – k roku 1394 pronajal farní důchody,²²⁹ v letech 1406²³⁰ a 1407²³¹ byl účastníkem soudní pře. Je tedy jisté, že Jan, který zemřel roku 1408 a byl vystřídán Martinem,²³² byl tentýž Jeptiška.

Fara měla k dispozici vikaristu – lze soudit ze stížností Němců („plebán i vikarista jsou Češi, zatímco my Němci“),²³³ taktéž kostelníka Henla (nebyl ovšem k dispozici faře v pravém slova smyslu).²³⁴

²²³ RBM III, č. 1342, s. 525

²²⁴ RDP, s. 43

²²⁵ LC I/1, s. 150

²²⁶ LC I/2, s. 70

²²⁷ LC III – IV, s. 35

²²⁸ PVAP, s. 366 - 367

²²⁹ SA VII, s. 165 - 166

²³⁰ SA V, s. 150 - 151

²³¹ SA VI, s. 21

²³² LC VI, s. 239

²³³ PVAP, s. 366 - 367

²³⁴ PVAP, s. 366

K majetkovým poměrům je k dispozici několik indicií. Určitě není možné opomenout výše zmíněné tři krávy a roční důchod 37 grošů od plebánovy konkubíny – zásadnější informace lze najít v soudních zápisech. Především, v roce 1394 Jeptiška pronajal Hynkovi, vikaristovi u sv. Jiří na Pražském hradě farní důchody. Bohužel, zápis neobsahuje výčet statků, ovšem určujícím faktem je, že se Hynek zavázal vyplácet 10 kop grošů ročně.²³⁵ Nelze určit, jak dlouho tento smluvní vztah trval, jelikož v roce 1406 se vzpomíná nájemník Petr – Jeptiška spolu s ním uznal dluh 2 a půl kopy grošů vůči Martinovi Piškovi z Hradčan.²³⁶ Petr také dlužil 2 kopy grošů Matouši z Milevska.²³⁷ V roce 1407 se připomíná dluh Jeptišky vůči Piškovi ve výši 15 grošů²³⁸ – snad šlo o poslední splátku. Na základě výše zmíněného lze konstatovat, že fara patřila k zabezpečeným.

P.č.	Datum nástupu do funkce	Jméno	Datum odchodu z funkce	Exekutorem plebán v []	Důvod nástupu	Důvod odchodu
1	23. 4. 1361	Kaplan Martin	10. 11. 1365	Děkan rakovnický	Prez.	Res.
2	10. 11. 1365	Klerik Albert z Litoměřic	15. 5. 1375	Kolešovice	Prez.	Směna
3	15. 5. 1375	Mikuláš (pův. Obříství)	X	X	Směna	X
4	Ante 1380	Kaplan Jan Jeptiška	Březen 1408	X	X	Smrt
5	Březen 1408	Martin	X	Rakovník	Prez.	X

Fara si i do budoucna udržela status. Kaple příslušné k ní byly následující: Olešná, Veclov, Kolešovice, Hořesedly, Kounov, Chlístov. Farní kostel dozíral na vsi: Kněževes, Chrástany, Přílepy.²³⁹

²³⁵ SA VII, s. 165 - 166

²³⁶ SA V, s. 150 - 151

²³⁷ SA V, s. 421

²³⁸ SA VI, s. 21

²³⁹ NA, fond APA I, inv. číslo 1335, sign. B 12/9, fol. 39a

4. 15. Kolečovice

Prameny jsou pro tuto lokalitu mimořádně skoupé. První zmínku o místní farnosti podávají registra papežských desátků: v roce 1352 měla zaplatit půlroční desátek 18 grošů, což byla spíše nižší částka.

Prvním farářem, kterého je možné doložit, byl Svatomír – v roce 1363 ho z důvodu jeho úmrtí vystřídal Domaslav. Prezentovali ho: Fremund z Krásného Dvora, Ota s bratry z Chrastu, Bořita, Pešek a Vaněk z Kolečovic.²⁴⁰ V následujícím případě, v roce 1370, zápis informuje již pouze o tomtéž Otovi, který z důvodu úmrtí Domaslava (zde Domaněk) prezentoval Fabiána z Volduch.²⁴¹ Fabiána doloží vizitační protokol; měl být na farnosti v roce 1382 již 11. rokem, což s nepatrnou odchylkou odpovídá.²⁴²

Několik let nastává v pramenech vakuum, nicméně, dle konfirmačního zápisu z roku 1395 je zřejmé, že patronátní právo přešlo do poněkud vlivnějších rukou; Albert st. z Kolovrat, pán na Libštejně, prezentoval kvůli úmrtí posledního plebána (jméno neuvedeno) Jana ze Žatce.²⁴³ Po dvacetiletém mlčení pramenů se v roce 1416 dokládá toto: Jan z Kolovrat souhlasil se směnou fary mezi zdejším Hanušem s Jindřichem (pův. Holedeč).²⁴⁴ Za dva roky nato, tedy v roce 1418 Jindřich rezignoval, v jeho úřad nastoupil Šimon ze Žatce, prezentovaný Janem z Bezděkova.²⁴⁵

K dalším osobám, které u fary sloužily, lze uvést jenom vikaristu Mikuláše, který započal službu v roce 1382.²⁴⁶

Ze žádných pramenů kromě register papežských desátků nelze excerpovat údaje, které by majetkové zabezpečení fary přiblížily.

²⁴⁰ LC I/1, s. 28

²⁴¹ LC II, s. 34

²⁴² PVAP, s. 367 - 368

²⁴³ LC V, s. 247

²⁴⁴ LC VII, s. 198

²⁴⁵ LC VII, s. 281

²⁴⁶ PVAP, s. 368

P.č.	Datum nástupu do funkce	Jméno	Datum odchodu z funkce	Exekutorem plebán v []	Důvod nástupu	Důvod odchodu
1	X	Svatomír	14. 11. 1363	X	X	Smrt
2	14. 11. 1363	Klerik Domaslav z Kolečovic	23. 8. 1370	Knězeves	Prez.	Smrt
3	23. 8. 1370	Fabián z Volduch	8. 2. 1395	X	Prez.	Smrt
4	8. 2. 1395	Jan ze Žatce	X	Děkov	Prez.	X
5	X	Hanuš	23. 3. 1416	X	X	Směna
6	23. 3. 1416	Jindřich (pův. Holedeč)	19. 11. 1418	Knězeves	Směna	X

Fara v Kolečovicích později ponížila na kapli s příslušností ke Kněževsi.²⁴⁷

²⁴⁷ NA, fond APA I, inv. číslo 1335, sign. B 12/9, fol. 44a

4. 16. Kounov

Již v roce 1347 si prostřednictvím papežské listiny pojistil ke Kounovu (mimo jiné) patronátní právo.²⁴⁸

Výjimečně bohatá fara v Kounově zaplatila v roce 1352 půlroční papežský desátek celou 1 kopu grošů,²⁴⁹ což ji staví na přední místa všech far rakovnického děkanátu co do výše částky. Není tedy divu, že není k dispozici dostatek konfirmačních pramenů – plebáni nejspíše vydrželi u fary nadprůměrně dlouhou dobu. Prvním doložitelným farářem byl Martin – po jeho úmrtí ho nahradil Mikuláš, kaplan královský na Křivoklátě (zapsáno v roce 1394), prezentovaný králem.²⁵⁰ Martin je doložen v soudních aktech k roku 1377 – měl mít spor s Petrem, vikaristou snad v Panoším Újezdě.²⁵¹ Zásadnější je ale informace z roku 1382 – vizitační protokol informuje, že Martin měl sloužit v úřadu již 27. rokem (vytčena je mu jen špatně uzamčená křtitelnice a absence statut – vymluvil se, že je udržuje na statku v Nedomicích),²⁵² na faru tedy nastupoval kolem roku 1355. Při stanovení předpokladu, že Martin, zemřelý v roce (nebo před rokem) 1394, je tentýž, sloužil v úřadu 39 let, což je výjimečně dlouhá doba (předpoklad ale záměrně opomíjí fakt, že konfirmační zápis z roku 1394 mohl být jenom stvrzením již delší dobu trvajícího stavu). Posledním doložitelným plebánem byl Jan, který měl jakožto kanovník boleslavský prezentovat k faře ve Staré Boleslavi.²⁵³

Zdá se samozřejmé, že u fary sloužily i další osoby – dokladovat v pramenech lze ale pouze vikaristu Jana z Nepomuk.²⁵⁴

Navzdory tomu, že nelze nalézt zmínky konkretizující ať movitý nebo nemovitý majetek fary – samotná výše desátku nedovoluje pochybovat o výjimečně bohatém zázemí. Z vizitačního protokolu lze excerpovat i informaci o existenci filiálního kostela v Milostíně – místní si stěžovali, že již dlouhou dobu neměli k dispozici vikaristu.²⁵⁵

²⁴⁸ Ladislav KLICMAN (ed.), *Monumenta Vaticana res gestas bohemicas illustrantia, Tomus I., Acta Clementis VI. (1342-1352), Praha 1903, č. 912, s. 531*

²⁴⁹ RDP, s. 43

²⁵⁰ LC V, s. 196

²⁵¹ SA VII, s. 204

²⁵² PVAP, s. 373 - 374

²⁵³ LC VIII-X, s. 151

²⁵⁴ PVAP, s. 373 - 374

²⁵⁵ PVAP, s. 373 - 374

P.č.	Datum nástupu do funkce	Jméno	Datum odchodu z funkce	Exekutorem plebán v []	Důvod nástupu	Důvod odchodu
1	1355	Martin	22.9.1394	X	X	Smrt
2	22.9.1394	Kaplan Mikuláš z Křivoklátu	X	X	Prez.	X
3	X	Jan	Post 1429	X	X	X

Ve farářských relacích lze excerpovat informaci, že kounovská fara ponížila na kapli.²⁵⁶

²⁵⁶ NA, fond APA I, inv. číslo 1335, sign. B 12/9, fol. 47a

4. 17. Kožlany

Fara se poprvé vzpomíná v roce 1352, zaplacená částka se ale neuvádí.²⁵⁷ Nedostatek pramenů, zejména zápisů konfirmačních je kritický.

Prvním jmenovitě doložitelným farářem byl Petr, který v roce 1361 směnil působení s Mikulášem, kanovníkem kláštera sv. Jiří na Pražském hradě, se souhlasem krále.²⁵⁸ Král prezentoval v roce 1364, kdy zesnulého Mikuláše vystřídal Oldřich z Kožlan.²⁵⁹ Oldřicha dokládá zprostředkovaně vizitační protokol – vzpomíná ho konkubína rousínovského plebána, Příbka, která „již sloužila u Oldřicha, plebána v Kožlanech.“²⁶⁰ K roku 1382 se uvádí farář Beneš, který měl sloužit třetím rokem (snad tedy střídal přímo Oldřicha, kolem roku 1379).²⁶¹ Benešovi v rámci Kožlan není vytčeno nic kromě špatné vazby statut – nicméně farníci v Břežanech (kde se nacházel kostel filiální ke kožlanské faře) Beneši vytýkali, že se tam v podstatě neobjevoval a neučil je modlitby.²⁶²

Vikaristu lze doložit k roku 1382, Jan z Přehorova byl v úřad uveden v témže roce.²⁶³

Žádné dílčí informace o majetkovém zázemí bohužel k dispozici nejsou – nicméně, při uvážení výše papežských desátků je zřejmé, že materiální nouzí fara netrpěla.

P.č.	Datum nástupu do funkce	Jméno	Datum odchodu z funkce	Exekutorem plebán v []	Důvod nástupu	Důvod odchodu
1	X	Petr	3.6.1361	X	X	Směna
2	3.6.1361	Kanovník Mikuláš z Nepomuk	24.1.1364	Kralovice	Směna	Smrt
3	24.1.1364	Oldřich z Kožlan	1379	Milíčov	Prez.	X
4	1379	Beneš, oltářník sv. Michala v metropolitním chrámě	Post 1382	X	X	X
5	X	Martin	21.6.1430	X	X	Res.
6	21.6.1430	Václav z Voděrad		Čistá	Prez.	

Fara v Kožlanech si zachovala status i v době pozdější. K roku 1677 k ní byly příslušné dva filiální kostely, v Dolanech a Milíčově. Samotný farní kostel dohlížel mimo Kožlan i na Hedčany.²⁶⁴

²⁵⁷ RDP, s. 44

²⁵⁸ LC I/1, s. 155

²⁵⁹ LC I/2, s. 38

²⁶⁰ PVAP, s. 350

²⁶¹ PVAP, s. 355

²⁶² PVAP, s. 354

²⁶³ PVAP, s. 355

²⁶⁴ NA, fond APA I, inv. číslo 1335, sign. B 12/9, fol. 32a

4. 18. Kralovice

Kostel se poprvé uvádí roku 1250, kdy papež stvrdil příslušnost lokality k plaskému klášteru.²⁶⁵

Fara se poté vzpomíná k roku 1307, kdy opat plaský zadal místnímu plebánovi požadavky, které byl nucen plnit; platbu třetiny z finanční hotovosti a vůz obilí ze statku Sehutice u Výrova.²⁶⁶ Posléze je doložena i v registrech papežských desátků, v roce 1352 vyplatila půlroční desátek 30 grošů s tím, že 12 zůstala dlužna. Částka (včetně nevyplacené pohledávky) byla v rámci děkanátu mezi vyššími.²⁶⁷

Jako prvního jmenovitě doložitelného plebána lze uvést Hynka, především, v roce 1382 měl být ve funkci desátým rokem, lze tedy počítat, že nastoupil roku 1372.²⁶⁸ V roce 1376 doložen prostřednictvím soudních akt, měl stvrzenou možnost přijetí kněžského svěcení,²⁶⁹ nastupoval na faru tedy ještě jako klerik. Vizitační protokol nepodává o tomto plebánovi žádné kontroverzní informace.

V roce 1384 se vzpomíná plebán Mikuláš, v souvislosti s jeho povinností platit notáři taxu.²⁷⁰ Na velmi dlouhou dobu se prameny odmlčí, v roce 1414 měl místní Václav směnit faru s fráterem Račkem (pův. Měčín), prezentován plaským opatem. Nějakou dobu zde držel faru také Jiljí, budoucí plaský opat. V roce 1429 (právě kvůli nástupu Jiljího k opatství) byl prezentován fráter Tilman, prezentován Albertem z Dubé,²⁷¹ o pár let v později, v roce 1435 byl prezentován opatem plaským fráter Gobelin, professus, ovšem nic víc zápis nevydává.²⁷²

Osoby nápomocné plebánovi – k roku 1382 byli u kostela dva vikaristé, Kuneš a Jan z Roprachtic.²⁷³

K majetkovému zabezpečení v úředních knihách dílčí zmínky nejsou – příslušná kapitola proto pojedná ve věci výše desátků.

²⁶⁵ Jindřich ŠEBÁNEK – Sáša DUŠKOVÁ – Vladimír VAŠKŮ (edd.), *Codex diplomaticus et epistolaris regni Bohemiae IV.*, Praha 1962-1993., č. 192 a, s. 352

²⁶⁶ Josef EMLER (ed.), *Regesta diplomatica nec non epistolaria Bohemiae et Moraviae IV.*, Praha 1892, č. 1945, s. 764

²⁶⁷ RDP, s. 43

²⁶⁸ PVAP, s. 355 - 356

²⁶⁹ SA I, s. 78

²⁷⁰ SA II, s. 277

²⁷¹ LC VIII-X, s. 153

²⁷² LC VIII-X, s. 241

²⁷³ PVAP, s. 355 - 356

P.č.	Datum nástupu do funkce	Jméno	Datum odchodu z funkce	Exekutorem plebán v []	Důvod nástupu	Důvod odchodu
1	1372	Klerik Hynek	Post 1382	X	X	X
2	Ante 1384	Mikuláš	X	X	X	X
3		Václav	27. 2. 1414	X	X	Směna
4	27. 2. 1414	Fr. Raček (pův. Měčín)	X	Němčice	Směna	X
5	X	Jiljí	27. 9. 1429	X	X	Res.
6	27. 9. 1429	Fr. Tilman	X	Čistá, Kožlany	Prez.	X
7	13. 5. 1435	Fr. Gobelin	X	X	Prez.	X

Kralovická fara si status udržela i v budoucnu, měla k dispozici filiální kostely ve Všehrdech a Potvorově. V obvodu fary byly vsi: Výrov, Kočín, Hradecko, Buček, Lednice, Dřevce, Hodyně.²⁷⁴

²⁷⁴ NA, fond APA I, inv. číslo 1335, sign. B 12/9, fol. 49a

4.19. Kroučová

Fara v Kroučové se v registrech papežských desátků výjimečně neuvádí. Prvním dokladem o její existenci je konfirmační zápis, který taktéž dokládá prvního známého faráře. A sice v roce 1361 měl zesnulého Herborda nahradit Jan Mikuláš, kterého prezentovali Bedřich a Plichta, bratři z Vinařic.²⁷⁵ Bedřich prezentoval, resp. souhlasil se směnou i v příštích třech případech – v roce 1377 byl uveden v úřad Jakub ze Strašecí, kvůli úmrtí Mikuláše.²⁷⁶ Již v příštím roce ale Jakub rezignuje a nahrazuje ho Jan Kyncl.²⁷⁷ V roce 1380 Jan umírá, v úřadu ho vystřídal Václav ze Strašecí.²⁷⁸

Václav je doložen v soudních aktech k roku 1382 – ve sporu o statky s vinařickým farářem Jakubem.²⁷⁹ Je možné, že tento spor byl jednou z příčin konce patronátního práva vinařických. Již v roce 1383 totiž místní Václav směnil faru s Václavem (pův. Radnice), se souhlasem Alberta řeč. Syemburga.²⁸⁰

Konfirmační zápisy se ale na dlouhou dobu odmlčí – v soudních aktech lze k roku 1406 doložit plebána Petra, v souvislosti s donací Jana Prudka ze Lhotky.²⁸¹ Jan Prudek byl tou dobou již zjevně držitelem patronátního práva, což dokládají následující konfirmace – kdy Jan Prudek prezentoval, resp. souhlasil s výměnou. V roce 1414 byl plebán Petr přearazen do Pnětluk, na jeho místo nastoupil Matouš Kuček ze Žatce (nešlo o směnu).²⁸² Již v příštím roce ale Matouš směnil působiště s Albertem (pův. oltářník Apoštolů sv. Petra a Pavla u sv. Mikuláše na Malé Straně),²⁸³ Albert ale v roce 1417 směnil faru s Ondřejem (pův. v Selmicích).²⁸⁴

V pramenech nejsou k nalezení zmínky o dalších osobách sloužících u fary.

Vzhledem k tomu, jak již bylo zmíněno, že registra papežských desátků nezahrnují faru v Kroučové, je definice majetkového zázemí fary téměř nemožná. Dílčí informace již byly výše naznačeny – soudní zápis z roku 1382 uvádí spor, kdy soud přiznal faráři důchody ze statků v Třeboci,²⁸⁵ zápis erekční z roku 1406 vypovídá o darování polnosti o rozloze půl

²⁷⁵ LC I, s. 143

²⁷⁶ LC III – IV, s. 72

²⁷⁷ LC III – IV, s. 88

²⁷⁸ LC III – IV, s. 134

²⁷⁹ SA II, s. 173

²⁸⁰ LC III – IV, s. 154

²⁸¹ LE V, s. 695

²⁸² LC VII, s. 121

²⁸³ LC VII, s. 165

²⁸⁴ LC VII, s. 235

²⁸⁵ SA II, s. 173

lánu (s nárokem na celou sklizeň) Janem Prudkem.²⁸⁶ Lze ovšem s přihlédnutím k časté fluktuaci farářů konstatovat, že majetkové zabezpečení fary patřilo mezi horší.

P.č.	Datum nástupu do funkce	Jméno	Datum odchodu z funkce	Exekutorem plebán v []	Důvod nástupu	Důvod odchodu
1	X	Herbord	8. 1. 1361	X	X	Smrt
2	8. 1. 1361	Jan Mikuláš z Rakovníka	14. 5. 1377	Hředle	Prez.	Smrt
3	14. 5. 1377	Jakub ze Strašecí	2. 4. 1378	X	Prez.	Res.
4	2. 4. 1377	Klerik Jan Kyncl z Mariánské Týnice	27. 4. 1380	X	Prez.	Smrt
5	27. 4. 1380	Václav ze Strašecí	17. 7. 1383	X	Prez.	Směna
6	17. 7. 1383	Václav (pův. v Radnicích)	X	X	X	X
7	Ante 1406	Petr	16. 6. 1414	X	X	Res.
8	16. 6. 1414	Matouš Kuček ze Žatce	19. 7. 1415	X	Prez.	Směna působíště
9	19. 7. 1415	Albert (Oltářník sv. Petra a Pavla u sv. Mikuláše na Malé straně)	21. 7. 1417	Hředle	Směna působíště	Směna
10	21. 7. 1417	Ondřej (pův. Selmice)	X	Hředle	Směna	X

²⁸⁶ LE V, s. 695

4. 20. Lišany

Fara v Lišanech vyplatila v roce 1352 18 grošů jako půlroční papežský desátek²⁸⁷ – což patřilo do nižší hladiny.

Navzdory nemnohým konfirmačním zápisům lze konstatovat, že po celou dobu sledovaného období držel patronátní právo král (v letech 1380 a 1383 prezentoval, resp. souhlasil s výměnou Jíra z Roztok, ovšem v zastoupení krále). Prvním doložitelným plebánem byl Jindřich, kterého v roce 1380, jakožto již zesnulého, nahradil Ojír z Šanova.²⁸⁸ V roce 1383 ale Ojír směnil faru s Martinem (pův. Úněšov).²⁸⁹ Vizitační protokol Ojíře dokládá (měl být na faře třetím rokem) – neuvádí se ale žádné pochybení z jeho strany.²⁹⁰ Jeho směna ale mohla mít jako jednu z příčin situaci, kdy přiznal, že „vzal“ farní hotovost ve výši tři kop grošů, aby za ni zakoupil viatik. Jelikož se tak nestalo, zavázal se tuto částku vrátit,²⁹¹ o něco pozdější zápis referuje o splacení poloviny dluhu.²⁹² Za zajímavost lze jistě označit fakt, že jak zápis konfirmační, tak uznání tohoto dluhu bylo zapsáno téhož dne, t. j. 27. června 1383.

Zmíněného plebána Martina doloží také erekční zápis k roku 1405 (srov. níže),²⁹³ v roce 1408 ale směnil faru s Vítkem (pův. Brložec).²⁹⁴ Martin byl tedy v úřadu účtyhodnou řadu let.

Co se týče dalších duchovních, kteří byli plebánovi k dispozici – doložit je možné pouze vikaristu Mikuláše, který nastoupil v úřad v roce 1382.²⁹⁵

Co se týče majetkového zabezpečení, v úvahu lze vzít i skutečnost, že plebán Martin byl v úřadu 25 let, nejspíše tedy materiálně nestrádal. Nepochybně i hotovost ve výši tři kop grošů, které měl „odnést“ Ojír, byla částka příliš vysoká na to, aby byla k dispozici na velmi špatně zabezpečených farách. Již zmíněný zápis ale podává konkrétnější položky: jednu kopu grošů ročně, jakožto část zisků lišanské krčmy, věnoval Sifrid z Chříče, vicepurkrabí na Křivoklátě; další kopu grošů ročně, v tomto případě část zisků z krčmy knězeveské, věnoval Jan, přísežný v Kněževsi. Zápis také stvrdil 3 kopy grošů z mlýna v Olešné, celkem byl tedy přiznán důchod ve výši pěti kop grošů.²⁹⁶

²⁸⁷ RDP, s. 43

²⁸⁸ LC III – IV, s. 139

²⁸⁹ LC III – IV, s. 152

²⁹⁰ PVAP, s. 378

²⁹¹ SA II, s. 214

²⁹² SA II, s. 277

²⁹³ LE V, s. 641 – 642

²⁹⁴ LC VI, s. 241

²⁹⁵ PVAP, s. 378

²⁹⁶ LE V, s. 641 – 642

P.č.	Datum nástupu do funkce	Jméno	Datum odchodu z funkce	Exekutorem plebán v []	Důvod nástupu	Důvod odchodu
1	X	Jindřich	10. 9. 1380	X	X	Smrt
2	10. 9. 1380	Klerik Ojř ze Šanova	27. 6. 1383	X	Prez.	Směna
3	27. 6. 1383	Martin (pův. Úněšov)	26. 4. 1408	X	Směna	Směna
4	26. 4. 1408	Vítek (pův. Brložec)	X	X	Směna	X

V pozdějších dobách si fara zachovala status. V obvodu měla tři kaplanství, v Lužné, Lubné a Pavlíkově.²⁹⁷

²⁹⁷ NA, fond APA I, inv. číslo 1335, sign. B 12/9, fol 53a

4. 21. Lužná

Fara v Lužné je doložena k roku 1352, kdy měla vyplatit 9 grošů jako půlroční papežský desátek,²⁹⁸ tedy částku mizivou.

Lze soudit, že ve sledovaném období až do husitství bylo patronátní právo v držbě krále – bez ohledu na to, že v roce 1358 není prezentující uveden, a roku 1380 je uveden křivoklátský purkrabí.

Prvního doložitelného plebána konkretizovat nelze, jelikož v zápise není uvedeno jméno; nahradil ho roku 1358 Martin.²⁹⁹ Již v příštím roce Martin rezignoval a vystřídal ho Václav z Dřetovic.³⁰⁰ Tímto se ale knihy konfirmační na několik let odmlčí, a zápis z roku 1374 informuje o ustavení Nóstupa, jelikož místní Jan byl generálními vikáři zbaven úřadu.³⁰¹ Tuto suspendaci doloží i zápis v soudních aktech,³⁰² Nóstupa naopak dokládá soudní zápis v souvislosti s podjáhenským svěcením téhož roku.³⁰³ V roce 1380 byl ustaven Petr Mikulášův z Rakovníka, kvůli úmrtí „takřečeného Stupa“³⁰⁴ – nepochybně Nóstup. Petra Mikulášova vizitační protokol dokládá – v roce 1382 měl být na faře třetím rokem.³⁰⁵ Snad tentýž Petr směnil roku 1394 faru s Janem (pův. Šanov),³⁰⁶ Jan ale o dva roky nato umírá, v úřad byl ustaven Václav z Rakovníka.³⁰⁷ Kvůli úmrtí „posledního faráře“ (jméno neuvedeno, snad zmíněný Václav) nastoupil na faru v roce 1403 Blažej.³⁰⁸ Další zápis předešlého, již zemřelého faráře opět nekonkretizuje, nicméně snad šlo o Blažeje, nově ustaveným byl Herman ze Zábrodí.³⁰⁹ Na několik let znova přichází v pramenech odmlka – k roku 1415 měl místní Jiří směnit faru s Petrem (pův. v Bořejově),³¹⁰ již za rok nato ale Petr směnil faru s Janem (pův. Olešná).³¹¹ Dokládá se ještě k roku 1422 smrt Bedřicha, střídal ho

²⁹⁸ RDP, s. 43

²⁹⁹ LC I/1, s. 11

³⁰⁰ LC I/1, s. 95

³⁰¹ LC III – IV, s. 17

³⁰² SA I, s. 91

³⁰³ SA I, s. 101

³⁰⁴ LC III – IV, s. 138

³⁰⁵ PVAP, s. 379

³⁰⁶ LC V, s. 205

³⁰⁷ LC V, s. 249

³⁰⁸ LC VI, s. 107

³⁰⁹ LC VI, s. 185

³¹⁰ LC VII, s. 167

³¹¹ LC VII, s. 214

Vojtěch z Čečelic, prezentován Alešem ze Žeberka.³¹² Nicméně o několik let později byl ustaven na faru v Píستově,³¹³ další personální vývoj není doložen.

Nejsou doloženy další osoby sloužící na náklad fary – a vzhledem k finančním možnostem (srov. níže) není pravděpodobné, aby měl farář k dispozici výrazně početné osazenstvo.

Vyplácený papežský desátek byl velmi nízký – a neobyčejně vysoká fluktuace plebánů, tyto dvě skutečnosti (vzhledem k neexistenci dalších doplňujících pramenů) dovolují konstatovat, že fara patřila k chudým.

P.č.	Datum nástupu do funkce	Jméno	Datum odchodu z funkce	Exekutorem plebán v []	Důvod nástupu	Důvod odchodu
1	30. 1. 1358	Martin	12. 6. 1359	Rakovník	Prez.	Res.
2	12. 6. 1359	Klerik Václav z Dřetovic	X	Rakovník	Prez.	X
3	X	Jan	30. 7. 1374	X	X	Zbavení úřadu soudním rozhodnutím
4	30. 7. 1374	Klerik Nóstup z Rakovníka	5. 9. 1380	X	Prez.	Smrt
5	5. 9. 1380	Klerik Petr Mikulášův z Rakovníka	19. 12. 1394	X	Prez.	Směna
6	19. 12. 1394	Jan (pův. v Šanově)	24. 3. 1396	Lišany	Směna	Smrt
7	24. 3. 1396	Václav z Rakovníka	10. 12. 1403	X	Prez.	Smrt
8	10. 12. 1403	Blažej	17. 5. 1406	X	Prez.	Smrt
9	17. 5. 1406	Herman ze Zábrodí	X	Rakovník	Prez.	X
10	X	Jiří	30. 7. 1415	X	X	Směna
11	30. 7. 1415	Petr (pův. Bořejov)	21. 12. 1416	X	Směna	Směna
12	21. 12. 1416	Jan (pův. Olešná)	X	Lišany	Směna	X
13	X	Bedřich	4. 12. 1422	X	X	Smrt
14	4. 12. 1422	Vojtěch z Čečelic	15. 12. 1427	Lišany	Prez.	Res. – ustavení do Píستova

V době pozdější fara ponížila na kaplanství v obvodu lišanské fary.³¹⁴

³¹² LC VIII - X, s. 27

³¹³ LC VIII – X, s. 136

³¹⁴ NA, fond APA I, inv. číslo 1335, sign. B 12/9, fol. 53a

4. 22. Městečko

Fara v Městečku je poprvé doložena k roku 1352, v registrech papežských desátků. Výše platby ale k tomuto roku uvedena není – v následujících letech ale z důvodu chudoby neplatila nic, resp. mizivé částky.³¹⁵ Písemných pramenů je málo, nicméně konfirmační zápisy dovolují tezi, že ve sledovaném období držel právo patronátní král; ve třech případech zprostředkovaně. V roce 1354 a 1360 prezentovala a souhlasila královna (resp. císařovna) Anna, v roce 1380 nejvyšší komorník království českého Vítek z Landštejna, v roce 1383 Jíra z Roztok, lesník královský a purkrabí křivoklátský.

Prvním doložitelným plebánem byl Čanibor, kterého jakožto zesnulého nahradil v roce 1354 Svatoslav.³¹⁶ Ten ale roku 1360 směnil faru s Lupem (pův. v Hořesedlech),³¹⁷ Lupus ale o tři roky nato rezignoval a vystřídal ho Mikuláš z Hostivic.³¹⁸ Na chudé faře vydržel Mikuláš až do své smrti roku 1380, na jeho místo byl ustaven Mauricij ze Zvíkovce,³¹⁹ ovšem následující zápis z roku 1383 již nezapadá do posloupnosti. Referuje o situaci, kdy místní Václav směnil faru s Václavem (pův. v Soběchlebech).³²⁰ Václava faru opouštějícího roku 1383 doloží i vizitační protokol (k roku 1382) – bez bližších informací je uveden jeho závazek, že u konkubíny Nětky se již zdržovat nebude a dluh vůči družeckému plebánu vyplatí.³²¹

Je málo pravděpodobné, že by si chudá fara mohla dovolit platit pomocné duchovenstvo nebo služebnictvo. V případě majetkové dispozice fary totiž mluví registra desátků sama za sebe, a relativně vysoká fluktuace farářů toto jen dokladuje.

P.č.	Datum nástupu do funkce	Jméno	Datum odchodu z funkce	Exekutorem plebán v []	Důvod nástupu	Důvod odchodu
1	X	Čanibor	18. 12. 1354	X	X	Smrt
2	18. 12. 1354	Svatoslav	15. 10. 1360	Nezabudice	Prez.	Směna
3	15. 10. 1360	Lupus (pův. Hořesedly)	23. 9. 1363	Kolešovice	Směna	Res.
4	23. 9. 1363	Mikuláš z Hostivic	16. 5. 1380	Zbečno	Prez.	Smrt
5	16. 5. 1380	Mauricij ze Zvíkovce	X	X	Prez.	X
6	X	Václav	19. 10. 1383	X	X	Směna
7	19. 10. 1383	Václav (pův. Soběchleby)	X	Zbečno	Směna	X

³¹⁵ RDP, s. 44

³¹⁶ LC I/1, s. 2

³¹⁷ LC I/1, s. 132

³¹⁸ LC I/2, s. 20

³¹⁹ LC III – IV, s. 126

³²⁰ LC III – IV? s. 160 - 161

³²¹ PVAP, s. 385 - 386

4. 23. Milíčov

Fara se poprvé vzpomíná k roku 1352 v registrech papežských desátků, kde sice výše platby uvedena není, nicméně atypicky uvádí plebána Odolena.³²²

V roce 1368 Odolen směnil faru s Václavem (pův. Boží dům, Litomyšlská diecéze), se souhlasem bratrů Oldřicha z Milíčova, Jaroslava a Podivy ze Slatiny.³²³ Tito bratři prezentovali kvůli úmrtí Václava v roce 1372 Odolena³²⁴ (přichází v úvahu, že se jedná o výše zmíněného Odolena, který faru před lety opustil – pokus o nalezení stop jeho pohybu nebyl úspěšný). Odolen byl problémovým duchovním. Vzpomíná se jako svědek v soudních aktech v roce 1373 a 1374,³²⁵ nekonkrétně se ale uvádí (v roce 1373) i jeho spor s farářem v Lažišti.³²⁶ V roce 1374 se uvádí další spor, a to s farářem ve Vrbici Habardem.³²⁷ Poněkud konkrétnější údaje lze nalézt v zápisu z roku 1377, odkazující na dluh Odolena vůči Janu Rudníčkovi, kanovníkovi u sv. Jiljí v Praze – částka je rovna 20 kopám grošů, kterou soud uložil Odolenu vyplatit.³²⁸ O finančních poměrech Odolena vypovídá i zápis z roku 1378, kde je Odolenu uloženo zaplatit netolickému faráři a kostelu (tedy patrně ne faráři ve smyslu soukromé osoby) tutéž částku.³²⁹ Bylo to ale zjevně problémové, jelikož Odolen nebyl schopen částku včas uhradit, poté uhradil alespoň část.³³⁰ Spor nakonec doznal smíru, jelikož jinak by bylo nutno přistoupit k exkomunikaci Odolena, nicméně, závazek z roku 1379 trval – přípisek uvádí, že nakonec k navrácení došlo, přičemž suma se dostala až na úroveň 30 kop grošů.³³¹ Paradoxně, kromě informace, že k roku 1382 byl na faře desátým rokem, vizitační protokol žádné informace o jeho dluzích nezmiňuje.³³² Ovšem, plebán v Čisté k roku 1380 uvedl, že Odolen má tři syny.³³³

Roku 1383 proběhla zvláštní směna far – směny se totiž účastnily tři strany. Totiž, se souhlasem Podivy, Zdebora a Petra nastoupil v úřad Beneš, pův. plebán v Strunkovicích – do Strunkovic ale nebyl ustaven Odolen, ale Bartoloměj (pův. v Kraselově), zatímco byl Odolen

³²² RDP, s. 43

³²³ LC I/2, s. 100

³²⁴ LC II, s. 84

³²⁵ SA I, s. 8, 11, 39, 114

³²⁶ SA I, s. 27, 29

³²⁷ SA I, s. 85

³²⁸ SA I, s. 211

³²⁹ SA I, s. 303

³³⁰ SA I, s. 313, 334, 335

³³¹ SA I, s. 367 - 368

³³² SA I, s. 353

³³³ PVAP, s. 343 - 345

uveden právě na faru v Kraselově.³³⁴ Beneš zůstal na faře relativně dlouho, v roce 1392 směnil faru s Frenčlem (pův. Lochovice) – souhlasil Albert st. z Kolovrat.³³⁵ Tentýž Albert si patronátní právo udržel – prezentoval, resp. souhlasil i v dalších případech. Frenčl brzy, v roce 1393 umírá a nahradil ho Habard z Měcholup.³³⁶ Neobvyklý zápis z roku 1398 uvádí Albertův souhlas s ustavením Pavla (pův. u královské kaple na Pražském hradě), ovšem nekonkretizuje důvod, ze kterého ke konfirmaci došlo.³³⁷ Pavla dokládá i erekční zápis k roku 1399.³³⁸ O polovinu dekády později, v roce 1403, Pavel směnil místo s Janem (pův. v Kostelci).³³⁹ Snad tentýž Jan roku 1423 rezignoval, střídal ho Martin (předtím vikarista v Kralovicích), prezentován Ondřejem ze Slatiny seděním na Zvíkovci,³⁴⁰ patronátní právo se tedy vrátilo do rukou jeho rodu.

Bližší informace o personálním obsazení fary k dispozici nejsou.

Co se týče majetkového zabezpečení, ve sledovaném období platila fara spíše nižší částky jakožto papežské desátky.³⁴¹ Je nutné ale vzít v úvahu také extrémně vysoké dluhy Odolena (srov. výše – jeví se jako přirozené, že věřitelé museli být obezřetní; kdyby Odolen sloužil na chudé faře, nejspíše by mu nebyli půjčili tak vysoké částky. Erekcční zápis z roku 1399 poskytuje bližší informace: Ondřej ze Slatiny věnoval mlýn nedaleko Milíčova na řece Javornici, spolu s loukami, příkopy a polem o rozloze půl lánu (pole zvané Sedliště), s tím, že plebán se zavazuje sloužit mše ve prospěch zesnulého Podivy a jeho potomků.³⁴² Tato donace nejspíše souvisí se situací, kdy rodina Podivy přišla o právo patronátní, a tak si Ondřej, nejspíše jeho syn, udržel vliv na beneficium.

³³⁴ LC III – IV, s. 158 - 159

³³⁵ LC V, s. 144

³³⁶ LC V, s. 171

³³⁷ LC V, s. 307

³³⁸ LE V, s. 509

³³⁹ LC VI, s. 97

³⁴⁰ LC VIII – X, s. 54

³⁴¹ RDP, s. 43

³⁴² LE V, s. 509

P.č.	Datum nástupu do funkce	Jméno	Datum odchodu z funkce	Exekutorem plebán v []	Důvod nástupu	Důvod odchodu
1	Ante 1352	Odolen	1. 3. 1368	X	X	Směna
2	1. 3. 1368	Václav (pův. Boží dům, Litomyšl. diecéze)	23. 12. 1372	X	Směna	Smrt
3	23. 12. 1372	Odolen	18. 9. 1383	X	Prez.	Směna
4	18. 9. 1383	Beneš (pův. Strunkovice – za zvláštních okolností; viz katalog	28. 12. 1392	Rousínov	Směna	Směna
5	28. 12. 1392	Frenčl (pův. Lochovice)	20. 9. 1393	Čistá	Směna	Smrt
6	20. 9. 1392	Habard z Měcholup	X	X	Prez.	X
7	4. 6. 1398	Pavel (pův. u král kaple na Pražském hradě)	28. 8. 1403	Všehrdy	neuvedeno	Směna
8	28. 8. 1403	Jan (pův. Kostelec)	18. 10. 1423	X	Směna	Res.
9	18. 10. 1423	Martin (kdysi vikarista v Kralovicích)	X	Všehrdy	Prez.	X

Fara v pozdější době ponížila na filiální kostel, s příslušností ke Kožlanům. Kostel měl mimo Milíčov v kompetenci vsi Slatinu a Lhotu.³⁴³

³⁴³ NA, fond APA I, inv. číslo 1335, sign. B 12/9, fol. 32a

4. 24. Mutějovice

Mutějovická fara se poprvé vzpomíná k roku 1352, kdy měla zaplatit půlroční papežský desátek ve výši 18 grošů.³⁴⁴

Pramenná základna je ale vesměs nedostačující. Přesto však lze stanovit tezi, že patronátní právo držel celé sledované období král – v roce 1397 souhlasil s výměnou v jeho zastoupení markrabě moravský a v roce 1416 Bušek z Tachlovic.

Prvním známým farářem byl Jan, který směnil v září roku 1369 faru s Jindřichem (pův. v Potvorově).³⁴⁵ Jindřich ale v listopadu téhož roku rezignoval, nahradil ho Petr z Kralovic.³⁴⁶ Na dlouhou dobu se prameny odmlčí – je nutné alespoň zčásti toto vakuum zaplnit; vizitační protokol dokládá plebána Mauricije zv. Mandela, který měl být k roku 1382 na faře třetím rokem - jeho předcházejícího faráře tedy doložit není možné. Neměl neřesti, které by byly nějak výrazné, spíše hrával kostky – dle jeho výpovědi ale posledně v létě téhož roku, poté již nikdy.³⁴⁷ Není ale bez zajímavosti, že rakovnický přísežný ho nařkl z hraní kostek přímo v Rakovníku,³⁴⁸ což Mandel dementoval, v Rakovníku prý nikdy nehrál.³⁴⁹ Taktéž ho z hraní kostek nařkl duchovní v Kounově, přičemž navíc uvedl, že Mandel si přilepšuje z farních důchodů.³⁵⁰

Následující konfirmační zápis již Mauricije doloží – v roce 1397 měl směnit faru s Petrem (pův. v Běleči),³⁵¹ Mauricij tedy sloužil na faře kolem 18 let. Petr opustil faru až v roce 1416, kdy směnil faru s Janem (pův. Blšany).³⁵²

Prameny neposkytují informace o dalším personálním obsazení fary.

Co se majetkové dispozice týče, žádné doplňující prameny k dispozici nejsou – ovšem jelikož Mauricij i Petr odsloužili ve funkci přes 15 let, lze konstatovat, že netrpěli nouzí.

³⁴⁴ RDP, s. 44

³⁴⁵ LC II, s. 12

³⁴⁶ LC II, s. 17

³⁴⁷ PVAP, s. 375

³⁴⁸ PVAP, s. 345 - 346

³⁴⁹ PVAP, s. 375

³⁵⁰ PVAP, s. 373 - 374

³⁵¹ LC V, s. 295

³⁵² LC VII, s. 204

P.č.	Datum nástupu do funkce	Jméno	Datum odchodu z funkce	Exekutorem plebán v []	Důvod nástupu	Důvod odchodu
1	X	Jan	3. 9. 1369	X	X	Směna
2	3. 9. 1369	Jindřich (pův. Potvorov)	16. 11. 1369	X	Směna	Res.
3	16. 11. 1369	Petr z Kralovic	X	X	Směna	X
4	1379	Mauricij	27. 11. 1397	X	X	Směna
5	27. 11. 1397	Petr (pův. v Běleči)	13. 6. 1416	X	Směna	Směna
6	13. 6. 1416	Jan (pův. Blšany)	X	Hředle	Směna	X

Fara v budoucnu ponížila na kapli, s příslušností k Novému Strašecí.³⁵³

³⁵³ NA, fond APA I, inv. číslo 1335, sign. B 12/9, 58a

4. 25. Nesuchyně

Fara v Nesuchyni se poprvé vzpomíná v roce 1352, kdy zaplatila jako půlroční papežský desátek ve výši 25 grošů³⁵⁴ – patřil k těm vyšším. Navíc, lze jasně konstatovat, že v celém sledovaném období držel patronátní právo král – v roce 1368 sice souhlasil s výměnou arcibiskup pražský, ovšem v zastoupení krále.

Prvním doložitelným farářem byl Václav, který roku 1356 směnil faru s Janem (neuvádí se působiště druhé strany). Je nutno vzít v úvahu, že zápis referuje o faře v Kostelci (u vsi Krupá) a filiálním kostele v Nesuchyni,³⁵⁵ ovšem mladší prameny dosvědčují, že naopak kostel v Kostelci byl filiální k faře v Nesuchyni. Je taktéž možné říci, že šlo o protokolární chybu, jelikož registra papežských desátků evidují právě Nesuchyni.³⁵⁶

O tři roky později, v roce 1368 Jan směnil faru s Mikulášem (pův. Řevnice),³⁵⁷ po třech letech, roku 1371 Mikuláš směnil faru s Janem (pův. Vsesulov).³⁵⁸ Snad tentýž Jan (uveden jako Henzl) vydržel na faře již delší dobu, rezignoval v roce 1379 a na jeho místo byl ustaven Jan z Rakovníka.³⁵⁹ Jan ale brzy umírá, a tak je již v září příštího roku nahrazen Mikulášem z Berouna.³⁶⁰

Vizitační protokol ale zmiňuje Jakuba z Berouna, který měl být k roku 1382 na faře druhým rokem; Mikuláš tedy musel být brzy po nástupu v úřad vyměněn (nebo jiné okolnosti – snad smrt nakažením morem). Jakub jistě vzorným plebánem – hospodářem nebyl. Zpronevěřil peníze, za které měl koupit farní potřeby; cizí mu také nebyla zpronevěra hotovosti. Navíc, jistý Frenč (srov. níže) si postěžoval na plebánovo chování: navzdory tomu, že mu (plebánovi) dával tolik sýra, kolik mohl, plebán neustále vyžadoval více.³⁶¹ Plebána dokládají také akta korektorů duchovenstva, v roce 1410 se vzpomíná jeho spor s ořešským vikaristou Pavlem.³⁶²

V roce 1412 po úmrtí Jakuba nastoupil Anton z Unhošti,³⁶³ tímto ale prameny poskytující náhled do personálního obsazení fary končí.

³⁵⁴ RDP, s. 43

³⁵⁵ LC I, s. 7

³⁵⁶ RDP, s. 43

³⁵⁷ LC I/2, s. 90

³⁵⁸ LC II, s. 46

³⁵⁹ LC III – IV, s. 115

³⁶⁰ LC III – IV, s. 145

³⁶¹ PVAP, s. 375 - 376

³⁶² AKK, s. 51

³⁶³ LC VII, s. 49

Co se týče majetkového zabezpečení, vizitační protokol může posloužit jako důležitý zdroj informací: plebán si totiž měl ponechat pro osobní spotřebu 3 kopy grošů s 1 věrduňkem, které byly určeny na nákup matutinálu. Také měl zpronevěřit hotovost získanou prodejem dvou krav a dvou ovcí (darováno tou dobou již zemřelým Frenčem), navzdory tomu, že plebán měl za tyto zakoupit bohoslužební roucho – vzhledem k tomu, že dostal příkazem jak roucho, tak matutinál zajistit, navíc v časové tísní,³⁶⁴ je možné předpokládat, že příjmy fary odpovídaly tomu, aby tento požadavek mohl splnit.

P.č.	Datum nástupu do funkce	Jméno	Datum odchodu z funkce	Exekutorem plebán v []	Důvod nástupu	Důvod odchodu
1	X	Václav	6. 8. 1356	X	X	Směna
2	6. 8. 1356	Jan (pův. fara neuvedena)	25. 2. 1368	Mutějovice	Směna	Směna
3	25. 2. 1368	Mikuláš (pův. Řevnice)	27. 1. 1371	X	Směna	Směna
4	27. 1. 1371	Jan (pův. Všesulov)	31. 10. 1379	X	Směna	Res.
5	31. 10. 1379	Jan z Rakovníka	24. 9. 1380	X	Prez.	Smrt
6	24. 9. 1380	Mikuláš z Berouna	X	X	Prez.	X
7	1380	Jakub	24. 3. 1412	X	X	Smrt
8	24. 3. 1412	Anton z Unhošti	X	Hvozď	Prez.	X

Fara v budoucnu ponížila na kapli, s příslušností k faře v Novém Strašecí.³⁶⁵

³⁶⁴ PVAP, s. 375 - 376

³⁶⁵ NA, fond APA I, inv. číslo 1335, sign. B 12/9, 58a

4. 26. Nezabudice

Kostel je poprvé doložen prostřednictvím papežské listiny z roku 1250, kdy byla stvrzena příslušnost lokality ke klášteru plaskému.³⁶⁶

Fara se poprvé vzpomíná již v roce 1332, kdy si k ní král přímo vymínil patronátní právo prostřednictvím listiny plaskému klášteru. Držbu směřoval k „jeho hradu Křivoklátu.“³⁶⁷

Fara zaplatila v roce 1352 půlroční papežský desátek ve výši 12 grošů,³⁶⁸ což lze řadit k částkám nejnižším.

Je tedy zřejmé, že po celé sledované období bylo patronátní právo v držení krále. Administrativní odchylky byly v roce 1380, kdy místo krále prezentoval Vítek z Landštejna, nejvyšší komorník království českého, a v letech 1410, resp. 1415 purkrabí křivoklátský.

Prvním doložitelným plebánem byl Jindřich, který směnil v roce 1364 faru s Prokopem z Lubné (pův. Hořešovice).³⁶⁹ Prokop po relativně dlouhé době, v roce 1380 umírá a ustaven byl Jan z Rakovníka.³⁷⁰ Snad tentýž Jan je doložen i vizitačním protokolem (zde Jan Libka – uvedeno, že v minulosti kázal v Žluticích).³⁷¹ Nicméně Janova stopa se v pramenech ztrácí, k roku 1400 totiž místní Tomáš směnil faru s Klimentem (pův. Sloupnice, litomyšlská diecéze).³⁷² Klimentova osoba je doložena i v soudních aktech, kdy roku 1401 figuroval v zápise jako svědek.³⁷³ I v jeho případě se ztrácí návaznost, v září roku 1410 rezignoval místní Šimon, na jeho místo byl ustaven Jan zvaný Zajíček.³⁷⁴ Na faře setrval ale (při předpokladu, že data konfirmace souhlasí s daty reálných změn – což samozřejmě nemusí být zásadní) rekordně krátkou dobu, jelikož již v prosinci téhož roku směnil působiště s Martinem (pův. kanovník královské kaple na Karlštejně).³⁷⁵ Martin byl ovšem roku 1415 ustaven na jiné beneficium (pátrání po jeho dalším pohybu nebylo úspěšné), na faru se tak dostal Řehoř.³⁷⁶

³⁶⁶ Jindřich ŠEBÁNEK – Sáša DUŠKOVÁ – Vladimír VAŠKŮ (edd.), *Codex diplomaticus et epistolaris regni Bohemiae IV, Praha 1962-1993.*, č. 192 a, s. 352

³⁶⁷ Josef EMLER (ed.), *Regesta diplomatica nec non epistolaria Bohemiae et Moraviae III.*, Pragae 1890, č. 1944, s. 756

³⁶⁸ RDP, s. 44

³⁶⁹ LC I/2, s. 38

³⁷⁰ LC III – IV, s. 130

³⁷¹ PVAP, s. 347 - 348

³⁷² LC VI, s. 30

³⁷³ SA IV, s. 15

³⁷⁴ LC VII, s. 8

³⁷⁵ LC VII, s. 14

³⁷⁶ LC VII, s. 166

K dalším osobám, které sloužily u fary lze uvést jenom vikaristu Václava Mikuláše, který započal službu v roce 1382.³⁷⁷

K majetkovému zázemí nelze říci mnoho. Vyplacený desátek byl totiž nízký, plebáni se v místě střídali relativně rychle (až na Prokopa, který setrval až do své smrti – vskutku 16 let), jako vodítko stanovení úrovně lze označit fakt, že fara vyživila i vikaristu.

P.č.	Datum nástupu do funkce	Jméno	Datum odchodu z funkce	Exekutorem plebán v []	Důvod nástupu	Důvod odchodu
1	X	Jindřich	29. 1. 1364	X	X	Res.
2	29. 1. 1364	Prokop z Lubné	30. 7. 1380	Městečko	Prez.	Smrt
3	30. 7. 1380	Jan z Rakovníka	Post 1382	X	Prez.	X
4	X	Tomáš	30. 10. 1400	X	X	Směna
5	30. 10. 1400	Kliment (pův. Sloupnice, Litomyšl. diecéze)	X	Hvozď	Směna	X
6	X	Šimon	22. 9. 1410	X	X	Res.
7	22. 9. 1410	Jan Zajiček z Lišova	17. 12. 1410	Městečko	Prez.	Směna působíště
8	17. 12. 1410	Martin (pův. kanovník král. kaple na Karlštejně)	26. 7. 1415	Skřivaň	Směna působíště	Res.
9	26. 7. 1415	Řehoř	X	Městečko	Prez.	X

Pro úplnost lze uvést, že fara v budoucnu ponížila na kapli s příslušností k faře ve Zbečně. V obvodu měla kaple vsi Branov a Buková.³⁷⁸

³⁷⁷ PVAP, s. 347 - 348

³⁷⁸ NA, fond APA I, inv. číslo 1335, sign. B 12/9, fol. 91a

4. 27. Olešná

Půlroční papežský desátek zaplacený farou v Olešné v roce 1352 činil 12 grošů, což byla v rámci děkanátu částka průměrná.³⁷⁹ Navzdory útržkovité soustavě konfirmačních zápisů lze stanovit, že po celé sledované období bylo právo patronátní v držení krále.

První zmínku o faráři v Olešné lze dohledat k roku 1379 v soudních aktech, ovšem v nekonkrétním, protokolárním zápise, navíc jméno není uvedeno.³⁸⁰ Snad se jednalo o Petra, kterého, již zesnulého, nahradil Přibyslav z Rakovníka v roce 1380.³⁸¹ Vizitační protokol již ovšem referuje o Konrádovi (přiznal konkubínu), který měl být v roce 1382 na fáře prvním rokem³⁸² - snad tedy nahradil ve funkci Přibyslava. Ovšem zápis z roku 1401 nenavazuje na zjištěné realie, byl totiž ustaven Václav zvaný Vanyra kvůli úmrtí Václava.³⁸³ Snad tentýž Jan vydržel ve funkci do roku 1415, kdy směnil funkci s Janem, pův. oltářníkem v Žluticích.³⁸⁴ Ovšem již v roce následujícím směnil Jan místo s Petrem (pův. v Lužné).³⁸⁵

Tímto se ale pramenná základna vyčerpala – není tedy možné zjistit, jaké další osoby u fary sloužily. Podobně je to i s materiálním zabezpečením fary; jelikož nejsou k dispozici ani zmínky dílčí, je nutné se spokojit s výši placeného desátku, který byl nízký.

P.č.	Datum nástupu do funkce	Jméno	Datum odchodu z funkce	Exekutorem plebán v []	Důvod nástupu	Důvod odchodu
1	X	Petr	17. 9. 1380	X	X	Smrt
2	17. 9. 1380	Přibyslav z Rakovníka	X	X	Prez.	X
3	1382	Konrád	X	X	X	X
4	X	Václav	18. 5. 1401	X	X	Smrt
5	18. 5. 1401	Václav Vanyra	27. 8. 1415	Rakovník	Prez.	Směna působistě
6	27. 8. 1415	Jan (pův. oltářník ve Žluticích)	21. 12. 1416	Lužná	Směna působistě	Směna
7	21. 12. 1416	Petr (pův. Lužná)	X	Lišany	Směna	X

Fara v Olešné v budoucnu ponížila na kapli, s příslušností ke Kněževsi.³⁸⁶

³⁷⁹ RDP, s. 44

³⁸⁰ SA I, s. 351

³⁸¹ LC III – IV, s. 142

³⁸² PVAP, s. 366

³⁸³ LC VI, s. 48

³⁸⁴ LC VII, s. 170

³⁸⁵ LC VII, s. 2140

³⁸⁶ NA, fond APA I, inv. číslo 1335, sign. B 12/9, fol. 41b

4. 28. Oráčov

Fara v Oráčově vyplatila v roce 1352 půlroční papežský desátek ve výši 24 grošů, což byla částka ve vyšších hladinách.³⁸⁷

Jak ukážou konfirmační zápisy, byla fara celé sledované období pod právem patronátním šlechtickým. Prvně se ovšem eviduje pře o faru v soudních aktech – v roce 1375 se Jan z Bratříkovic domáhá práva konfirmace své osoby. Další informace, kterou tento zápis obsahuje, je fakt, že fara byla uprázdněna úmrtím Mílka.³⁸⁸ Bohužel, neuvádí se, v jakém stadiu byla pře, resp. které strany v ní vystupovali. Konfirmační zápis z roku 1378 informuje o stavu, kdy bylo Janovi vyhověno – přesněji patronům, kteří ho prezentovali, a sice Purkartu, Jeneči a Dětrichu (bratři z Janovic) a Zdeňkovi z Rožmitálu.³⁸⁹ Jeneč z Janovic (alias z Petrohradu) prezentoval, resp. souhlasil se směnou ve všech dalších případech. Avšak knihy konfirmační se na dlouhá desetiletí odmlčí. Nečiní to ovšem potíže, jelikož vizitační protokol vzpomíná Bohuslava, který měl být na faře druhým rokem³⁹⁰ - snad nástupce Jana. Přísežní plebána ve všem podpořili, sám ovšem přiznal konkubínu, styky se zavázal ukončit.³⁹¹ Nabízí se závěr, že vydržel na faře až do svého úmrtí, kdy ho v roce 1414 nahradil Prokop Matouš.³⁹² Prokop ovšem v příštím roce umírá, vystřídal ho Pavel z Žatce.³⁹³ Roku 1418 Pavel směnil faru se Ctiborem,³⁹⁴ bohužel ale ani po důkladnějším zkoumání nebylo možné zjistit, ze které farnosti Ctibor přišel, resp. kam byl Pavel vyslán.

Na faře je doložen také vikarista Bartoloměj zv. Rod, který měl započít službu v roce 1386³⁹⁵ - bližší informace o věcech personálních ale k dispozici nejsou.

Vzhledem k neexistenci, resp. nedostupnosti dílčích zmínek o majetkovém zabezpečení benefícia, je možné se spolehnout na již zmíněnou výši desátku – 24 grošů byla výše jistě nadprůměrná. Fakt, že Bohuslav zůstal u fary přes tři desetiletí, je také dokladem, že nemohl materiálně strádat. Nakonec, jak je uvedeno výše, fara byla schopna vyživovat vikaristu.

³⁸⁷ RDP, s. 43

³⁸⁸ SA I, s. 110

³⁸⁹ LC III – IV, s. 30

³⁹⁰ PVAP, s. 363 - 364

³⁹¹ PVAP, s. 363 - 364

³⁹² LC VII, s. 139

³⁹³ LC VII, s. 182

³⁹⁴ LC VII, s. 279

³⁹⁵ PVAP, s. 363 - 364

P.č.	Datum nástupu do funkce	Jméno	Datum odchodu z funkce	Exekutorem plebán v []	Důvod nástupu	Důvod odchodu
1	X	Mílek	Ante 1375	X	X	X
2	6. 2. 1378 (fakticky asi o tři roky dříve)	Jan z Bratřikovíc	X	X	Prez.	X
3	1381	Bohuslav	28. 12. 1414	X	X	Smrt
4	28. 12. 1414	Klerik Prokop Matouš z Maškova	24. 11. 1415	Kolešovice	Prez.	Smrt
5	24. 12. 1415	Pavel ze Žatce	9. 12. 1418	Kolešovice	Prez.	Směna
6	9. 12. 1418	Ctibor (pův. fara neuvedena)	X	Kolešovice	Směna	X

Fara oráčovská později ponížila na filiálii, s příslušností k Děkovu. Kostel dozíral k roku 1677 následující vsi: Pšovlky, Klečetné, Soseň, Kosobody, Švihov, Bedlno, *Tereis* (?).³⁹⁶

³⁹⁶ NA, fond APA I, inv. číslo 1335, sign. B 12/9, fol. 25a

4. 29. Ostrovec

Fara v Ostrovci vyplatila v roce 1352 12 grošů jako půlroční papežský desátek, tedy spíše nízkou částku.³⁹⁷ Analýzou konfirmačních zápisů lze jednoznačně dospět k závěru, že patronátní právo držel řád Křižovníků s červenou hvězdou, přičemž prezentoval, resp. souhlasil se směnou zásadně velmistr řádu (z důvodu irelevance není nutné tady jmenovitě uvádět).

Prvním plebánem, o němž existuje doklad, byl Vavřinec. Směnil faru s Janem (pův. Hořesedly).³⁹⁸ Jan zůstal v úřadě celou dekádu, v roce 1380 směnil faru s Konrádem (pův. Březi).³⁹⁹ Konráda doloží vizitační protokol – měl sloužit na faře třetím rokem, což odpovídá konfirmačnímu zápisu. Přiznal konkubínu v minulosti a tři děti s ní, zemřela na mor. Navíc je prostřednictvím protokolu doložen nájemce fary Michal.⁴⁰⁰ Tuto informaci již uvedl již plebán ve Vysoké Libyni.⁴⁰¹ Tímto ale Konrádova osoba v pramenech mizí; k roku 1386 se uvádí, že místní Ondřej směnil faru s Jiřím (pův. Kynžvart),⁴⁰² což doloží i zápis v soudních aktech.⁴⁰³ Po šesti letech, v roce 1392 Jiří směnil úřad se Štěpánem (pův. Boleboř),⁴⁰⁴ Štěpán u fary setrval až do roku 1404. Z důvodu jeho úmrtí nastoupil Václav z Divišova v lednu téhož roku,⁴⁰⁵ ovšem brzy zemřel, nahradil ho Oldřich z Příbrami.⁴⁰⁶ Po třech letech ale Oldřich směnil působiště s oltářníkem sv. Marie v Žluticích Klimentem,⁴⁰⁷ Klimenta doloží k roku 1410 akta korektorů duchovenstva – uznal dluh vůči jistému Eufemianovi ve výši tři kop grošů.⁴⁰⁸ Snad i tento dluh přispěl ke směně fary s Onešem (pův. Soběchleby).⁴⁰⁹

O dalších osobách sloužících u fary nejsou bohužel k dispozici doklady.

Při pokuse o zhodnocení materiálního zabezpečení fary vystoupí do popředí především problém nedostatku pramenů – jak bylo již avizováno, výše odvedeného desátku byla spíše nižší. Na druhou stranu, někteří z plebánů setrvali v úřadě dlouhá léta, takže nemůže být pochyb o dostatečném přísunu financí, který zabezpečoval řádnou funkci fary. Vizitační

³⁹⁷ RDP, s. 43

³⁹⁸ LC II, s. 39

³⁹⁹ LC III – IV, s. 131

⁴⁰⁰ PVAP, s. 361 - 362

⁴⁰¹ PVAP, s. 358

⁴⁰² LC III – IV, s. 186

⁴⁰³ SA II, s. 389

⁴⁰⁴ LC V, s. 124

⁴⁰⁵ LC VI, s. 110

⁴⁰⁶ LC VI, s. 116

⁴⁰⁷ LC VI, s. 196

⁴⁰⁸ AKK, s. 43

⁴⁰⁹ LC VII, s. 39

protokol dovoluje nahlédnout alespoň do mobiliáře kostela; k dispozici byl misál, dva stříbrné kalichy, matutinál, viatik – všechny položky v dobrém stavu.⁴¹⁰

P.č.	Datum nástupu do funkce	Jméno	Datum odchodu z funkce	Exekutorem plebán v []	Důvod nástupu	Důvod odchodu
1	X	Vavřinec	6. 11. 1370	X	X	Směna
2	6. 11. 1370	Jan (pův. Hořesedly)	6. 8. 1380	X	Směna	Směna
3	6. 8. 1380	Konrád (pův. Březí)	Post 1382	X	Směna	X
4	X	Ondřej	18. 7. 1386	X	X	Směna
5	18. 7. 1386	Jiří (pův. Kynžvart)	10. 5. 1392	X	Směna	Směna
6	10. 5. 1392	Štěpán (pův. Boleboř)	25. 1. 1404	X	Směna	Smrt
7	25. 1. 1404	Václav z Divišova	22. 3. 1404	X	Prez.	Smrt
8	22. 3. 1404	Oldřich z Příbrami	3. 1. 1407	X	Prez.	Směna působíště
9	3. 1. 1407	Kliment (pův. oltářník sv. Maria ve Žluticích)	4. 12. 1411	X	Směna působíště	Směna
10	4. 12. 1411	Oneš (pův. Soběchleby)	X	X	Směna	X

⁴¹⁰ PVAP, s. 361 - 362

4. 30. Panoší Újezd

První doklad o faře v Panošim Újezdě lze dohledat v registrech papežských desátků – fara vyplatila částku ve výši 15 grošů, což byla v rámci sledovaného okruhu lehce částka spíše nižší.⁴¹¹ Nicméně první konfirmační zápis, který je k dispozici, pochází až z relativně pozdní doby – nicméně, všechno nasvědčuje tomu, že patronátní právo držel v celém období až do husitství král.

Prvním plebánem, kterého lze jmenovitě dokladovat, byl Pavel. Rezignoval roku 1369 a nahradil ho Jakub ze Skřivaně.⁴¹² Vydržel u fary až do své smrti, v roce 1380 byl nahrazen Martinem, zv. Alešem. Martin je v zápise atypicky blíže konkretizován – jakožto syn rytíře Zaka z Vidhostic.⁴¹³ Jakub byl nejspíše problémovým duchovním – do jisté míry také za snad kontroverzi u jeho osoby mohly vnější okolnosti. Soudní zápis z roku 1375 referuje o sporu ve věci farních statků (viz níže) – Jakubovi bylo, přestože nepochybil (snad), uloženo uhradit dluh ve výši pěti kop grošů,⁴¹⁴ což přislíbil.⁴¹⁵ O něco mladší zápisy již ale o jeho delikventním chování vypovídají bez pochybností. Bylo mu totiž uloženo složit částku ve výši necelých tří kop grošů v arcibiskupské kanceláři⁴¹⁶ – zpronevěřil peníze vybrané od farníků (určeny na opravu kostela).⁴¹⁷ Protokolární zápis také uvádí jeho spor s Hrdoněm v roce 1379⁴¹⁸ – jak je ale uvedeno výše, Jakub brzy umírá; spor nejspíš nebyl soudně náležitě dořešen.

Vizitační protokol Aleše pouze vzpomíná; měl být na faře prvním rokem.⁴¹⁹ Po více než dekádě směnil faru s Jaklem (pův. Senomaty),⁴²⁰ ten ale již v roce 1396 směnil faru Petrem (pův. Černošín).⁴²¹ Petr dlužil k roku 1397 relativně vysokou částku faráři v Hradcích – celkem osm kop grošů;⁴²² i to mohlo to k jeho směně fary s Matoušem (pův. Vrbno u Loun) v roce 1401.⁴²³ Matouš ovšem směnil působiště po době nebývale krátké v rámci této fary.

⁴¹¹ RDP, s. 43

⁴¹² LC I/2, s. 113

⁴¹³ LC III – IV, s. 143

⁴¹⁴ SA I, s. 126

⁴¹⁵ SA I, s. 142

⁴¹⁶ SA I, s. 204

⁴¹⁷ SA I, s. 274

⁴¹⁸ SA I, s. 337

⁴¹⁹ PVAP, s. 347

⁴²⁰ LC V, s. 114

⁴²¹ LC V, s. 263

⁴²² SA III, s. 263

⁴²³ LC VI, s. 39

Putoval do Vroutku (u Podbořan), tamější Jan se usadil zde.⁴²⁴ Snad tentýž Jan umřel kolem roku 1409 (zápis ho nezmiňuje jmenovitě) a nahradil ho Jan z Komárova⁴²⁵ – tímto se v rámci fary knihy konfirmační v rámci období předhusitského vyčerpaly. V roce 1426 místní Jan Drbal směnil faru s Václavem (pův. Drahoňův Újezd), se souhlasem Aleše Holického ze Šternberka,⁴²⁶ roku 1431 byl Václav ustaven na faru v Tochovicích.⁴²⁷ Informace o tom, kdo nastoupil na místní uprázdněné benefícium, zmínky nejsou.

V soudních aktech lze k roku 1377 nalézt zmínku o vikaristovi Petrovi – navzdory velmi „obšírnému“ „de Ugezď“; šlo totiž o jeho spor s kounovským plebánem.⁴²⁸ Další zmínky, které by ale vedly k rozkrytí osazenstva u fary, chybí.

Navzdory neexistenci konkrétních dokladů, které by mohly sloužit jako deskripce farních statků, jako i u jiných far lze vyjít z výše desátku, který byl, jak zmíněno, spíše nízký. Až na výjimky faráři u fary setrvali dlouhou dobu, fara také vyživila střídníka. Již zmíněný soudní zápis z roku 1375 vypovídá pouze o „loukách a lesích,“ patřících faře, na které vznesla nárok Anna, vdova po Oldřichu Polednovi. Příslušnost těchto statků k faře nebyla soudem zpochybněna – ovšem, přesto musel plebán Anně vyplatit 5 kop grošů jako kompenzaci.⁴²⁹ Je nešťastné, že o případu není dalších zmínek, realie si lze pouze představovat; zdá se ovšem logické, že s nenapadnutelností tohoto vlastnického vztahu nebylo všechno v pořádku, jinak by nebyla Anně přiznána náhrada.

P.č.	Datum nástupu do funkce	Jméno	Datum odchodu z funkce	Exekutorem plebán v []	Důvod nástupu	Důvod odchodu
1	X	Pavel	10. 1. 1369	X	X	Res.
2	10. 1. 1369	Martin Aleš (z Vidhostic)	15. 3. 1392	X	Prez.	Směna
3	15. 3. 1392	Jakl (pův. Senomaty)	4. 8. 1396	X	Směna	Směna
4	4. 8. 1396	Petr (pův. Černošín)	8. 1. 1401	X	Směna	Směna
5	8. 1. 1401	Matouš (pův. Vrbno)	3. 7. 1402	X	Směna	Směna
6	3. 7. 1402	Jan (pův. Vroutek)	29. 1. 1409	Hvozď	Směna	Smrt
7	29. 1. 1409	Jan z Komárova	X	Zvíkovec	Prez.	X
8	X	Jan Drbal	9. 12. 1426	X	X	Směna
9	9. 12. 1426	Václav (pův. Drahoňův Újezd)	24. 10. 1431	Rakovník	Směna	Res. – ustaven v Tochovicích

⁴²⁴ LC VI, s. 74

⁴²⁵ LC VI, s. 257

⁴²⁶ LC VIII – X, s. 123

⁴²⁷ LC VIII – X, s. 175

⁴²⁸ SA VII, s. 204, 209

⁴²⁹ SA I, s. 126

Pro úplnost uvádím, že fara v budoucnu ponížila na kapli, byla příslušná k faře ve Zbečně.
V obvodu měla ves Tytry.⁴³⁰

⁴³⁰ NA, fond APA I, inv. číslo 1335, sign. B 12/9, fol. 91b

4. 31. Podbořánky

Fara v Podbořánkách vyplatila v roce 1352 pololetní desátek ve výši šesti grošů,⁴³¹ což byla mizivá částka. Konfirmační zápisy dají najevo, že v celém sledovaném období byla fara inkorporovaná k plaskému klášteru – prezentoval, resp. svolil k záměně vždy opat.

Prvním farářem, o němž jest doklad, byl Petr, který směnil v roce 1367 faru s Ondřejem (pův. snad Drahoňův Újezd).⁴³² Nicméně Ondřej dlouho na faře nesetřval – ke směně s Václavem (pův. Rousínov) došlo v roce 1370.⁴³³ Tímto návaznost konfirmačních zápisů končí; vizitační protokol totiž dokládá plebána Mikuláše, který měl být na faře k roku 1382 sedmým rokem. Mikuláš měl na faře potíže. Bylo prý veřejným tajemstvím, že měl syna s ženou žijící na faře; konkubínu sice přiznal, ale za otce dítěte označil někoho jiného. Později arcijáhnovi slíbil, že ukončí vztah s konkubínou, nebude pít, ani dělat jiné nepřístojnosti.⁴³⁴ Snad tentýž Mikuláš umřel v roce 1403, nahradil ho Miroslav z Kožlan,⁴³⁵ který roku 1408 rezignoval.⁴³⁶ Atypická situace nastává v letech 1412 a 1413. Nejdříve totiž místní Jan směnil faru s Henzlem (pův. Želeč),⁴³⁷ za rok na to ale fary znova mezi sebou směnili.⁴³⁸ Vzhledem k tak krátkému odstupu je možná i skutečnost, že by teoreticky nedošlo k reálné směně far, a druhý zápis by tak činil pouze něco jako „zneplatnění“ předešlého. Poslední zápis konfirmační se váže k roku 1415, kdy Jan směnil faru s Blažkem (pův. Horní Slavkov).⁴³⁹ Pozdní soudní zápis z roku 1426 referuje toliko o plebánovi Rudlovi (věc – platba taxy).⁴⁴⁰

K majetkovému zázemí dostatek dokladů není – jako vodítko musí stačit, jak již bylo uvedeno výše, výše desátku – která ovšem byla příliš nízká. Plebáni se také střídali relativně rychle – takže o hojnosti a dostatku v případě této fary mluvit nelze.

⁴³¹ RDP, s. 43

⁴³² LC I/2, s. 86

⁴³³ LC II, s. 37

⁴³⁴ PVAP, s. 359 - 360

⁴³⁵ LC VI, s. 86

⁴³⁶ SA VI, s. 341 - 342

⁴³⁷ LC VII, s. 43

⁴³⁸ LC VII, s. 98

⁴³⁹ LC VII, s. 169

⁴⁴⁰ SA VII, s. 147

P.č.	Datum nástupu do funkce	Jméno	Datum odchodu z funkce	Exekutorem plebán v []	Důvod nástupu	Důvod odchodu
1	X	Petr	27. 5. 1367	X	X	Směna
2	27. 5. 1367	Ondřej (pův. Drahoňův Újezd)	25. 10. 1370	Ostrovec	Směna	Směna
3	25. 10. 1370	Václav (pův. Rousínov)	X	X	Směna	X
4	1375	Mikuláš (kdysi v Ústrašíně)	5. 5. 1403	X	X	Smrt
5	5. 5. 1403	Miroslav	24. 9. 1408	Vysoká Libyně	Prez.	Res.
6	X	Jan	12. 2. 1413	X	X	Směna
7	12. 2. 1413	Henzl (pův. Želeč)	24. 11. 1413	Ostrovec	Směna	Směna
8	24. 11. 1413	Jan (pův. Želeč)	22. 8. 1415	Měcholupy	Směna	Směna
9	22. 8. 1415	Blažek (pův. Horní Slavkov)	X	X	Směna	X

4. 32. Potvorov

Potvorovská fara se poprvé vzpomíná k roku 1352, s výškou pololetního desátku 30 grošů se řadí k těm zabezpečenějším.

K dispozici jsou pouze dva konfirmační zápisy, nicméně dovolují tvrzení, že právo patronátní sdílely kláštery zderazský a plaský; prezentovali tedy zásadně probošt, resp. opat. K prvnímu zápisu – místní Jindřich směnil faru s Janem (pův. Mutějovice).⁴⁴¹ Druhý zápis, z roku 1404, informuje o přearazení místního Petra ze Zderaze do Kojetic, přičemž nahradil ho Prokop Václavův.⁴⁴² Dlouhou mezeru mezi zápisy je nutné pokusit se vyplnit, prostřednictvím pramenů jiných. Především, z roku 1380 je dispozici soudní zápis, který referuje nekonkrétně o výměně plebánů⁴⁴³ - vzpomíná se Jan, snad tentýž, který nastoupil roku 1369. Již v letech 1381 a 1382 je ale prostřednictvím soudních akt doložen plebán Tomáš (rozepře),⁴⁴⁴ vizitační protokol uvádí, že byl v úřadu druhým rokem (účtoval si rozdílné částky za křest, jinak nic mimořádného);⁴⁴⁵ lze se tedy snad držet hypotézy, že Tomáš vystřídal Jana. K roku 1393 je ale uveden již Petr ze Zderazu, kdy měl požádat o stupeň podjáhna,⁴⁴⁶ a v roce 1396 pronajal farní důchody.⁴⁴⁷ Mimoto se v tomto období objevuje v soudních aktech informace o jakési při o faru,⁴⁴⁸ snad šlo o kompetenční spor mezi prezentujícími kláštery. Posléze k roku 1402 se ještě uvádí Petrovy pohledávky⁴⁴⁹ a další pronájem důchodů.⁴⁵⁰ Při shrnutí výše uvedených poznatků lze stanovit následné pořadí plebánů ve funkci: Jindřich, Jan, Tomáš, Petr ze Zderazu, Prokop Václavův. Z husitského období jsou k dispozici konfirmační zápisy dva. Roku 1423 Prokop rezignoval, střídal ho Bartoloměj, sakristán vyšehradský. Výjimečně prezentovat pouze opat plaský.⁴⁵¹ V roce 1425, kdy Bartoloměj směnil beneficium s Mikulášem (pův. Krašovice), již byla prezentace opět sdílená.⁴⁵²

⁴⁴¹ LC II, s. 12

⁴⁴² LC VI, s. 121

⁴⁴³ SA II, s. 64

⁴⁴⁴ SA II, s. 106, 108; SA III, s. 160

⁴⁴⁵ PVAP, s. 357

⁴⁴⁶ SA III, s. 240

⁴⁴⁷ SA III, s. 169

⁴⁴⁸ SA III, s. 165, 208, 278

⁴⁴⁹ SA IV, s. 76

⁴⁵⁰ SA IV, s. 270 - 271

⁴⁵¹ LC VIII – X, s. 28

⁴⁵² LC VIII – X, s. 99

Jako osobu sloužící u fary lze uvést pouze vikáře, v roce 1382 ho vzpomínají (ovšem ne jmenovitě) farníci.⁴⁵³ Nicméně, snad vzhledem k finančním možnostem fary (viz níže) byl personál rozšířenější.

K majetkovému zabezpečení lze uvést, že jak výše desátku, tak i nízká fluktuace farářů dokládají, že fara na tom byla relativně dobře. Konkrétnější informace podá soudní zápis; roku 1396 pronajal Petr farní statky Hankovi ze Skuče: za dvanáct kop grošů ročně měl mít Hanek v užívání tři dojnice a čtyři jalovice, deset ovcí a šest jehňat, jedno prase a šest kuřat. Smlouva ujednává i přechod platebních povinností (např. desátků) na nájemce.⁴⁵⁴ K roku 1403 již zápis není tak obširný: farní důchody pronajal plebánovi v Tisu Michalovi za 10 kop grošů (první rok – posléze za 11).⁴⁵⁵ Určitě lze uvést již zmíněné Petrovy pohledávky – tentokrát konkrétněji; Jakub Pazdera z Lomné (1 a půl kopy), Jakub Lestka z Babin (1 a půl kopy) a Synek z Kralovic (1 kopa grošů).⁴⁵⁶

P.č.	Datum nástupu do funkce	Jméno	Datum odchodu z funkce	Exekutorem plebán v []	Důvod nástupu	Důvod odchodu
1	X	Jindřich	3. 9. 1369	X	X	Směna
2	3. 9. 1369	Jan (pův. Mutějovice)	14. 11. 1380	X	Směna	Směna
3	14. 11. 1380	Tomáš	X	X	Směna	X
4	Ante 1393	Petr ze Zderazu	13. 6. 1404	X	X	Res.
5	13. 6. 1404	Prokop Václavův	7. 1. 1423	X	Prez.	Res.
6	7. 1. 1423	Bartoloměj, sakristán vyšehradský	17. 4. 1425	Rabštejn	Prez.	Směna
7	17. 4. 1425	Mikuláš (pův. Krašovice)	X	X	Směna	X

Pro úplnost lze uvést, že fara v budoucnu ponížila na kostel, filiální ke Kralovicím. Měl v obvodu vsi (mimo Potvorov): Řemešín, Přehořov, Odlezly, Bílov, Sedlec, Bukovina.⁴⁵⁷

⁴⁵³ PVAP, s. 357

⁴⁵⁴ SA III, s. 169

⁴⁵⁵ SA IV, s. 270 - 271

⁴⁵⁶ SA IV, s. 76

⁴⁵⁷ NA, fond APA I, inv. číslo 1335, sign. B 12/9, fol. 49a

4. 33. Rakovník

Rakovnická fara se dokládá k roku 1352, kdy vyplatila desátek ve výši 24 grošů,⁴⁵⁸ což bylo částkou nadprůměrnou, nepatřila ovšem mezi nejvyšší. Je nutné v tomto případě oddělit farní agendu a oltáře. V případě fary, jak prameny doloží, držel ve sledovaném období patronátní právo král.

Prvním plebánem, kterého lze doložit, byl Jindřich. Umřel snad v roce 1376, kdy ho vystřídal Pavel, oltářník sv. Bernarda v pražské katedrále.⁴⁵⁹ Pavel je doložen i prostřednictvím jiných pramenů – erekcční knihy ho vzpomínají v letech 1380,⁴⁶⁰ 1387,⁴⁶¹ a 1388.⁴⁶² Jako svědek je uveden v soudních aktech v roce 1379.⁴⁶³ Zásadní je ale svědecká doložka ve vizitačním protokole z roku 1380, kdy je uveden jako děkan rakovnický.⁴⁶⁴

K roku 1400 se vzpomíná Pavlovo úmrtí, zatímco nahrazen byl Mikuláš z Rakovníka (prezentovali kaplani na Křivoklátě – ovšem v zastoupení krále).⁴⁶⁵ Snad z důvodu krátkého setrvání Mikuláše v úřadu ho není možné dohledat v jiných pramenech; již v roce 1402 totiž rezignoval a nahrazen byl Petrem Smetanou (tentokrát prezentovali „jménem krále“ kaplani a zpěváci královské kaple na Křivoklátě).⁴⁶⁶ Tato konfirmace byla posléze (v témže roce) napadena, a to samotným králem. Tento spor je vzpomínán i v knihách konfirmačních – král totiž prezentoval Jakuba z Berouna (není bez zajímavosti, že zápis uvádí, že důvodem je úmrtí Mikuláše, oproti předchozímu zápisu).⁴⁶⁷ Spor je přiblížen v soudních aktech; zatímco většina zápisů je jen formálních a žádnou bližší informaci nepodá,⁴⁶⁸ prozatímní rozhodnutí soudu ze dne 19. května 1402 v této věci ukládá Petru Smetanovi do tří dnů faru opustit, zatímco Jakuba potvrzuje jakožto právoplatného plebána.⁴⁶⁹ V ostatních zápisech se kromě běžných formulací nevyskytuje relevantní informace,⁴⁷⁰ konečně až 10. srpna 1402 je prozatímní rozhodnutí potvrzeno, jelikož Petr Smetana svůj nárok neobhájil.⁴⁷¹ Nešlo tedy o obvyklý

⁴⁵⁸ RDP, s. 43

⁴⁵⁹ LC III – IV, s. 57

⁴⁶⁰ LE II, s. 162

⁴⁶¹ LE III, s. 270

⁴⁶² LE III, s. 287

⁴⁶³ SA I, s. 356

⁴⁶⁴ PVAP, s. 343 - 345

⁴⁶⁵ LC VI, s. 32

⁴⁶⁶ LC VI, s. 62

⁴⁶⁷ LC VI, s. 75

⁴⁶⁸ SA IV, s. 114, 120, 121, 125

⁴⁶⁹ SA IV, s. 127

⁴⁷⁰ SA IV, s. 131, 135, 140, 145, 147 - 159

⁴⁷¹ SA IV, s. 150

spor – jelikož protistrana prezentovala „jménem krále,“ každopádně, král si nakonec prosadil vlastního člověka. Soudní akta ale doloží i změnu patronátního práva k roku 1422 – o konfirmaci se přeli jistý Ondřej (prezentován králem Zikmundem) a Mikuláš z Pavlíkova (není uvedený prezentátor). Vzhledem k tomu, že bylo dáno za pravdu Mikulášovi, nejspíše přešlo patronátní právo do jiných rukou.⁴⁷² Zpátky k osobě Jakuba – uvádí se v knihách erekčních k roku 1405.⁴⁷³ Tímto konfirmační zápisy pro předhusitskou dobu končí. Posléze, kvůli úmrtí Jakuba byl konfirmován Ondřej Jakubův z Českého Brodu, zápis nezmiňuje prezentátora.⁴⁷⁴ Fakticky ale spíše neprošlo, jelikož již roku 1423 se uvádí konfirmace Mikuláše z Pavlova, kvůli úmrtí Prokopa (!), prezentovaného Alešem Holickým ze Šternberka.⁴⁷⁵

Co se týče dalšího osazenstva, bylo neobyčejně bohaté; především k roku 1382 doložení vikaristé Mikuláš ze Všerub, Oldřich a Martin ze Žatce; dále sakristáni Jak Friček z Rakovníka, Štěpán Vojtěchův.⁴⁷⁶

Při zaměření pozornosti na majetkové zabezpečení fary je nutné vzít v úvahu fakt, že odvedený desátek k roku 1352 nepatřil k nejvyšším k děkanátu, již v roce 1369 se podstatně zvýšil. Je potřebné sledovat okolnosti, především osoby činné u fary (viz výše), dlouhou délku sloužících plebánů a dílčí poznatky. Fundační zápis z roku 1380 referuje o přiznání důchodu různými donátory, a to: Niklín zvaný Klikl, Mikuláš Dětrichův, Židl Jordanův, Bartoloměj zvaný Hlaváč, Mikuláš zvaný Henkel, Matouš Knotek, Mikuláš z Chrást'an, rybář Aleš, Petr Seva, Mikuláš Žatecký, Petr z Mutějovic, pekaři Aleš a Jan, rychtář a „celá obec rakovnická.“ Zvláštní je, že důchod ve výši čtyř kop přiznávají plebánu Hankovi v Cítolibech, který má tento důchod předat plebánu (není konkretizováno jméno) rakovnickému plebánu u sv. Mikuláše, který se zavazuje konat bohoslužby. Haněk zv. Herink se zavázal toto dodržovat.⁴⁷⁷ V roce 1387 plebán Pavel prodal mlýn ležící u vsi Račín (Nečtiny) Kačce, vdově po Hlavníčkově s tím, že ale bude Kačka platit faře každoročně 4 kopy grošů jako důchod.⁴⁷⁸ V zápise z roku 1388 se přiznává důchod 8 kop grošů za účelem konání mší, zdokladován čtyřmi listinami.⁴⁷⁹ Nakonec, v roce 1405 Jakub nechal potvrdit důchod dvou kop grošů ze statků u Hlince s tím, že bude sloužit mše pro Kuneše z Křivokláta a Mabku,

⁴⁷² SA VII, s. 7 – 8, 54

⁴⁷³ LE V, s. 661 - 662

⁴⁷⁴ LC VIII – X, s. 7

⁴⁷⁵ LC VIII – X, s. 28

⁴⁷⁶ PVAP, s. 345 - 346

⁴⁷⁷ LE II, s. 162

⁴⁷⁸ LE III, s. 270

⁴⁷⁹ LE III. s. 287

jeho manželku.⁴⁸⁰ S přihlédnutím k tomu, že knihy erekční, popř. soudní akta nezachytí všechny příjmy fary, není příliš odvážné tvrzení, že fara patřila k velmi bohatým.

Na tomto místě je nutné věnovat pozornost nemnohým zmínkám, na základě kterých je možné doložit celkem tři oltáře: Sv. Panny Marie, Sv. Kříže a Sv. Doroty.

U oltáře sv. Doroty jsou k dispozici informace dvě. První je zápis konfirmační z roku 1401, kdy byl ustaven Albert z Nezabudic, prezentován Klárou, vdovou po měšťanu Knotkovi, Kunešem Tylmanem a Bartem, měšťany Rakovníka, a šlechticem Žibřidem z Chříče. Zápis uvádí, že jde o nově fundované beneficium,⁴⁸¹ Albert byl tedy prvním oltářníkem. Informaci druhou podají soudní akta; Albert byl roku 1406 vyzván rakovnickými měšťany, aby sirotkovi po Václavu Kusém vyplatil 2 kopy grošů, které mu byl dlužen.⁴⁸² Nelze ale zjistit, jak tato záležitost skončila, jelikož další zápisy finální verdikt neobsahují – jsou jen protokolární.⁴⁸³

U oltáře sv. Kříže není známo, kdy byl založen. Roku 1405, tak jako svatyni sv. Jiljí (za hradbami města) věnovali důchod Žibřid z Chříče, Petr Koreš a mistr Petr, celkově 7 kop 40 grošů ročně, z různých statků.⁴⁸⁴ K roku 1413 je doložena konfirmace, kvůli úmrtí Jana k oltáři nastoupil Velík z Rakovníka, prezentován zmíněným Petrem Korešem, měšťanem z Rakovníka.⁴⁸⁵

Oltář sv. Panny Marie – taktéž není známo datum založení. Nicméně, zmínka je k dispozici více než u předešlých. Erekce vážící se k oltáři sv. Panny Marie ze dne 24. ledna 1400 dokládá přiznání důchodu v celkové výši 12 kop grošů, s tím že dvě kopy budou ze statků rakovnických, deset kop ze statků žateckých. Důchod zabezpečili Klára od Knotka, Bárta, Tylman a Gebhrad, měšťané Rakovníka.⁴⁸⁶

K oltáři roku 1402 zamířil Jan z Třebonic, kvůli úmrtí Václava, na prezentaci Kláry Knotkové a Bárty Hlavače, Kuneše Tylmana a Gebrharda, měšťanů rakovnických.⁴⁸⁷ Roku 1409 směnil beneficium s Tomášem (plebán v Kozolupách), tentokrát stačil souhlas Kláry a Gebrharda.⁴⁸⁸ Dva roky poté, v květnu 1411 střídá Tomáše, kvůli jeho svobodné rezignaci

⁴⁸⁰ LE V, s. 661 - 662

⁴⁸¹ LC VI, s. 41

⁴⁸² SA V, s. 121

⁴⁸³ SA IV, s. 176, 179, 180

⁴⁸⁴ LE VI, s. 417-419

⁴⁸⁵ LC VII, s. 72

⁴⁸⁶ LE V, s. 141-143

⁴⁸⁷ LC VI, s. 64

⁴⁸⁸ LC VI, s. 259

Kliment, se souhlasem tytéž dvojice spolu s Prokopem z Rakovníka.⁴⁸⁹ Již 24. listopadu 1412 si Kliment mění beneficium s Petrem, pův. plebánem v Tisové, se souhlasem téže trojice.⁴⁹⁰ I Petr ale brzy, v roce 1415, mění místo s Ondřejem, pův. plebánem v Pořejově, se souhlasem Prokopa a Gebrharda, bratrů z Rakovníka, a Prokopa zvaného „z Vroutku“. Provedl plebán v Rakovníku.⁴⁹¹

P.č.	Datum nástupu do funkce	Jméno	Datum odchodu z funkce	Exekutorem plebán v []	Důvod nástupu	Důvod odchodu
1	X	Jindřich	9. 9. 1376	X	X	Smrt
2	9. 9. 1376	Pavel z Prahy, oltářník sv. Bernarda v metropolitním chrámě, děkan rakovnický	10. 11. 1400	X	Prez.	Smrt
3	10. 11. 1400	Mikuláš z Rakovníka	20. 1. 1402	Senomaty	Prez.	Res.
4	20. 1. 1402	Petr Smetana, oltářník sv. Kříže v metropolitní kapitule a kaplan na Křivoklátě	X	Senomaty	Prez.	Konfirmace soudem zrušena
5	31. 7. 1402	Jakub z Berouna	18. 1. 1422	X	Prez.	Smrt
6	18. 1. 1422	Ondřej Jakubův z Českého Brodu	X	U sv. Apolináře, Praha	Prez. – fakticky neprošlo	X
7	X	Prokop	7. 1. 1423 (zvláštní okolnosti)	X	X	Uvádí se jen, že měl kdysi faru držet
8	7. 1. 1423	Mistr Mikuláš z Pavlova	X	X	Prez.	X

V krátkosti také informace z farářských relací. Kostel zůstal farní, podřízena mu byla filiálce v Senomatech.⁴⁹²

⁴⁸⁹ LC VII, s. 25

⁴⁹⁰ LC VII, s. 70

⁴⁹¹ LC VII, s. 158

⁴⁹² NA, fond APA I, inv. číslo 1335, sign. B 12/9, fol. 2

4. 37. Rousínov

Výše desátka se v případě fary rousínovské k roku 1352 neuvádí. Dle záznamu v roce 1369 šlo ale o pololetní desátek 6 grošů,⁴⁹³ jednalo se tedy o částku mizivou. Navzdory kritickému nedostatku pramenů lze na základě konfirmačních zápisů stanovit, že patronátní právo drželi snad do roku 1381 rytíři z Krakovce, poté Jíra z Roztok.

Prvním doložitelným plebánem byl Miroslav, kterého jakožto již zesnulého vystřídal v roce 1363 Václav Fraňkův z Rakovníka – prezentoval Smil z Krakovce.⁴⁹⁴ Václav ale v témže roce umírá, nahrazen byl Václavem ze Zruče. V tomto případě prezentoval Jan z Krakovce, syn knížete bavorského Rudolfa.⁴⁹⁵ Jak z Krakovce souhlasil v dalších dvou případech, které se ovšem staly v krátkém časovém období, koncem roku 1370. Je nutné tuto situaci přiblížit. Koncem října totiž, kvůli rezignaci Václava nastoupil Ondřej,⁴⁹⁶ zápis z počátku prosince již ovšem uvádí, že kvůli rezignaci původního plebána (není uveden jmenovitě) byl ustaven Mílek.⁴⁹⁷

Pokus stanovit reálný průběh situace komplikují dva fakty. V první řadě nešlo o směny far (kdy by šlo sledovat, na kterou faru rezignovaný odešel), a hlavně u druhého zápisu není známa konkrétní osoba. Nabízí se tedy hned tři hypotézy; 1. Václava střídal Ondřej, Ondřeje Mílek, to proběhlo v tak krátkém období, 2. reálné status quo mohlo být takové, že nebylo zcela jisté, kdo Václava nahradí – tedy že nakonec střídal Mílek přímo Václava, nikoliv Ondřeje (ke konfirmačnímu zápisu ovšem došlo), 3. protokolárně je sice časový odstup od zápisů krátký, nicméně reálně mohlo jít pouze o evidenci; Václav byl nahrazen Ondřejem již dávněji předtím – zápis do konfirmačních knih byl zapsán dodatečně, aby byly úřední záležitosti v pořádku právě před plánovanou výměnou za Mílka. Vzhledem ke krátkému rozestupu se snad lze spíše přiklonit ke třetí variantě.

Mílek je doložen prostřednictvím vizitačního protokolu – v úřadě měl být dvanáctým rokem, což odpovídá jeho konfirmaci v roce 1370. Několik lidí ho nařklo z vydržování konkubíny, což přiznal, ale omlouval to svým chatrným zdravím a potřebou výpomoci.⁴⁹⁸ Vydržel u fary až do své smrti v roce 1406, kdy ho nahradil Mikuláš z Hradce Králové – kdy prezentoval Jíra z Krakovce.⁴⁹⁹ V tomto případě je ovšem nejisté, zda šlo o člena rytířů

⁴⁹³ RDP, s. 44

⁴⁹⁴ LC I/2, s. 7

⁴⁹⁵ LC I/2, s. 31

⁴⁹⁶ LC II, s. 37

⁴⁹⁷ LC II, s. 40

⁴⁹⁸ PVAP, s. 350

⁴⁹⁹ LC VI, s. 180

z Krakovce, nebo přímo Jíru z Roztok (který tou dobou seděl na Krakovci). Pravděpodobnější je varianta druhá, jelikož král Jírovi daroval hrad (který předtím měli právě Krakovečtí) s okolím v roce 1381.⁵⁰⁰

Navzdory velmi nízkému odvedenému desátku a neexistence dílčích dokladů farního zabezpečení je ale nutné vzít v úvahu, že plebán Mílek setrval u fary přes 30 let. Fara tedy z principu nemohla patřit mezi nejbídnější. Vizitační protokol nabídne popis mobiliáře: misál, žaltář, viatik, stříbrný kalich, deky a pokrývky. Lepší misál byl tou dobou ve fázi přípravy.⁵⁰¹

P.č.	Datum nástupu do funkce	Jméno	Datum odchodu z funkce	Exekutorem plebán v []	Důvod nástupu	Důvod odchodu
1	X	Miroslav	10. 3. 1363	X	X	Smrt
2	10. 3. 1363	Václav Fraňkův	4. 12. 1363	Panoší Újezd	Prez.	Smrt
3	4. 12. 1363	Klerik Václav ze Zruče	25. 10. 1370 (fakticky nejspíš dříve)	Panoší Újezd	Prez.	Res.
4	25. 10. 1370 (fakticky nejspíše dříve)	Ondřej	2. 12. 1370	X	Prez.	Res.
5	2. 12. 1370	Mílek	26. 4. 1406	X	Prez.	Smrt
6	26. 4. 1406	Mikuláš z Hradce Králové	X	X	Prez.	X

Fara v budoucnu ponížila na filiálii. Tato filiálie byla dle farářských relací příslušná k faře v Čisté.⁵⁰² Dozírala na vsi (mimo Rousínov): Skupá, Zhoř, Krakovec, Nová Ves.⁵⁰³

⁵⁰⁰ Hana ČEPELÁKOVÁ, *Hrad Krakovec. Bakalářská práce KTF UK, Praha 2008*, s. 21

⁵⁰¹ PVAP, s. 350

⁵⁰² NA, fond APA I, inv. číslo 1335, sign. B 12/9, fol. 15a

⁵⁰³ NA, fond APA I, inv. číslo 1335, sign. B 12/9, fol. 16a-16b

4. 35. Senomaty

Kostel se poprvé vzpomíná roku 1327, kdy král věnoval patronátní právo k místnímu kostelu tepelskému klášteru.⁵⁰⁴

Fara v Senomatech v roce 1352 vyplatila jako pololetní papežský desátek 30 grošů,⁵⁰⁵ což patřilo mezi vysoké v rámci děkanátu. Pramenů k dispozici mnoho není, přesto je ale jisté, v rozporu s výše zmíněným, že ve sledovaném období až do husitství držel právo patronátní král.

Prvním známým farářem byl Václav, který v roce 1386 směnil faru s Janem (pův. ve Skupicích – u Postoloprta).⁵⁰⁶ Václava doloží vizitační protokol, k roku 1382 byl na faře dvacátým rokem,⁵⁰⁷ tedy snad držel faru od roku 1362. Konkubína nebyla jeho jediným problémem - jak doložil k roku 1380 plebán v Čisté⁵⁰⁸ i mnoho místních v Slabcích (k roku 1382).⁵⁰⁹ Mimoto totiž měl dvě dospělé dcery; arcijáhen mu přikázal složit 20 kop grošů jako jistinu, ze kterých by byla dcerám vyplácena renta. Navíc musel s konkubínou styky zpřetrhat. Navíc, nezařídil kostelu vikaristu, k dispozici nebyl již 4 roky.⁵¹⁰

V roce 1390 směnil faru s Jaklem (pův. Hořetice),⁵¹¹ a ten zas o dva roky směnil působiště s Alešem (pův. Panoší Újezd).⁵¹² Aleš již u fary setrval delší dobu. K roku 1403 ho doloží soudní akta (zápis protokolárního charakteru),⁵¹³ v roce 1406 směnil působiště se Ctiborem (pův. oltářník sv. Felixe a Adaukta u sv. Marie v Praze).⁵¹⁴ Ctibor zůstal na faře až do roku 1418, kdy rezignoval, a nahradil ho Pavel.⁵¹⁵

Další osoby sloužící k ruce faráři nelze definovat – zmínky o nich se totiž nezachovaly, nepochybně ale existovaly.

Co se týče majetkových poměrů, fara platila, jak již bylo avizováno, desátek, který patřil k těm vyšším. Faráři setrvali v úřadě dlouhou dobu, což dovoluje předpoklad, že nemohli materiálně strádat. Ojediněle je k dispozici soupis, vážoucí se k pronájmu farních statků Ctiborem v roce 1408 za 11 a půl kopy grošů ročně, na dobu tří let. A sice: 4 koně

⁵⁰⁴ *RBM I, č. 1327, s. 525*

⁵⁰⁵ *RDP, s. 43*

⁵⁰⁶ *LC III – IV, s. 187*

⁵⁰⁷ *PVAP, s. 365 - 366*

⁵⁰⁸ *PVAP, s. 343 - 345*

⁵⁰⁹ *PVAP, s. 349*

⁵¹⁰ *PVAP, s. 365 - 366*

⁵¹¹ *LC V, s. 10*

⁵¹² *LC V, s. 114*

⁵¹³ *SA VI, s. 241*

⁵¹⁴ *LC VI, s. 173*

⁵¹⁵ *LC VII, s. 279*

v hodnotě 4 a půl kopy grošů, 7 prasat v hodnotě 80 grošů, krávu s býčkem v hodnotě 45 grošů, sádlo za 86 grošů, pojízdný vůz s příslušenstvím za 80 grošů, pivo v hodnotě 49 grošů, 10 kusů nádobí, 4 bedýnky, 14 strychů obilí, 3 strychy pšenice, 16 strychů ovsa, 2 strychy hrachu, jeden strych ječmene a 15 strychů sladového ječmene.⁵¹⁶

P.č.	Datum nástupu do funkce	Jméno	Datum odchodu z funkce	Exekutorem plebán v []	Důvod nástupu	Důvod odchodu
1	1362	Václav	12. 9. 1386	X	X	Směna
2	12. 9. 1386	Jan (pův. Skupice)	18. 5. 1390	Rakovník	Směna	Směna
3	18. 5. 1390	Jakl (pův. Hořetice)	15. 3. 1392	Lužná	Směna	Směna
4	15. 3. 1392	Aleš (pův. Panoší Újezd)	1. 3. 1406	X	Směna	Směna působíště
5	1. 3. 1406	Ctibor (kdysi oltářník sv. Felixe a Adaukta v kostele u sv. Marie před Týnem v Praze)	9. 12. 1418	X	Směna působíště	Res.
6	9. 12. 1418	Pavel	X	X	Prez.	X

Z farářských relací je možné zjistit, že fara v Senomatech ponížila na filiálii s příslušností k faře rakovnické.⁵¹⁷

⁵¹⁶ SA VI, s. 258-259

⁵¹⁷ APA I, inv. číslo 1335, sign. B 12/9, fol. 2

4. 36. Skryje

Fara v Skryjích vyplatila roku 1352 pololetní desátek ve výši 6 grošů,⁵¹⁸ jednalo se o částku mizivou. Prvním doložitelným plebánem byl Benedikt, kterého jakožto zesnulého nahradil v roce 1375 Václav z Benčic. Václava prezentovali bratři Jaroslav a Oldřich, bratři ze Skryjí, se Zdeňkem, sídlícím tamtéž.⁵¹⁹ Ovšem této konfirmaci předcházela soudní spor – jelikož prezentovali jak výše zmínění,⁵²⁰ tak Mareš, Bohuněk (bratři ze Solopysk), Zbyňka (vdova po Doubkovi ze Skryjí), a to Ondřeje ze Svinné.⁵²¹ „Vítězně“ byl tedy potvrzen Václav, brzy ale umřel, a tak ho nahradil v roce 1378 Zdislav ze Sebečic, prezentovaný výše zmíněnými (zde Zbyněk místo Zdeněk, snad tatáž osoba).⁵²² Zdislava doloží i vizitační protokol (na faře čtvrtým rokem – časové souslednosti odpovídá). Byl nařčen z držení konkubíny. Záležitost je o to pikantnější, že byla manželkou jeho bratra.⁵²³

Pro následující období je k dispozici několik soudních zápisů, referujících o sporu ve věci konfirmace. Ovšem jenom z jednoho lze excerptovat relevantní informaci; Rupert z Přívor se roku 1406 dožadoval konfirmace,⁵²⁴ zápisy ostatní v téže věci jsou vesměs protokolární.⁵²⁵

Je nutné tedy obrátit pozornost zpátky na knihy konfirmační – i když posloupnost plebánů je narušena výpadkem pramenů. V říjnu roku 1415 byla zapsána konfirmace Blažeje z Chocně, kvůli úmrtí Oldřicha. Prezentující se ale změnili – Mikuláš Hus se synovci Sezemou a Janem, s nimi Jaroslav (plebán v Lažišti).⁵²⁶ Blažej ovšem brzy rezignoval, v říjnu téhož roku nastoupil Martin z Lipnice; prezentoval Mikuláš se synovci, místo Jaroslava ale Jan zv. Šrák ze Skryjí.⁵²⁷

Při odhadu hladiny majetkového zabezpečení je formování hypotézy velmi omezeno nedostatkem zápisů. Vzhledem k nízkému odvedenému desátku ale byla fara určitě spíše chudá.

⁵¹⁸ RDP, s. 43

⁵¹⁹ LC III – IV, s. 38

⁵²⁰ SA I, s. 120

⁵²¹ SA II, s. 125

⁵²² LC III – IV, s. 86

⁵²³ PVAP, s. 348

⁵²⁴ SA V, s. 333

⁵²⁵ SA V, s. 336 – 337, 359, 370, 399, 426, 432; SA VI, s. 13

⁵²⁶ LC VII, s. 167

⁵²⁷ LC VII, s. 177

P.č.	Datum nástupu do funkce	Jméno	Datum odchodu z funkce	Exekutorem plebán v []	Důvod nástupu	Důvod odchodu
1	X	Benedikt	22. 6. 1375	X	X	Smrt
2	22. 6. 1375	Václav z Benčic	15. 3. 1378	X	Prez.	Smrt
3	15. 3. 1378	Zdislav ze Sebečic	Post 1382	X	Prez.	X
4	1406	Rupert z Přívor	X	X	Neznámo, zda confirmace proběhla	X
5	X	Oldřich	2. 8. 1415	X	X	Smrt
6	2. 8. 1415	Jáhen Blažej z Chocně	11. 10. 1415	X	Prez.	Res.
7	11. 10. 1415	Martin z Lipnice	X	Zvíkovec	Prez.	X

Pro úplnost uvádím, že fara v budoucnu ponížila na kapli s příslušností ke zbečenské fáře. V obvodě držela kaple ves Čilou.⁵²⁸

⁵²⁸ NA, fond APA I, inv. číslo 1335, sign. B 12/9, fol. 91a

4. 37. Skřiván

Fara v Skřivani je sice uvedena v registrech papežských desátků již roku 1352, nicméně první platba je doložena až roku 1369, ve výši 6 grošů za pololetí, tedy částka mizivá.⁵²⁹

Prvním doložitelným plebánem byl Bartoloměj, ovšem ve věci jeho ustavení roku 1364 není známo nic dalšího – kvůli neshodám patronů (neuvedeni) totiž nebyla dána konfirmační listina.⁵³⁰ Nicméně, již v roce 1369 směnil faru s Vítem (pův. ve Veclově), souhlasili panoši ze Skřivaně.⁵³¹ Vít vydržel u fary celou dekádu, až roku 1380 směnil beneficium s Vítem (pův. ve Vysočanech) – tentokrát jsou prezentující specifikováni – Hanka ze Skřivaně a Ješek ze Všehrd.⁵³² Doloží ho soudní akta; roku 1377 vedl spor s jakousi Kateřinou Hynkovou,⁵³³ nedostupnost dalších informací ovšem nedovoluje nahlédnout pod pokličku kauzy. V témže roce je doložen i jako svědek v zápise jiném.⁵³⁴ Víta dokládá i vizitační protokol – farníci informovali, že je již starý člověk.⁵³⁵ Z toho usuzuji, že brzy poté zemřel.

Prameny konfirmační se ale na chvíli odmlčí, proto je nutné čerpat informace o sloužících plebánech v soudních aktech. Roku 1384 byla o faru vedena pře. Na straně první Jan z Řevničova,⁵³⁶ v pozdějším zápise vedený jako Jan ze Slabec,⁵³⁷ byl (předtím) náležitě prezentován (neznámo kým), přičemž konfirmace se dožadoval i jakýsi jiný Jan.⁵³⁸ Zápisy vytržené z kontextu nedovolují bližší určení, budu se držet toho, že v úřadě byl stvrzen spíše Jan ze Slabec. Jan v roce 1396 směnil působiště s Jiřím (pův. oltářník Věch svatých v Žluticích), souhlasil Jindřich ze Skřivaně, poručník sirotek Petra a Alberta, synů po Bedřichovi ze Skřivaně.⁵³⁹ Možná jednou z podmínek této směny byla i úmluva o finančním vyrovnání; Jiří se totiž zavázal Janovi uhradit dluh ve výši 2 kop grošů.⁵⁴⁰ Jiří se ale dlouho nezdržel, již za dva roky směnil faru s Janem (pův. Kryry) – oproti minulému konfirmačnímu zápisu je změna v tom, že poručníkem zmíněných sirotek byl již Jan z Chlumu (který

⁵²⁹ RDP, s. 44

⁵³⁰ LC I/2, s. 45

⁵³¹ LC II, s. 9

⁵³² LC III – IV, s. 123

⁵³³ SA VII, s. 196

⁵³⁴ SA VII, s. 209

⁵³⁵ PVAP, s. 347

⁵³⁶ SA II, s. 269

⁵³⁷ SA II, s. 277

⁵³⁸ SA II, s. 275; SA II, s. 279; SA II, s. 283

⁵³⁹ LC V, s. 267

⁵⁴⁰ SA III, s. 406

souhlasil).⁵⁴¹ Roku 1408 byl veden další spor o faru. V tomto případě je to s informacemi kritické, ze zápisů nejsou známy ani strany sporu.⁵⁴² K roku 1415 se lze dovědět o plebánovi Petrovi, který směnil faru s Václavem (pův. Velká Chmelištná), souhlasil Jan Čihák.⁵⁴³ Václav snad vytrval i po nástupu husitství, až do své smrti. Zde jsou informace dvě, kvůli jeho úmrtí měl k 5. 11. 1421 nastoupit Jakub z Hvozdu, prezentován Otíkem ze Skřivaně;⁵⁴⁴ nicméně nejspíše k tomu fakticky nedošlo – znova je citováno úmrtí Václava, nahradil ho k 11. 11. 1422 Václav ze Zvíkovce, prezentován Kačkou ze Skřivani a Petrem Lúčkou, měšťanem pražským.⁵⁴⁵ Nicméně směnil faru již v příštím roce s všehrdským plebánem⁵⁴⁶ (jméno v zápise neuvedeno – šlo o Jana; srov. v katalogu lokalitu Všehrdu).

Finanční zabezpečení fary bylo, hlavně vzhledem k výši desátku, nedostačující. Fluktuace plebánů toto potvrzuje.

P.č.	Datum nástupu do funkce	Jméno	Datum odchodu z funkce	Exekutorem plebán v []	Důvod nástupu	Důvod odchodu
1	9. 4. 1364	Bartoloměj	27. 8. 1369	X	Prez. (zvláštní okolnosti)	Směna
2	27. 8. 1369	Vít (pův. Veclov)	13. 3. 1380	X	Směna	Směna
3	13. 3. 1380	Vít (pův. Vysočany)	Ante 1384	X	Směna	Smrt (nejspíš)
4	1384	Jan ze Slabec	19. 9. 1396	X	Prez.	Směna působíště
5	19. 9. 1396	Jiří (pův. oltářník Všem svatých ve Žluticích)	6. 8. 1398	Hvozď	Směna působíště	Směna
6	6. 8. 1398	Jan (pův. Kryry)	X	X	Směna	X
7	X	Petr	13. 7. 1415	X	X	Směna
8	13. 7. 1415	Václav (pův. Velká Chmelištná)	11. 11. 1422	X	Směna	Smrt
9	5. 11. 1421	Jakub z Hvozdu	X	X	Prez. – fakticky neproběhlo	X
10	11. 11. 1422	Václav ze Zvíkovce	14. 5. 1433	Slabce	Prez.	Směna
11	14. 5. 1433	Jan (pův. Všehrdu)	X	X	Směna	X

Fara v budoucnu ponížila na kapli s příslušností k faře v Slabcích.⁵⁴⁷

⁵⁴¹ LC V, s. 309

⁵⁴² SA VI, s. 355; SA VI, s. 358

⁵⁴³ LC VII, s. 161

⁵⁴⁴ LC VIII – X, s. 6

⁵⁴⁵ LC VIII – X, s. 24

⁵⁴⁶ LC VIII – X, s. 190

⁵⁴⁷ NA, fond APA I, inv. číslo 1335, sign. B 12/9, fol. 87a

4. 38. Slabce

Fara ve Slabcích vyplatila roku 1352 půlroční desátek ve výši 30 grošů,⁵⁴⁸ čili spíše částku vyšší.

Nastává zde specifická situace, kdy se až do husitství fakticky nelze opřít o pramen, který by dovedl určit příslušnost patronátního práva. Prvním plebánem byl totiž Beneš z Veclova, konfirmován roku 1363, ovšem konfirmační listina dána nebyla, a zápis neuvádí ani prezentátory.⁵⁴⁹ O dalším obsazení se lze dovědět až ze soudní pře: Byli prezentováni dva kandidáti, Martin zv. Aleš a Matouš.⁵⁵⁰ Soud dal ale za pravdu Matouši, a právoplatně ho konfirmoval.⁵⁵¹ O prezentátorech stran znova zmínky nejsou. Vizitační protokol Matouše spolehlivě doloží, měl zde být druhým rokem.⁵⁵² Zmínky o něm nacházíme i dlouho poté; roku 1401 byl navržen v cizím sporu jako svědek,⁵⁵³ roku 1407 je doložen v donační listině kostelu (srov. níže).⁵⁵⁴ Tímto ale zmínky v konfirmačních knihách pro období předhusitské končí; roku 1422 místní Matouš (v tomto případě jsem spíše skeptický, asi to nebyl tentýž Matouš) umřel, nahradil ho mistr Pavel z Pavlíkova, prezentován Heničem z Bechyně a Borněm ze Slabec.⁵⁵⁵ Posléze se návaznost opět ztrácí, jelikož roku 1429 měl z důvodu smrti Jana Vlástka nastoupit Havel ze Slatiny, prezentován Ondřejem Špalkem ze Slatiny (seděním na Krakovci).⁵⁵⁶

Co se týče dalších osob působících při plebánovi, k roku 1382 je doložen zvoník Vojslav a vikarista Václav z Manětína (teprve krátce).⁵⁵⁷ Vikarista Václav se vzpomíná i k roku 1383, měl urazit jistého Hněvka, a přerostlo to v soudní spor.⁵⁵⁸

Co se týče majetkového zabezpečení, dílčí zmínka je k dispozici jedna; šlo ovšem o záduší (nikoliv plat plebánovi) věnované kostelu Janem Čihákem – zajímavé je, že donátor tento důchod přesměřoval od kostela v Drahoňově Újezdu. Šlo o celkovou výši 3 kop grošů, plebán se zavázal sloužit čtyři anniversária ročně.⁵⁵⁹ Ovšem vysoký odvedený desátek vypovídá o dobrém stavu farních financí.

⁵⁴⁸ RDP, s. 44

⁵⁴⁹ LC I/2, s. 27

⁵⁵⁰ SA II, s. 57, 59, 62, 65, 70

⁵⁵¹ SA II, s. 70

⁵⁵² PVAP, s. 349

⁵⁵³ SA IV, s. 14 - 15

⁵⁵⁴ LE V, s.

⁵⁵⁵ LC VIII – X, s. 9

⁵⁵⁶ LC VIII – X, s. 148

⁵⁵⁷ PVAP, s. 349

⁵⁵⁸ SA II, s. 201

⁵⁵⁹ LE V, č. 1027, s. 747

P.č.	Datum nástupu do funkce	Jméno	Datum odchodu z funkce	Exekutorem plebán v []	Důvod nástupu	Důvod odchodu
1	13. 11. 1363	Beneš z Veclova	X	X	Prez. (neznámým)	X
2	1380	Matouš	Post 1407	X	Soudním rozhodnutím.	X
3	X	Matouš	18. 2. 1422	X	X	Smrt
4	18.2.1422	Mistr Pavel z Pavlíkova	X	Nezabudice	Prez.	X
5	X	Jan Vláštek	20. 4. 1429	X	X	Smrt
6	20.4.1429	Havel ze Slatiny	X	X	Prez.	X

K dispozici je i zápis v aktech administrátorů. Roku 1460 byl totiž vedený spor o patronátní právo, mezi Albertem z Krakovce a Borněmi ze Slabec. Soud dal za pravdu právě Bornům⁵⁶⁰ - o této věci ale nic víc nevíme – k roku 1479 je k dispozici strohá informace o rezignaci plebána Petra,⁵⁶¹

Fara v Slabcích si status udržela i v budoucnu.⁵⁶² K dispozici měla dvě kaple, v Chlístově a Skřivani.⁵⁶³

⁵⁶⁰ APH, fond APMK, Cod. VI., 5, fol. 143b

⁵⁶¹ APH, fond APMK, Cod. VI., 7, pag. 78

⁵⁶² NA, fond APA I, inv. číslo 1335, sign. B 12/9, fol. 86a

⁵⁶³ NA, fond APA I, inv. číslo 1335, sign. B 12/9, fol. 87a

4. 39. Soběchleby

Fara v Soběchlebech se poprvé vzpomíná v roce 1352, vyplatila půlroční desátek ve výši 6 grošů, tedy částku mizivou.⁵⁶⁴

Prvním doložitelným plebánem byl Havel, roku 1358 rezignoval a nahradil ho Jindřich z Hostouně, prezentován proboštem vyšehradským.⁵⁶⁵ Již za dva roky poté byl místní Oldřich ustaven do Strojetic, zde byl prezentován Mikuláš z Rakovníka, taktéž proboštem.⁵⁶⁶ Zanedlouho zemřel, roku 1364 ho nahradil Frenčl z Žatce. Tentokrát prezentoval probošt v zastoupení prokurátorem (Jan z Vlčic).⁵⁶⁷ Ani Frenčl dlouho nevydržel, již roku 1366 směnil faru s Jakubem (pův. Telce), se souhlasem probošta (taktéž v zastoupení).⁵⁶⁸ Jakub setrval na místní poměry dlouho, roku 1379 směnil faru s Lvem (pův. Siřem), tentokrát souhlasil probošt sám za sebe.⁵⁶⁹ Nevíme, jak skončil Lev, nicméně vizitační protokol již dokládá Václava, který měl být ve funkci druhým rokem. Byl kontroverzní osobou; údajně vedl kuchařku jako konkubínu (což dementoval, prý je jeho příbuznou), vybírá po dvou parvech za každou zpověď, navíc je k farníkům hrubý a neustále vyhrožuje hlášením Praze.⁵⁷⁰ Václav ale brzy, roku 1383 směnil faru, a to s Václavem (pův. Městečko). Zásadní je, že pro tentokrát již svolili se směnou probošt vyšehradský s Jindřichem Škopkem z Dubé.⁵⁷¹ Tentýž Jindřich prezentoval i roku 1404 (tentokrát bez probošta), z důvodu úmrtí místního plebána (neuvedeno, snad Václav), Mikuláše z Vilémova.⁵⁷² Mikuláš ovšem rezignuje již v příštím měsíci (listopad), nahrazuje ho Oneš z Doupna, navržen Jindřichem.⁵⁷³ Oneš, atypicky dlouho v místních podmínkách, vydržel ve funkci až do roku 1411, kdy směnil faru s Klimentem (pův. Ostrovec), tentokrát ovšem souhlasil Ctibor z Libuše, seděním na Vinařicích.⁵⁷⁴ Kliment také setrval dlouho, až roku 1418 směnil faru s Mikulášem (pův. Tureč), přičemž právo patronátní se navrátilo proboštu vyšehradskému.⁵⁷⁵

Co se týče dalších osob nápomocných plebánovi, nejsou o nich zmínky.

⁵⁶⁴ RDP, s. 43

⁵⁶⁵ LC I/1, s. 12

⁵⁶⁶ LC I/1, s. 141

⁵⁶⁷ LC I/2, s. 45 - 46

⁵⁶⁸ LC I/2, s. 77

⁵⁶⁹ LC III - IV, s. 112

⁵⁷⁰ PVAP, s. 371 - 372

⁵⁷¹ LC III - IV, s. 160

⁵⁷² LC VI, s. 130

⁵⁷³ LC VI, s. 132

⁵⁷⁴ LC VII, s. 39

⁵⁷⁵ LC VII, s. 271

Podobné je to i s majetkovým zabezpečením, musí stačit informace, že desátek patřil k nejnižším, a plebáni se střídali ve funkci velmi často.

P.č.	Datum nástupu do funkce	Jméno	Datum odchodu z funkce	Exekutorem plebán v []	Důvod nástupu	Důvod odchodu
1	X	Havel	26. 2. 1358	X	X	Res.
2	26. 2. 1358	Jindřich z Hostouně	X	Siřem	Prez.	X
3	X	Oldřich	30. 12. 1360	X	X	Res.
4	30. 12. 1360	Mikuláš z Rakovníka	24. 5. 1364	Velká Černoc	Prez.	Smrt
5	24. 5. 1364	Frenčl ze Žatce	15. 10. 1366	X	Prez.	Směna
6	15. 10. 1366	Jakub (pův. Telce)	17. 9. 1379	Blšany	Směna	Směna
7	17. 9. 1379	Lev (pův. Siřem)	1380	X	Směna	X
8	1380	Václav	19. 10. 1383	X	X	Směna
9	19. 10. 1383	Václav (pův. Městečko)	20. 10. 1404	X	Směna	Smrt
10	20. 10. 1404	Mikuláš z Vilémova	9. 11. 1404	X	Prez.	Res.
11	9. 11. 1404	Oneš z Doupna	4. 12. 1411	X	Prez.	Směna
12	4. 12. 1411	Kliment (pův. Ostrovec)	29. 8. 1418	X	Směna	Směna
13	29. 8. 1418	Mikuláš (pův. v Tureči)	X	X	Směna	X

Fara v budoucnu ponížila na kapli s příslušností k faře ve Zbečně.⁵⁷⁶

⁵⁷⁶ NA, fond APA I, inv. číslo 1335, sign. B 12/9, fol. 91a

4. 40. Strojetic

Fara ve Strojeticích se poprvé vzpomíná k roku 1352; vyplatila pololetní desátek ve výši 9 grošů, tedy částku nízkou.⁵⁷⁷

Prvním doloženým plebánem byl Petr z Plzně (snad Nové); důvod jeho nástupu roku 1357 není uveden. Prezentovali ho Bohuslav a Hynek Dlouhý ze Strojetic.⁵⁷⁸ Posléze nejsou znova uvedeny okolnosti ustavení Oldřicha roku 1360, tentokrát ani patroni.⁵⁷⁹ Ovšem zápis k roku 1364 je již ve své struktuře kompletní; zemřelého Oldřicha střídal Oldřich Martinův. Prezentoval Hrzek Dlouhý (snad tentýž jako roku 1357) s Hrzkem Krátkým a Albertem.⁵⁸⁰ I když zápis nekonkretizuje patrony, v příštím, kdy souhlasili, jsou již uvedeni kompletně, jakožto „ze Strojetic.“ Oldřich Martinův u fary setrval něco málo přes rok, v září 1365 směnil faru s Blažejem (pův. Otročin).⁵⁸¹ Blažej setrval delší dobu, roku 1373 směnil faru s Drzkem (pův. Libkovic), svolili Hrzek Krátký s vdovami Zdeňkou a Sulkou ze Strojetic.⁵⁸² Možná šlo o vdovy po Albertovi a Hrzkovi Dlouhém.

Drzek je doložen vizitačním protokolem (doba osmi let ve funkci odpovídá); nebyl ale plebánem, který by šel příkladem. Místní kluk Václav ho totiž označil za svého otce – Drzek to popřel, a za otce označil někoho jiného – na druhou stranu přiznal, že v rozumné míře hraje kostky (nařkl ho totiž Petr ze Žlutic, blšanský vikarista, prý hraje i v Blšanech⁵⁸³). Hospodský o něm řekl, že je přehnaně hněvivý. Navíc byla arcijáhnem zjištěna poškozená statuta; Drzek se zavázal toto napravit.⁵⁸⁴ Nicméně, i přes tyto neduhy setrval Drzek u fary dlouhou dobu, než roku 1393 směnil působiště s Janem, a putoval k oltáři sv. Petra a Pavla na Vyšehradě, převzal i funkci vikaristy. Tentokrát se ovšem již změnili patroni – souhlasili Žibřid ze Strojetic, Vilém z Pečkovic a Jan Stébňák ze Stébna.⁵⁸⁵ K roku 1398 ale zápis opět není kompletní, uvádí se totiž pouze úmrtí nejmenovaného plebána, nastoupil Jaroslav ze Svinař, prezentovaný výše zmíněnými, ovšem bez Žibřida.⁵⁸⁶ To nejspíš mělo za následek, že došlo ke sporu, i když není doložen v soudních aktech. Jaroslav byl totiž ustaven na uprázdněné beneficium v Lažišti, posléze představily svého kandidáta obě strany. Kandidát Žibřida

⁵⁷⁷ RDP, s. 44

⁵⁷⁸ LC I/1, s. 5

⁵⁷⁹ LC I/1, s. 141

⁵⁸⁰ LC I/2, s. 37

⁵⁸¹ LC I/2, s. 67

⁵⁸² LC II, s. 87

⁵⁸³ PVAP, s. 370 - 371

⁵⁸⁴ PVAP, s. 369 - 370

⁵⁸⁵ LC V, s. 169

⁵⁸⁶ LC V, s. 307

neprošel, ustaven byl tedy Václav (prezentován Janem a Vilémem).⁵⁸⁷ Václav se vzpomíná již k roku 1406 jako svědek v soudních aktech;⁵⁸⁸ roku 1408 se vzpomíná jeho kauza s mistrem Filipem z Dačic⁵⁸⁹ - nakonec musel Filipovi uhradit jednu kopu grošů.⁵⁹⁰ Možná i tento spor měl dalekosáhlejší důsledky a přispěl k jeho rezignaci roku 1409 (zde veden jako Velislav), nahradil ho Jan z Rakovníka. Poměry se opět změnily, prezentoval totiž Žibřid spolu Jiřím ze Strojetic.⁵⁹¹ Tímto konfirmační zápisy pro dobu předhusitskou končí.

K pozdější době je možné se dovědět, že místního, již zemřelého Václava vystřídal roku 1423 fráter Hašek, professus opatovického kláštera. Prezentoval Boreš z Rýzmburka.⁵⁹²

Z osob, které byly plebánovi nápomocny, lze uvést pouze zvoníka Velíka Vavřincova ze Slavětína k roku 1382.⁵⁹³

Majetkové zabezpečení bylo spíše velmi nízké, soudě dle výše desátku. Nicméně, Drzek setrval u fary celých dvacet let, takže o výživu měl asi vystaráno.

P.č.	Datum nástupu do funkce	Jméno	Datum odchodu z funkce	Exekutorem plebán v []	Důvod nástupu	Důvod odchodu
1	17. 3. 1357	Petr z Plzně (snad Nové)	X	Rakovník	Prez.	X
2	30. 12. 1360	Oldřich (předtím v Soběchlebech)	22. 1. 1364	X	Prez.	Smrt
3	22. 1. 1364	Oldřich Martinův	1. 9. 1365	Očihov	Prez.	Směna
4	1. 9. 1365	Blažej (pův. Otročín)	7. 9. 1373	Očihov	Směna	Směna
5	7. 9. 1373	Drzek (pův. Libkovice)	1. 8. 1393	Očihov	Směna	Směna působíště
6	1. 8. 1393	Jan (pův. oltářník sv. Václava u sv. Petra a Pavla na Vyšehradě)	24. 5. 1398	X	Směna působíště	Smrt (nejspíš)
7	24. 5. 1398	Klerik Jaroslav ze Svinař	6. 3. 1405	X	Prez.	Res.
8	6. 3. 1405	Václav	19. 4. 1409	X	Prez.	Res.
9	19. 4. 1409	Jan z Rakovníka	X	Očihov	Prez.	X
10	X	Václav	15. 4. 1423	X		Smrt
11	15. 4. 1423	Fr. Hašek, professus opatovického kláštera	X	Žlutice	Prez.	X

⁵⁸⁷ LC VI, s. 169

⁵⁸⁸ SA V, s. 166

⁵⁸⁹ SA VI, s. 334 - 335

⁵⁹⁰ SA VI, s. 343

⁵⁹¹ LC VI, s. 262

⁵⁹² LC VIII – X, s. 37

⁵⁹³ PVAP, s. 369

4. 41. Šanov

Fara v Šanově je uvedena v registrech papežských desátků k roku 1352, ovšem výše desátku chybí. K dispozici je až částka z roku 1369, a to 6 grošů, tedy částka mizivá.⁵⁹⁴

Prvním doloženým plebánem je Mikuláš, z důvodu jeho smrti byl roku 1363 ustaven Čáslav z Rakovníka, prezentován Bohuňkem ze Šprimberka a bratry ze Šanova (Jaroslav, Petr, Budivoj).⁵⁹⁵ K roku 1382 je doložen prostřednictvím vizitačního protokolu plebán Kratina. Vzhledem k tomu, že měl být v čase prezentace na faře dvacátým rokem, lze ho snad ztotožnit s Čáslavem. Měl špatnou pověst nejenom zde v Šanově, ale i napříč děkanátem. Farář v Čisté se o něm k roku 1380 vyjádřil ve smyslu, že jde o náruživého alkoholika a hazardního hráče, který „prohraje všechno, co vlastní.“⁵⁹⁶ V témže roce o něm bylo referováno v Rakovníku, tamější vikář potvrdil jeho hráčskou vášeň, navíc ho označil za velmi nečestného muže, který neplní farářské povinnosti.⁵⁹⁷ Roku 1382 zas rakovnický sakristán uvedl, že Kračín hraje kostky i zde v Rakovníku, v domě rychtáře.⁵⁹⁸ Jelikož byly jeho neduhy potvrzeny i místními v Šanově, arcijáhen požadoval nápravu.⁵⁹⁹ O konci jeho funkčního období doklad není k dispozici, jelikož konfirmační zápis z roku 1392 vypovídá o směně fary místním Petrem (doložen k roku 1392 i v soudních aktech jako svědek⁶⁰⁰ s Janem (pův. Hrádek), se souhlasem Jana Kumpánce s bratry ze Šanova, syna Jana Suchomela s bratry, dále Oldřicha s bratry ze Šanova, Veňka z Necek a Petra ze Šprimberka.⁶⁰¹ Jan je uveden i v soudním zápise, uznal dluh vůči laikům z Vlašimi, celkem 75 grošů.⁶⁰² Již zanedlouho, na jaře roku 1393 ovšem Jan směnil faru s Janem (pův. Mury), se souhlasem stejné skupiny, s výjimkou Veňka a Jana Suchomele střídal Heřman (taktéž z Černčic).⁶⁰³ Koncem roku 1394 došlo znova ke směně, Jan směnil beneficium s Janem (pův. Lužná), souhlasili výše uvedení s tím rozdílem, že místo Heřmana to byl znova Jan Suchomel a místo zemřelého Kateřina (vdova po něm).⁶⁰⁴

⁵⁹⁴ RDP, s. 44

⁵⁹⁵ LC I/2, s. 18

⁵⁹⁶ PVAP, s. 343 - 345

⁵⁹⁷ PVAP, s. 345 - 346

⁵⁹⁸ PVAP, s. 345 - 346

⁵⁹⁹ PVAP, s. 365

⁶⁰⁰ SA II, s. 42

⁶⁰¹ LC V, s. 142

⁶⁰² SA III, s. 99 - 100

⁶⁰³ LC V, s. 158

⁶⁰⁴ LC V, s. 205

Tímto by šlo ve věci personálního obsazení uzavřít období předhusitské. Za husitství se uvádí smrt plebána Petra roku 1424, kterého na návrh Jana z Krakovce (rezidující v Šanově) nahradil Petr z Cerhonic,⁶⁰⁵ ovšem posléze roku 1425 umírá a nahrazuje ho Michal z Rovného; prezentátor se nezměnil.⁶⁰⁶

O majetkovém zabezpečení fary svědčí jednak velmi nízký odvedený desátek a vysoká fluktuace farářů, dílčí zmínky nejsou k dispozici – snad jen výše zmíněná prohra Kratiny.

P.č.	Datum nástupu do funkce	Jméno	Datum odchodu z funkce	Exekutorem plebán v []	Důvod nástupu	Důvod odchodu
1	X	Mikuláš	28. 9. 1363	X	X	Smrt
2	28. 9. 1363	Čáslav - Kratina	Post 1382	Senomaty	Prez.	X
3	X	Petr	28. 11. 1392	X	X	Směna
4	28. 11. 1392	Jan (pův. Hrádek)	14. 3. 1393	X	Směna	Směna
5	14. 3. 1393	Jan (pův. Mury)	19. 12. 1394	X	Směna	Směna
6	19. 12. 1394	Jan (pův. Lužná)	X	Lišany	Směna	X
7	X	Petr	8. 2. 1424	X	X	Smrt
8	8. 2. 1424	Petr z Cerhonic	22. 9. 1425	Zvíkovec	Prez.	Smrt
9	22. 9. 1425	Michal z Rovné	X	Račiněves	Prez.	X

Fara později ponížila na filiální kostel, s příslušností k Čisté.⁶⁰⁷ Kostel dohlížel (mimo samotného Šanova) na vsi: Řeřichy, Petrovice, Nový Dvůr.⁶⁰⁸

⁶⁰⁵ LC VIII – X, s. 71

⁶⁰⁶ LC VIII – X, s. 106

⁶⁰⁷ NA, fond APA I, inv. číslo 1335, sign. B 12/9, fol. 15a

⁶⁰⁸ NA, fond APA I, inv. číslo 1335, sign. B 12/9, fol. 16a

4. 42. Veclov

Fara veclovská vyplatila jako pololetní papežský desátek částku 9 grošů,⁶⁰⁹ což bylo velmi málo.

Prvním doložitelným plebánem byl Beneš, který byl ale ustaven na jiné beneficium, nastoupil místo něho Vít z Hořetic. Prezentovali ho Beneš ze Slabec, Ubyslav a Adam z Veclova, Zdeněk z Oleška.⁶¹⁰ Po pár letech, roku 1369 směnil faru s Bartolomějem (pův. Skřivaň), souhlasili výše zmíněný Adam, dále Bořita, Přech s manželkou a Doňka, vdova z Veclova.⁶¹¹ Další zápisy ale svědčí o přechodu držby práva patronátního do měšťanských rukou. Roku 1380 Bartoloměj umřel a ustaven byl Mikuláš ze Všerub, prezentován vdovou Eliškou a Jakešem, rakovnickými měšťany.⁶¹² Mikuláš je doložen i prostřednictvím vizitačního protokolu, měl být ve funkci třetím rokem, což odpovídá. Je ale potěšitelně možné uvést, že na jeho osobu zazněla jenom chvála. Údajně byl dobrým mužem na svém místě.⁶¹³ Roku 1389 ale směnil faru s Václavem (pův. Hředle), se svolením Kuneše Tilmana (měšťan rakovnický).⁶¹⁴ Václav ale brzy umírá, a tak roku 1390 nastupuje Mikuláš, se souhlasem Konráda Tilmana.⁶¹⁵ Mikuláš sloužil požehnaně dlouhou dobu, po jeho smrti nastoupil roku 1416 nastoupil Martin z Rakovníka, prezentován rakovnickým měšťanem Jindřichem s manželkou Maruškou.⁶¹⁶

Poslední konfirmační zápis svědčí o návratu do šlechtických rukou, kvůli rezignaci Martina roku 1418 nastoupil Jan z Vožice, prezentovaný Jindřichem z Vojkovic.⁶¹⁷

K majetkovému zabezpečení: Velmi nízký odvedený desátek a vysoká fluktuace plebánů, fara tedy patřila k bídnejším. Další komentář ale dochované prameny neumožní.

⁶⁰⁹ RDP, s. 44

⁶¹⁰ LC I/2, s. 43

⁶¹¹ LC II, s. 9

⁶¹² LC III – IV, s. 144

⁶¹³ PVAP, s. 368

⁶¹⁴ LC III – IV, s. 210

⁶¹⁵ LC III – IV, s. 220

⁶¹⁶ LC VII, s. 192

⁶¹⁷ LC VII, s. 248

P.č.	Datum nástupu do funkce	Jméno	Datum odchodu z funkce	Exekutorem plebán v []	Důvod nástupu	Důvod odchodu
1	X	Beneš	1. 4. 1364	X	X	Res.
2	1. 4. 1364	Klerik Vít z Hořetic	17. 8. 1369	Rakovník	Prez.	Směna
3	17. 8. 1369	Bartoloměj (pův. Skřivaň)	23. 9. 1380	X	Směna	Smrt
4	23. 9. 1380	Mikuláš ze Všerub	29. 4. 1389	X	Prez.	Směna
5	29. 4. 1389	Václav (pův. Hředle)	9. 2. 1390	Hořesedly	Směna	Smrt
6	9. 2. 1390	Klerik Mikuláš z Kněževsi	13. 2. 1416	X	Prez.	Smrt
7	13. 2. 1416	Martin z Rakovníka	15. 1. 1418	X	Prez.	Res.
8	15. 1. 1418	Jan z Vožice	X	X	Prez.	X

Fara veclovská v budoucnu ponížila na kapli, s příslušností ke Kněževsi. Dozírala (mimo Veclov) na ves Svojetín.⁶¹⁸

⁶¹⁸ NA, fond APA I, inv. číslo 1335, sign. B 12/9, fol. 41b

4. 43. Velká Černoc

Velkočernocká fara vyplatila roku 1352 pololetní desátek ve výši 9 grošů, tedy částku velmi nízkou.⁶¹⁹ Prvním doložitelným plebánem byl Jan, umřel roku 1356 a nahradil ho Verner (syn Henzla z Letovic), prezentován Jindřichem a Ctiborem (bratři Pluhové z Rabštejna) a Jan s Milotou (bratři reč. Kozí Hlavy z Velké Černoce).⁶²⁰ Vzpomíná se roku 1363, kdy byl soudně vyzván, ať se zdržuje na faře.⁶²¹ Roku 1374 směnil beneficium s Kunešem (pův. Těnovice), se souhlasem Olrada, purkrabího na Křivoklátě.⁶²² Posléze ale je již doložen plebán Prokop, ke dni vizitace měl být u fary dva roky.⁶²³ Byl nařčen z vydržování konkubíny plebánem v Hořesedlech – údajně ji měl vyhnat z fary patron.⁶²⁴ Prokop se k tomu vyjádřil tak, že měl sice služku Anku, ale vyhnal ji poté, co otěhotněla. Nevěděl, s kým má to dítě, ale nepopírá, že otcem by mohl být i „nějaký duchovní.“ Mimoto měl u fary novou služku; tvrdila, že u něho pracuje na mzdu a nemá s ním nic bližšího. Arcijáhen mu ale přikázal ji vystěhovat.⁶²⁵ Prokop setrval u fary do roku 1390, směnil faru s Frenčlem (pův. Letov), se souhlasem Fremuta z Krásného Dvora.⁶²⁶ Ten roku 1393 ale taktéž faru směnil, s Mikulášem (pův. Komoním), se souhlasem tentokrát Drslava z Krásného Dvora (seděním na Velké Černoci).⁶²⁷ Později se v konfirmačních pramenech již prezentátor nezměnil; kvůli úmrtí Mikuláše nastoupil roku 1395 Slavibor,⁶²⁸ o něm se ale další zmínka neeviduje. K roku 1402 se dovídáme, že místní Jakub byl ustaven do Kostelce, na zdejší uprázdněnou faru nastoupil Jan z Buškovic;⁶²⁹ o rezignaci Jakuba svědčí i soudní zápis.⁶³⁰ Jan vydržel delší dobu, roku 1413 směnil faru s Janem (pův. Želeč), Drslav se zde uvádí jako „seděním v Buškovicích“.⁶³¹

Co se týče dalších osob nápomocných plebánovi, uvedena je služka Magdalena k roku 1382.⁶³²

⁶¹⁹ RDP, s. 44

⁶²⁰ LC I/1, s. 10

⁶²¹ SA I, s. 10

⁶²² LC III – IV, s. 5

⁶²³ PVAP, s. 372 - 373

⁶²⁴ PVAP, s. 368

⁶²⁵ PVAP, s. 372 - 373

⁶²⁶ LC V, s. 9

⁶²⁷ LC V, s. 166 - 167

⁶²⁸ LC V, s. 213

⁶²⁹ LC VI, s. 78

⁶³⁰ SA IV, s. 162

⁶³¹ LC VII, s. 88

⁶³² PVAP, s. 372 - 373

Majetkové zabezpečení – věc je celkem zřejmá. Nízký pololetní desátek a relativně vysoká fluktuace farářů. Pro úplnost lze uvést, že služka Magdalena pobírala 30 grošů pololetně, a mobiliář kostela tvořily: Misál, zlacený stříbrný kalich, matutinál ve špatném stavu (plebán se zavázal do roka zařídit lepší), tři ornáty, šest rouch, tři kožešiny.⁶³³

P.č.	Datum nástupu do funkce	Jméno	Datum odchodu z funkce	Exekutorem plebán v []	Důvod nástupu	Důvod odchodu
1	X	Jan	10. 5. 1356	X	X	Smrt
2	10. 5. 1356	Verner	28. 1. 1374	X	Prez.	Směna
3	28. 1. 1374	Kuneš (pův. Těnovice)	X	X	Směna	X
4	1380	Prokop	7. 5. 1390	X	X	Směna
5	7. 5. 1390	Frenčl (pův. Letov)	7. 7. 1393	Soběchleby	Směna	Směna
6	7. 7. 1393	Mikuláš (pův. Komonín)	12. 3. 1395	Soběchleby	Směna	Smrt
7	12. 3. 1395	Slavibor z Chříče	X	Děkov	Prez.	X
8	X	Jakub	10. 10. 1402	X		Res.
9	10. 10. 1402	Jan z Buškovic	17. 6. 1413	Veclov	Prez.	Směna
10	17. 6. 1413	Jan (pův. Želeč)	X	Veclov	Směna	X

⁶³³ PVAP, s. 372 - 373

4. 44. Velká Chmelištná

Fara ve Velké Chmelištné se poprvé dokládá roku 1352 v registrech papežských desátků, ovšem zápis neobsahuje výši částky. První doklad výše je až z roku 1369, kdy fara zaplatila 3 groše za pololetí,⁶³⁴ což bylo částkou naprosto mizivou.

Jak zápisy ukážou, držel až do nástupu husitství patronátní právo král. Protokolární odchylka v zápise nastala pouze roku 1403, kdy souhlasil se směnou Laut, pukrabí na Týřově, ovšem jménem krále.

Prvním plebánem, o kterém máme k dispozici zmínku, byl Rudl, zemřelý roku 1377, střídáný Mikulášem z Prahy.⁶³⁵ Vizitační protokol ho dokládá, bohužel neurčuje dobu jeho působení u fary – nicméně uvádí jeho snad až dvě konkubíny. Jeho vlastní otec si na něho totiž stěžoval.⁶³⁶ Pouze jednu konkubínu potvrdili v Kněževsi⁶³⁷ i v Oráčově.⁶³⁸ S všehrdským a všesulovským plebánem měl často popíjet v Rakovníku.⁶³⁹ Setrval ve funkci až do své smrti, roku 1394 ho nahradil královský almužník Blažek.⁶⁴⁰ Nevíme datum ani důvod konce ve funkci, jelikož k roku 1403 se eviduje směna místního Heřmana s Václavem (pův. Libočany),⁶⁴¹ Václav setrval více než dekádu; roku 1415 směnil faru s Petrem (pův. Skřiván).⁶⁴² Tímto ale prameny pro období předhusitské končí.

V době husitské prezentoval Aleš Holický ze Šternberka. Roku 1423 nahradil místního, již zemřelého Jana Jiří z Unhoště,⁶⁴³ roku 1425 ale rezignoval, střídal ho Václav z Voděrad.⁶⁴⁴

Co se týče osob, které byly faráři k dispozici, k roku 1382 se eviduje zvoník i kuchařka.⁶⁴⁵

S majetkovým zabezpečením fary je to v tomto případě problematické. Odvedený desátek byl, jak je uvedeno výše, mizivý, ovšem dva z plebánů vydrželi u fary relativně dlouhou dobu (Mikuláš 17 let a Václav 12 let), museli tedy být v pořádku vyživeni.

⁶³⁴ RDP, s. 44

⁶³⁵ LC III – IV, s. 74

⁶³⁶ PVAP, s. 351 - 352

⁶³⁷ PVAP, s. 366 - 367

⁶³⁸ PVAP, s. 364 - 365

⁶³⁹ PVAP, s. 353 - 354

⁶⁴⁰ LC V, s. 185

⁶⁴¹ LC VI, s. 104

⁶⁴² LC VII, s. 161

⁶⁴³ LC VIII – X, s. 54 - 55

⁶⁴⁴ LC VIII – X, s. 104 - 105

⁶⁴⁵ PCAP, s. 351 - 352

P.č.	Datum nástupu do funkce	Jméno	Datum odchodu z funkce	Exekutorem plebán v []	Důvod nástupu	Důvod odchodu
1	X	Rudl	8. 6. 1377	X	X	Smrt
2	8. 6. 1377	Mikuláš z Prahy	3. 4. 1394	X	Prez.	Smrt
3	3. 4. 1394	Blažek, almužník královský	X	X	Prez.	X
4	X	Herman	19. 10. 1403	X	X	Směna
5	19. 10. 1403	Václav (pův. Libočany)	13. 6. 1415	Čistá	Směna	Směna
6	13. 6. 1415	Petr (pův. Skřivaň)	X	Všesulov	Směna	X
7	X	Jan	25. 10. 1423	X	X	Smrt
8	25. 10. 1423	Jiří z Unhošti	18. 8. 1425	Zvíkovec	Prez.	Res.
9	18. 8. 1425	Václav z Voděrad	X	X	Prez.	X

4. 45. Všehrady

Kostel se vzpomíná v papežské listině z roku 1250, kdy byla stvrzena příslušnost lokality k plaskému klášteru.⁶⁴⁶

Fara se poprvé vzpomíná k roku 1352 v registrech papežských desátků, ovšem bez konkretizace odvedené částky. Tu známe k roku 1369, činila 15 grošů za pololetí,⁶⁴⁷ což byla částka nízká.

Po celé sledované období, i v době husitské, držel právo patronátní klášter plaský, prezentoval, resp. souhlasil se směnou vždy opat.

Prvním doloženým plebánem byl Jan, který roku 1358 směnil faru s Václavem (pův. Močidlec),⁶⁴⁸ ovšem již brzy umírá a roku 1361 ho nahrazuje Václav z Terešova.⁶⁴⁹ Posléze je nutné obrátit se na vizitační protokol, především v roce 1380 informoval Otík, plebán v Čisté, o faráři Vícemilovi. Pomluvil ho ve smyslu, že má na faře konkubínu a s ní čtyřletého syna,⁶⁵⁰ brzy ovšem faru opustil (také dost možná umřel v souvislosti s epidemií roku 1380, jelikož u vizitace roku 1382 na faře sloužil již druhým rokem Petr.⁶⁵¹ Petr byl mimořádně problémový. Roku 1380 o něm plebán v Čisté referoval, že zplodil dítě se služkou.⁶⁵² Totéž potvrdil i plebán v Milíčově k roku 1382.⁶⁵³ Naproti tomu kožlanský plebán se zmiňuje o „mladičké“ konkubíně (navíc prý hraje kostky v Rakovníku).⁶⁵⁴ Jedná se nejspíše o Anku, ve věku 18 let, která navíc uvedla, že za plebánem chodí další dvě ženy. Farníci ho obvinili ze mstivosti a úskočnosti. Farář se sice ke konkubínám nevyjádřil; arcijáhen mu je ovšem přikázal vystěhovat. Slíbil ale, že se zdrží hry v kostky – přiznal, že hrával s plebány (Velká Chmelištná i Všesulov). Zásadnější informací je, že se vyjádřil o svém otci, Kratinovi, že kostky hrál v Rakovníku naposledy před rokem.⁶⁵⁵ Domnívám se, že jde o Kratinu, který byl plebánem v Šanově.

Pro pozdější dobu je nutné sáhnout k soudním zápisům – v březnu 1403 byl confirmován Mikuláš ze Stražiště,⁶⁵⁶ prezentován opatem; nicméně již v srpnu téhož roku o

⁶⁴⁶ Jindřich ŠEBÁNEK – Sáša DUŠKOVÁ – Vladimír VAŠKŮ (edd.), *Codex diplomaticus et epistolaris regni Bohemiae IV, Praha 1962-1993.*, č. 192 a, s. 352

⁶⁴⁷ RDP, s. 43

⁶⁴⁸ LC I/1, s. 72

⁶⁴⁹ LC I, s. 154

⁶⁵⁰ PVAP, s. 343 - 345

⁶⁵¹ PVAP, s. 353 - 354

⁶⁵² PVAP, s. 343 - 345

⁶⁵³ PVAP, s. 352 - 353

⁶⁵⁴ PVAP, s. 355

⁶⁵⁵ PVAP, s. 353 - 354

⁶⁵⁶ SA IV, s. 202

Mikulášovu pozici usiloval jistý Ondřej, což se mu podařilo docílit.⁶⁵⁷ Lze jen s politováním konstatovat, že v tomto případě podrobnosti citelně chybí; Ondřej byl totiž právoplatně prezentován i konfirmován. Informace, z jakého titulu si Ondřej faru nárokoval, by byla jistě zajímavá.

Posléze se dostáváme k Ondřejově smrti, roku 1414 ho nahradil Petr z Žebnice.⁶⁵⁸ Návaznost se opět ztrácí, další zápis informuje, že místní Zikmund směnil faru s Václavem (pův. Běleč).⁶⁵⁹ To by bylo všechno pro dobu předhusitskou. Poté víme o faktu, že místní Petr byl ustaven na základě směnných dohod roku 1423 na faru v Skřipeli, sem zamířil Mikuláš (pův. Stražiště).⁶⁶⁰ Setrval do roku 1430, až byl ustaven na jiné beneficium, nahradil ho Jan (pův. Vroutek),⁶⁶¹ ovšem již za tři roky směnil faru s Václavem (pův. Skřivaň).⁶⁶²

O osobách nápomocných plebánovi zmínky nejsou dostupné.

Majetková dispozice fary je v tomto případě předvídatelná; i přes neexistenci dílčích zmínek je zřejmé, s přihlédnutím k výši desátku a vysoké fluktuaci farářů, že fara patřila k chudším.

P.č.	Datum nástupu do funkce	Jméno	Datum odchodu z funkce	Exekutorem plebán v []	Důvod nástupu	Důvod odchodu
1	X	Jan	16. 11. 1358	X	X	Směna
2	16. 11. 1358	Václav (pův. Močidlec)	25. 5. 1361	Milíčov	Směna	Smrt
3	25. 5. 1361	Václav z Terešova	X	Kozojedy	Prez.	X
4	X	Vícemil	1380	X	X	Smrt
5	1380	Petr	Post 1382	X	X	X
6	X	Ondřej	18. 4. 1414	X	X	Smrt
7	18. 4. 1414	Petr z Žebnice	X	X	Prez.	X
8		Zikmund	6. 10. 1417	X	X	Směna
9	6. 10. 1417	Václav (pův. Běleč)	X	Milíčov	Směna	X
10	X	Petr	4. 3. 1423	X	X	Res. – ustaven do Skřípele
11	4. 3. 1423	Mikuláš (pův. Stražiště)	14. 6. 1430	X	Prez.	Res. – ustaven na jiné beneficium
12	14. 6. 1430	Jan (pův. ve Vroutku)	14. 5. 1433	X	Prez.	Směna
13	14. 5. 1433	Václav (pův. Skřivaň)	X	X	Směna	X

⁶⁵⁷ SA IV, s. 245; SA IV, s. 248; SA IV, s. 255

⁶⁵⁸ LC VII, s. 111

⁶⁵⁹ LC VII, s. 242

⁶⁶⁰ LC VIII – X, s. 30

⁶⁶¹ LC VIII – X, s. 157

⁶⁶² LC VIII – X, s. 190

Pro úplnost uvádím, že všehrdská fara v budoucnu ponížila na kostel filiální ke Kralovicím. Mimo Všehrdu měl v obvodu tyto vsi: Brodeslavy, Černíkovice, Holovousy.⁶⁶³

⁶⁶³ NA, fond APA I, inv. číslo 1335, sign. B 12/9, fol. 49b

4. 46. Všesulov

Fara ve Všesulově se poprvé vzpomíná roku 1352, kdy uhradila pololetní papežský desátek ve výši 9 grošů⁶⁶⁴ - tedy částku mizivou. V případě této fary je k dispozici málo pramenů.

Prvním plebánem, kterého je možné doložit, byl Jan; roku 1371 směnil faru s Mikulášem (pův. Nesuchyně), souhlasil Hanuš z Krakovce.⁶⁶⁵ Šlechta z Krakovce prezentovala/souhlasila se směnou i v příštích dvou případech (konkrétně Jan z Krakovce). Mikuláš totiž zanedlouho zemřel, a tak ho v roce 1374 vystřídal ve funkci Konrád z Amberka,⁶⁶⁶ dlouho se ale nezdržel, již roku 1376 směnil faru s Janem (pův. Jezví).⁶⁶⁷ Datum ani důvod konce Jana ve funkci neznáme, vizitační protokol ho ale vzpomíná (ve funkci měl být sedmým nebo osmým rokem, což odpovídá). Naznačování farníků, že plebánova kuchařka by mohla být i jeho konkubínou, se asi neprokázalo.⁶⁶⁸ Nicméně, hrával v Rakovníku kostky s dalšími plebány (Velká Chmelištná a Všehrady).⁶⁶⁹ Pro úplnost se hodí uvést informaci od plebána v Čisté, který Jana nařkl z prodeje předraženého obilí a z nezájmu o farníky.⁶⁷⁰ Posléze se ale prameny odmlčí; dalším doloženým plebánem je Petr, kvůli smrti kterého byl ustaven Tomášek, kaplan Jíry z Roztok, a to roku 1393. Zásadní je ovšem, že prezentoval již Jíra z Roztok,⁶⁷¹ v dalším případě též; roku 1397 totiž Tomášek směnil faru s Heřmanem (pův. Čistá).⁶⁷²

Pro úplnost lze ještě uvést, že k roku 1382 byli plebánovi k dispozici: zvoník Jan ze Strak a správce zádušního jmění (neuveden jmenovitě).⁶⁷³

Co se týče majetkového zabezpečení, dílčí zmínka je k dispozici, pouze prostřednictvím vizitačního protokolu; louku, která pův. patřila faře, zakoupil jistý Martin ze Zavidova. Ovšem, plebán ji posléze zakoupil zpátky za 50 nebo 60 grošů, očekával návrat investice do roka.⁶⁷⁴ navíc výše odvedeného desátku mluví sama za sebe; včetně krátkých dob setrvání plebánů u fary. Do vybavení kostela lze nahlédnout prostřednictvím vizitačního

⁶⁶⁴ RDP, s. 44

⁶⁶⁵ LC II, s. 46

⁶⁶⁶ LC III – IV, s. 3

⁶⁶⁷ LC III – IV, s. 48

⁶⁶⁸ PVAP, s. 350 - 351

⁶⁶⁹ PVAP, s. 353 - 354

⁶⁷⁰ PVAP, s. 343 - 345

⁶⁷¹ LC V, s. 163

⁶⁷² LC V, s. 286

⁶⁷³ PVAP, s. 350 - 351

⁶⁷⁴ PVAP, s. 350 - 351

protokolu: misál se zpěvníkem (v dobrém stavu), čtyři roucha. Plebán i s kostelníkem se zavázali do měsíce pořídit lepší misál.⁶⁷⁵

P.č.	Datum nástupu do funkce	Jméno	Datum odchodu z funkce	Exekutorem plebán v []	Důvod nástupu	Důvod odchodu
1	X	Jan	27. 1. 1371	X	X	Směna
2	27. 1. 1371	Mikuláš (pův. Nesuchyně)	13. 1. 1374	X	Směna	Smrt
3	13. 1. 1374	Konrád z Amberka (řezenská diecéze)	4. 2. 1376	X	Prez.	Směna
4	4. 2. 1376	Jan (pův. Jezvé)	Post. 1382	X	Směna	X
5	X	Petr	30. 5. 1393	X	X	Smrt
6	30. 5. 1393	Tomášek (kaplan Jíry z Roztok)	1. 6. 1397	X	Prez.	Směna
7	1. 6. 1397	Heřman (pův. Běleč)	X	Čistá	Směna	X
8	X	X	X	X	X	X

Fara později ponížila na filiální kostel. Ze zápisů z farářských relací lze zjistit, že náležel k roku 1677 k faře v Čisté.⁶⁷⁶

⁶⁷⁵ PVAP, s. 350 - 351

⁶⁷⁶ APA I, inv. číslo 1335, sign. B 12/9, fol. 15a

4. 47. Vysoká Libyně

Poprvé se fara ve Vysoké Libyni dokládá k roku 1352, vyplatila pololetní desátek ve výši 14 grošů,⁶⁷⁷ což se jeví jako částka nízká.

Prvním plebánem, kterého lze doložit, byl Hostislav. Rezignoval roku 1372 a místo něho byl ustaven Matouš, prezentován Dětrichem a Půtou z Gutštejna.⁶⁷⁸ Ovšem zanedlouho umírá, nahrazen byl v roce 1376 Janem z Krašovic. Prezentoval pro tentokrát již pouze Dětrich.⁶⁷⁹ Opět společně s Půtou prezentoval roku 1380, kdy kvůli úmrtí Jana nastoupil Mikuláš.⁶⁸⁰ Poté již v době předhusitské prezentoval pouze Dětrich (s určením „seděním v Jezví“ i „seděním v Trpistech“). Zpátky ale k osobě Mikuláše. Doloží ho vizitační protokol, měl být u fary druhým rokem – navíc, kromě vybírání po třech parvech za křest na něho nebyly stížnosti.⁶⁸¹ Zemřel o čtyři roky později, a tak ho nahradil Matouš z Tatinné.⁶⁸² Matouš vydržel také do konce života, ovšem až do roku 1409; nahradil ho Budislav (rozený Jan) z Prahy;⁶⁸³ posléze ho (zde je uveden jako Bohuslav) v roku 1417, kvůli jeho úmrtí, nahradil Ondřej ze Všerub.⁶⁸⁴

Tímto prameny pro dobu předhusitskou končí – je potřeba si ale všimnout, že od roku 1372 až do roku 1417 je neporušená řada zápisů – a všichni plebáni setrvali na fáře až do své smrti. V rámci děkanátu celkem unikátní.

Po změně poměrů se lze dovědět o plebánu Mikulášovi, který roku 1423 směnil působiště s Jiřím (pův. vikarista u sv. Štěpána v Litoměřicích), se souhlasem Caláta z Herzanic, seděním na Rabštejně.⁶⁸⁵

Díličí zmínky k dispozici majetkové nejsou dostupné. Výše odvedeného desátku byla spíše nízká, ovšem (srov. výše), kvůli setrvání farářů u fary až do smrti lze konstatovat, že nouzi jistě netrpěli.

⁶⁷⁷ RDP, s. 43

⁶⁷⁸ LC II, s. 69

⁶⁷⁹ LC III – IV, s. 58

⁶⁸⁰ LC III – IV, s. 132

⁶⁸¹ PVAP, s. 358

⁶⁸² LC III – IV, s. 179

⁶⁸³ LC VI, s. 263

⁶⁸⁴ LC VII, s. 226

⁶⁸⁵ LC VIII – X, s. 57

P.č.	Datum nástupu do funkce	Jméno	Datum odchodu z funkce	Exekutorem plebán v []	Důvod nástupu	Důvod odchodu
1	X	Hostislav	19. 1. 1372	X	X	Res.
2	19. 1. 1372	Matouš, vikarista v Dubrové	1. 7. 1376	X	Prez.	Smrt
3	1. 7. 1376	Jan z Krašovic	20. 8. 1380	X	Prez.	Smrt
4	20. 8. 1380	Mikuláš z Kladrub	16. 2. 1386	X	Prez.	Smrt
5	16. 2. 1386	Matouš z Tatinné	20. 5. 1409	Kralovice	Prez.	Smrt
6	20. 5. 1409	Budislav (rozený Jan) z Prahy	10. 5. 1417	Kralovice	Prez.	Smrt
7	10. 5. 1417	Ondřej ze Všerub	X	X	Prez.	X
8	X	Mikuláš	13. 12. 1423	X	X	Směna působíště
9	13. 12. 1423	Jiří (pův. vikarista sv. Štěpána v Litoměřicích)	X	Žlutice	Směna působíště	X

4. 48. Zbečno

První zmínku o plebánovi v Zbečně máme k dispozici ze zápisu svědeckého konání z roku 1330, doložen je Mikuláš, který plnil i funkci královna pisaře.⁶⁸⁶ Posléze, roku 1344 požádal král papeže o ustavení Viléma z Velhartic ke zbečenské faře (m. j.)⁶⁸⁷ V roce 1348 vydal oficiál rozsudek, který Vilémovi ukládá odevzdat dva mlýny plaskému klášteru – jelikož si to přála královna. Zápis dokládá jak Viléma, tak předchozího Mikuláše.⁶⁸⁸ Dotčené mlýny totiž byly faře pův. věnovány královou (souvisí s funkcí pisaře královny), posléze je ale darovala právě klášteru v Plasech.

Fara vyplatila roku 1352 1,5 kopy grošů jako pololetní desátek,⁶⁸⁹ což bylo částkou nejvyšší v děkanátu.

I příští zápisy doloží, že v předhusitské době držel patronátní právo král, administrativní odchylka se eviduje v roce 1372, kdy souhlasila s ustavením císařovna.

K samotným plebánům: K roku 1367 lze postihnout situaci, kdy místní Jindřich směnil faru s Ojířem (pův. Všeruby),⁶⁹⁰ ten ale již k roku 1372 rezignoval a nahradil ho Wolkmar – ustavením bez prezentace, pouze souhlasem patrona.⁶⁹¹ Tímto se ale prameny na dlouhou dobu odmlčí, až k roku 1414 se dovídáme o úmrtí Krba, kterého nahradil kaplan křivoklátský Šimon.⁶⁹²

Tímto se dostáváme k době husitské. V soudních aktech je k roku 1426 uveden plebán Mikuláš a jeho dluh taxy za vystavení konfirmace.⁶⁹³ Doložen je i v administrativních zápisech v knihách konfirmačních v letech 1926 – 1927.⁶⁹⁴

Nedostatek a útržkovitost pramenů je pro tuto faru překvapením. Fara, jak bylo avizováno, platila nejvyšší částky desátku. Paradoxně, vizitátor se jí roku 1382 vyhnul. Proto nelze rekonstruovat i další realie.

⁶⁸⁶ Josef EMLER (ed.), *Regesta diplomatica nec non epistolaria Bohemiae et Moraviae III.*, Pragae 1890, č. 1722, s. 673

⁶⁸⁷ Ladislav KLICMAN (ed.), *Monumenta Vaticana res gestas bohemicas illustrantia, Tomus I.*, Acta Clementis VI. (1342-1352), Praha 1903, č. 379, s. 234

⁶⁸⁸ Jiří SPĚVÁČEK – BLAŽENA RYNEŠOVÁ (edd.), *Regesta diplomatica nec non epistolaria Bohemiae et Moraviae V/2.*, Praha 1960, č. 442, s. 223

⁶⁸⁹ RDP, s. 43

⁶⁹⁰ LC I/2, s. 81

⁶⁹¹ LC II, s. 71

⁶⁹² LC VII, s. 101

⁶⁹³ SA VII, s. 148

⁶⁹⁴ LC VIII – X, s. 204; LC VIII – X, s. 206

Majetková dispozice byla bezesporu mimořádně vysoká, dílčí zmínky tady chybí citelně – ovšem při posouzení výše zmíněného, nadání mohlo souviset s funkcí královnina písaře.

P.č.	Datum nástupu do funkce	Jméno	Datum odchodu z funkce	Exekutorem plebán v []	Důvod nástupu	Důvod odchodu
1	X	Mikuláš	Post 1330	X	X	X
2	X	Vilém	Post 1348	X	X	X
3	X	Jindřich	22. 2. 1367	X	X	Směna
4	22. 2. 1367	Ojír (pův. Všeruby)	23. 2. 1372	Unhošť	Směna	Res.
5	23. 2. 1372	Wolkmar	X	X	Prez.	X
6	X	Krb	30. 12. 1414	X	X	Smrt
7	30. 12. 1414	Šimon (kaplan křivoklátský)	X	X	Prez.	X
8	1426	Mikuláš	Post 1427	X	X	X

Fara si zachovala status i v budoucnu; v kompetenci měla kaple v Městečku, Nezabudicích, Skryjích, Panošim Újezdě, Hvozdě, Běleči, Bratronicích, na Křivoklátě.⁶⁹⁵

⁶⁹⁵ NA, fond APA I, inv. číslo 1335, sign. B 12/9, fol 91a

4. 49. Žebnice

Nedostatek pramenů je v tomto případě také kritický. Fara se vzpomíná k roku 1352, kdy vyplatila pololetní desátek 30 grošů,⁶⁹⁶ který patřil k těm vyšším.

Všechny konfirmační prameny odkazují na držbu patronátního práva plaským klášterem, prezentoval vždy opat (popř. spolu s konventem).

Prvním doloženým plebánem byl Jan, směnil faru roku 1378 se Zdimírem (pův. Mileč).⁶⁹⁷ Směna je doložena i prostřednictvím soudních akt.⁶⁹⁸ Zdimíra vizitační protokol doloží, nicméně neuvádí délku působení. Kromě toho, že si vydržoval konkubínu, s ním ale další potíže nebyly.⁶⁹⁹ Roku 1385 směnil faru s Chotěborem (pův. Drahoňův Újezd);⁷⁰⁰ tímto se ale návaznost ztrácí. K roku 1415 se již totiž eviduje smrt plebána Slávka, kterého nahradil Matouš, místní kněz.⁷⁰¹

Co se týče osob nápomocných plebánovi, informace k dispozici nejsou.

Majetková dispozice fary jistě patřila k těm lepším; odvedený desátek byl relativně vysoký. Zmínky další ale nejsou dostupné.

P.č.	Datum nástupu do funkce	Jméno	Datum odchodu z funkce	Exekutorem plebán v []	Důvod nástupu	Důvod odchodu
1	X	Jan	26. 7. 1378	X	X	Směna
2	26. 7. 1378	Zdimír (pův. Mileč)	7. 6. 1385	X	Směna	Směna
3	7. 6. 1385	Chotěbor (pův. Drahoňův Újezd)	X	Kralovice	Směna	X
4	X	Slávek	5. 11. 1415	X	X	Smrt
5	5. 11. 1415	Matouš z Žebnice	X	X	Prez.	X

Fara si udržela status i v budoucnu. Filiální kostel k ní příslušný se nacházel v Oboře. Fara držela v obvodu několik vsí; mimo samotnou Žebnici šlo o Vrážné, Babinu, Nebřeziny, Korýtko, Horní Hradiště, Hadačka, *Alacze*.⁷⁰²

⁶⁹⁶ RDP, s. 44

⁶⁹⁷ LC III – IV, s. 95

⁶⁹⁸ SA I, s. 289

⁶⁹⁹ PVAP, s. 356

⁷⁰⁰ LC III – IV, s. 167

⁷⁰¹ LC VII, s. 181

⁷⁰² NA, fond APA I, inv. číslo 1335, sign. B 12/9, fol. 99a

4. 50. Žihle

Kostel se vzpomíná již roku 1250, kdy papež stvrdil příslušnost lokality k plaskému klášteru.⁷⁰³

Fara v Žihlích se poprvé vzpomíná roku 1352, odvedla pololetní desátek ve výši 18 grošů, tedy spíše nižší.⁷⁰⁴

Ve všech případech prezentoval opat plaský; a to i v případě čtyř zápisů pohusitské doby; fara tedy byla na kolaci plaského kláštera.

Prvním doložitelným plebánem byl Marek, který směnil faru se Sebastianem;⁷⁰⁵ ten ale faru směnil roku 1377 s Janem (pův. Valeč).⁷⁰⁶ Fakticky ale ke směně došlo dříve, jelikož Jan v čase vizitace uvedl, že je na faře rokem sedmým. Situace v lokalitě byla tou dobou poněkud úsměvná. Především, plebán oplodnil konkubínu – která ovšem byla legitimní manželkou místního farníka. Její manžel promptně vysvětlil, že o soužití s ní nemá zájem, jelikož mu kvůli ní místní mlynář zpřelámal ruce. Mimoto se v Žihlích objevuje postava Hynka Pohana, který údajně poskytoval ubytování konkubínám různých plebánů. Samotný Jan se pro příště slíbil zdržet kostek, nedůstojného chování, a především musel vystěhovat konkubínu.⁷⁰⁷

Zde se návaznost ztrácí, jelikož k roku 1391 se uvádí plebán Oldřich, který směnil faru s Václavem (pův. Chocovice);⁷⁰⁸ o několik let Václav beneficium směnil, tentokrát s Tomáškem (pův. České Chvojno).⁷⁰⁹ Tomášek setrval ale pouze dva roky, již roku 1399 směnil faru s Jindřichem (pův. Přívětice).⁷¹⁰ Po dalším krátkém období, v roce 1402 směnil Jindřich faru s Jindřichem (pův. Čívce);⁷¹¹ ten posléze (rok 1407) směnil beneficium Henzlem.⁷¹² Snad v rámci této směny se Henzl zavázal Jindřichovi vyplatit 2 kopy a 12 grošů.⁷¹³ Henzl po pár letech, v roce 1415 směnil faru s Jiřím (pův. Hředle);⁷¹⁴ Jiří byl

⁷⁰³ Jindřich ŠEBÁNEK – Sáša DUŠKOVÁ – Vladimír VAŠKŮ (edd.), *Codex diplomaticus et epistolaris regni Bohemiae IV, Praha 1962-1993.*, č. 192 a, s. 352

⁷⁰⁴ RDP, s. 44

⁷⁰⁵ LC II, s. 36

⁷⁰⁶ LC III – IV, s. 68

⁷⁰⁷ PVAP, s. 360 - 361

⁷⁰⁸ LC V, s. 83

⁷⁰⁹ LC V, s. 282

⁷¹⁰ LC VI, s. 13

⁷¹¹ LC VI, s. 76

⁷¹² LC VI, s. 199

⁷¹³ SA VI, s. 30

⁷¹⁴ LC VII, s. 154 - 155

prvním, kdo setrval u fary do smrti. Roku 1418 ho nahradil klerik Oldřich z Plané.⁷¹⁵ Tímto se uzavírá období předhusitské.

Za husitství je doložen plebán Mikuláš, který byl ustaven v roce 1425 (další okolnosti zápis neobsahuje, kromě prezentujícího, plaského opata);⁷¹⁶ ustavení bylo i soudně stvrzeno, a to roku 1426.⁷¹⁷ Mikuláš téhož roku ustaven na jiné benefícium (Štědrá), ve funkci ho nahradil Bartoloměj, sakristán vyšehradský.⁷¹⁸ Roku 1431 směnil faru s Mikulášem (pův. Stražiště).⁷¹⁹

Zmínky o osobách nápomocných plebánovi nejsou k dispozici.

Majetková dispozice snad byla slabší, vzhledem k výši desátku. Ovšem, v předhusitském období se eviduje 8 směn tohoto benefícia; příslušná kapitola v této věci pojedná.

P.č.	Datum nástupu do funkce	Jméno	Datum odchodu z funkce	Exekutorem plebán v []	Důvod nástupu	Důvod odchodu
1	X	Marek	26. 9. 1370	X	X	Směna
2	26. 9. 1370	Sebastián (pův. Úhošťany)	6. 4. 1377 (fakticky dříve)	X	Směna	Směna
3	6. 4. 1377 (fakticky dříve)	Jan (pův. Valeč)	Post 1382	X	Směna	X
4	X	Oldřich	16. 7. 1391	X	X	Směna
5	16. 7. 1391	Václav (pův. Chocenice)	11. 4. 1397	X	Směna	Směna
6	11. 4. 1397	Tomášek (pův. České Chvojno)	7. 11. 1399	Potvorov	Směna	Směna
7	7. 11. 1399	Jindřich (pův. Přivětice)	30. 8. 1402	Potvorov	Směna	Směna
8	30. 8. 1402	Jindřich (pův. Čivice)	27. 1. 1407	Vysoká Libyně	Směna	Směna
9	27. 1. 1407	Henzl (pův. Struhaře)	16. 4. 1415	Potvorov	Směna	Směna
10	16. 4. 1415	Jiří (pův. Hředle)	27. 5. 1418	X	Směna	Smrt
11	27. 5. 1418	Klerik Oldřich z Plané	X	X	Prez.	X
12	X	Mikuláš z Plané	17. 4. 1425	X	X	Res. – ustaven na faru v Štědré
13	6. 8. 1426	Bartoloměj, sakristán vyšehradský	29. 3. 1431	X	Prez.	Směna
14	29. 3. 1431	Mikuláš (pův. Stražiště)	X	Rabštejn	Směna	X

⁷¹⁵ LC VII, s. 262

⁷¹⁶ LC VIII – X, s. 98

⁷¹⁷ LC VIII – X, s. 116

⁷¹⁸ LC VIII – X, s. 118

⁷¹⁹ LC VIII – X, s. 166

5. CÍRKEVNÍ SPRÁVA

5.1. Rozložení patronátního práva

K otázce patronátního práva a souvislostí s tím spojených je k dispozici dostatek odborné literatury, nemá tedy na tomto místě cenu uvádět základní reálie, které s touto věcí souvisí.⁷²⁰ Předem je nutné stanovit, že sledované období bude ohraničeno záznamy v konfirmačních knihách, tedy lety 1354 až do nástupu husitství. Obtíže, se kterými se bude muset tato stat' vypořádat, jsou následovné: zkratkovitost materiálu – ač očekávaná (nakonec, úsudek si lze udělat v katalogu u jednotlivých lokalit), předpokládá do jisté míry hypotetická určení; dále občasné doklady o sporu ve věci práva patronátního, kdy ovšem není finální rozhodnutí soudu k dispozici, posléze také specifika u královského patronátu, kdy místo krále prezentovala osoba pověřená. Stanovení rozvrstvení bude ale vycházet z následujících předpokladů:

1. Zájem se omezí pouze na patronátní právo pouze k farním kostelům, tzn. jiná beneficia, kupř. oltáře, nebudou sledovány se zvláštním zřetelem. Děje se tak z důvodu přehlednosti a následně možnosti komparace s jinými děkanáty.
2. Šlechta nebude dělena na nižší a vyšší – titulatura byla kolísavá a nespolehlivá⁷²¹ – proto bude chápána jako celek.
3. V případě, že patronátní právo sdílí dvě složky z různých skupin, patronát bude zařazen do skupiny nejvíce příznačné s tím, že situace bude okomentována – záměrně se vyhýbám vytvoření skupiny „smíšený patronát.“⁷²²

⁷²⁰ K celému postupu a jeho písemnostem srov. Zdeňka HLEDÍKOVÁ,

Písemnosti církevní správy pražské(arci)diecéze v pozdním středověku, in: Ivan HLAVÁČEK – Jan HRDINA (red.), *Církevní správa a její písemnosti na přelomu středověku a novověku (=AUC – Phil. et Hist. 2, 1999, Z pomocných věd historických XV)*, Praha 2003, zde s. 31; TÁŽ, *Arcibiskupství a písemná kultura ve středověku*, in: Zdeňka HLEDÍKOVÁ – Jaroslav Václav POLC (edd.), *Pražské arcibiskupství 1344-1994. Sborník statí o jeho působení a významu v české zemi*, Praha 1994, s. 75 (TÁŽ, *Svět české středověké církve*, zde s. 343-344). Nejnověji a podstatně podrobněji na příkladech písemností z prostředí pražské univerzity srov. Blanka ZILYNSKÁ – „*Vestre reverendissime paternati duximus presentandum*“. Role a podoba písemností při obsazování církevních beneficií ve středověku, in: Zdeněk HOJDA – Hana PÁTKOVÁ (edd.), *Pragmatické písemnosti v kontextu právním a správním*, Praha 2008, s.105-119. Na rituální stránku procesu ustanovování plebánů upozornil Jan HRDINA, *Jak klerik k beneficiu přišel, Uvádění duchovních k nižším obrocím ve střední Evropě 14.-15. století*, in: Martin NODL – František ŠMAHEL (edd.), *Rituály, ceremonie a festivity ve střední Evropě 14. a 15. století. (=Colloquia mediaevalia Pragensia 12)* Praha 2009, s. 347-364; TÝŽ, *O klobouku, klericích a patronovi. Netradiční forma prezentace plebána k farnímu beneficiu pražské diecéze na počátku 15. století*, in: Jan HRDINA – Blanka ZILYNSKÁ (edd.), *Církevní topografie a farní síť pražské církevní provincie v pozdním středověku (=Colloquia mediaevalia Pragensia 8)*, Praha 2007, s. 205-212.

⁷²¹ Zdeňka HLEDÍKOVÁ, *Ke studiu a možnostem využití patronátních práv*, s. 53-54

⁷²² Srov. Jana KINDLOVÁ, *Církevní správa v předhusitských Čechách ve Slánském děkanátu*, s. 6 - 15, in: *Středočeský sborník historický 35*, Daniel DOLEŽAL a kol (ed.), Praha 2009

4. Spory o patronátní právo nebudou uváděny v případě, že obě strany patřily do stejné kategorie (tedy kupř. šlechtic proti šlechtici) – v tomto případě dostačuje vysvětlení v katalogu.

Při dodržení těchto předpokladů lze stanovit čtyři skupiny držby patronátního práva: královská, církevní, šlechtická a měšťanská.

Obrátme ale nejdříve pozornost na fary, u kterých je stanovení patronátního práva jen velmi obtížné. V prvním případě půjde o faru v Domoušicích, která byla později ponížena na filiální kostel (srov. v katalogu). Lze se ale domnívat, že po vysazení vsi emfiteutickým právem, a to králem, bylo i právo patronátní ke kostelu v královských rukou. Zcela beze zmínek v knihách konfirmačních byla fara v Hvozdě – pouze informace v soudních aktech pomůže ozřejmit situaci. Soud totiž rozhodl, že právo patronátní náleží pražskému arcibiskupovi (bohužel není známo, kým bylo zpochybněno), bylo tedy snad v celém sledovaném období v rukou církevních. Nakonec, největší problém je u fary v Slabcích, jelikož není k dispozici žádné vodítko nápomocné k určení patronátního práva – nutno tedy stanovit jako „není známo.“

Předem je třeba avizovat, že tato kapitola nebude podrobně kopírovat poznatky již uvedené v katalogu – toto pojednání slouží k sumarizaci. Jako první bude sledovaný královský patronát, který je zde oproti jiným děkanátům velmi významně zastoupen. Při alfabetském řazení: Běleč, Domoušice, Hředle, Kněževes, Kounov, Kožlany, Lišany, Lužná, Městečko, Mutějovice, Nesuchyně, Nezabudice, Olešná, Panoší Újezd, Rakovník, Senomaty, Velká Chmelištná a Zbečno. Zjednodušeně sumarizováno, držel král patronátní právo u 18 far.

Na tomto místě obrátíme pozornost na patronát šlechtický. Jmenovitě: Bílenec, Blšany, Čistá, Děkov, Dolany, Chlístov, Jesenice, Kolečovice, Kroučová, Miličov, Oráčov, Rousínov, Skryje, Skřivaň, Strojetic, Šanov, Velká Černoc, Všesulov, Vysoká Libyně. Je nutné věnovat se farám, u nichž je stanovení obtížnější. V případě Bílence se totiž výkonu práva prezentačního účastnil spolu se šlechtici Litold, plebán z Kosovy Hory; ovšem, nejspíše neprezentoval ze své funkce, ale rodové příslušnosti – zařazení Bílence do této skupiny tedy má svoje opodstatnění. Co se týče fary v Čisté, do roku 1414 není pochyb o šlechtické držbě. V roce 1414 již ovšem byla sdílená, kdy spolu se šlechticem prezentoval svatovítský děkan s kapitulou, v roce 1417 a poté již pouze tentýž děkan – nicméně, podstatnou část období držela patronát šlechta, a proto fara v Čisté jednoznačně náleží do této kategorie. Je nutné se zamyslet v případě Rousínova. Do roku 1381 není věc sporná, ovšem poté snad přešlo právo patronátní do držby Jíry z Roztok (srov. v katalogu – posouzení situace není jednoznačné).

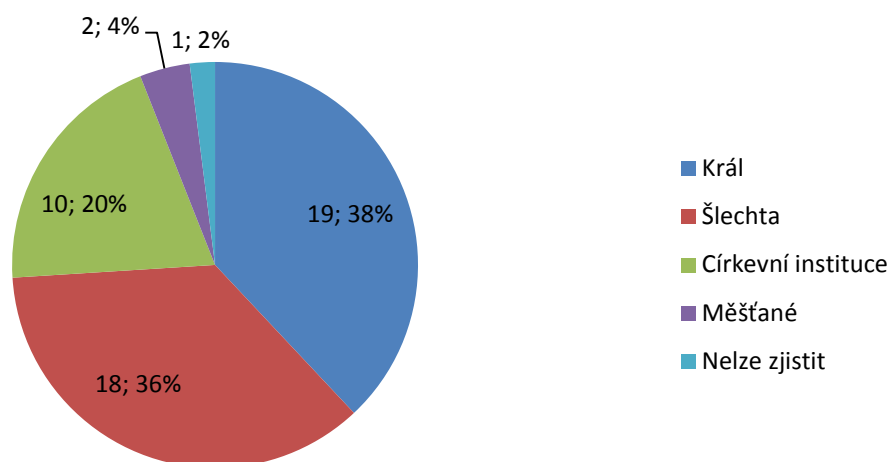
Domnívám se, že toto právo držel Jíra již nikoliv „v zastoupení krále“, ale přímo jako šlechtic – zejména proto, že v zápisech se žádná doložka (kupř. lesník královský) neuvádí, navíc, před tím drželi toto právo šlechtici z Krakovce (jakožto šlechtický patronát) – nejspíše se tedy podstata typu nezměnila ze šlechtického na královský – analogicky i případ Vsesulova. V případě Skryjí došlo k situaci podobné jako u Bílence – k roku 1415 prezentoval spolu se šlechtou i plebán v Lažišti. Uvádím ale tento patronát, podobně jako v případě Bílence, jako šlechtický. V případě Velké Černoce je problémový pouze zápis z roku 1374, kdy úspěšně prezentoval křivoklátský purkrabí – v katalogu je více případů, kdy prezentoval jménem krále (což ovšem není tento případ) – navzdory této odchylce ale fara patří do kategorie šlechtických patronátů. Tímto by šlo otázku patronátů v držbě šlechty uzavřít: celkový součet far tedy činí 19.

Fary, u kterých bylo uplatňováno právo patronátní v držbě šlechty, jsou již v počtu nižším. Jedná se o fary na kolaci klášterů a jiných církevních institucí. Je vhodné začít opět seznamem: Hořesedly, Hvozď, Kralovice, Ostrovec, Podbořánky, Potvorov, Soběchleby, Všehrda, Žebnice, Žihle. Co se týče fary v Hvozdi, nejsou k dispozici informace v knihách konfirmačních – analogickým hodnocením ostatních zmínek (srov. katalog) lze dospět k názoru, že právo patronátní držel arcibiskup. Faru v Hořesedlech, kde prezentoval děkan král. kaple Všechny svatých na Pražském hradě – také řadím do této skupiny, i když je diskutabilní, do jaké míry patřil „pod krále“ – tento dotaz vznáší i fakt, že v roce 1360 souhlasila s výměnou císařovna Anna. Podobně v případě Soběchleb, kdy prezentoval probošt vyšehradský (který byl mimoto nejvyšším kancléřem království). Případ jedné z far, a to v Ostrovi, drželi Křižovníci s červenou hvězdou. Zdaleka nejvyšší podíl ale držel klášter plaský: fary v Kralovicích, Podbořánkách, Potvorově (společně s klášterem zderazským), Všehrdách, Žebnici a Žihlích. Mimo již zmíněný Hvozď nejsou v tomto souboru fary, u kterých by bylo nutné zařazení do této kategorie významněji zpytovat. Celkem tedy patří far 10.

Konečně se dostáváme k držbě měšťanské – celkem fary dvě; v Běsně a ve Veclově. Zatímco v případě Běsna je stanovení jasné (právo přešlo ve sledovaném období z rukou měšťanů pražských, přes měšťana žateckého až do rukou měšťana rakovnického), u Veclova měšťané (rakovníci) poprvé prezentovali až v roce 1380 (předtím patronát šlechtický) – a to do konce sledovaného období. Vzhledem k tomu, že podstatnou část sledovaného období drželi právo měšťané, řadím faru do této kategorie.

Výše uvedené informace podávají celistvý obraz, který je teď vhodné graficky znázornit.

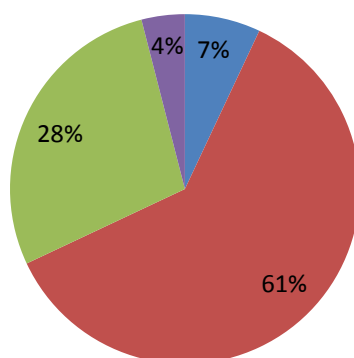
Rozložení patronátního práva v rakovnickém děkanátu

Pro srovnání uvedu i další graf, založený na poznatcích předchozího bádání – nerevidované hodnoty (tzn. nejnovější poznatky v nich zahrnuty) Zdeňka Boháče pro celou pražskou arcidiecézi.⁷²³

Rozložení patronátního práva v pražské arcidiecézi

■ Král ■ Šlechta ■ Církevní instituce ■ měšťané

Při srovnání grafických znázornění je zřejmé, že pro rakovnický děkanát je význačný zejména patronát v držbě krále – na úkor zejména držby šlechtické a poté církevní; měšťanská držba je procentuálně identická.

⁷²³ Zdeněk Boháč, *Struktura feudální pozemkové držby*, s. 38

Konfrontaci s výstupem Z. Boháče pro Rakovnicko brání hned několik fakt. Zejména jeho rozčlenění sledovaného období zhruba na dvě polovice, jako i jeho práce se vzorkem pouze 49, nikoliv 50 far.⁷²⁴ Z. Hledíková ve své studii konkrétně stanovila typ patronátu jen v „jednoznačných“ případech, v kterých se s ní tato práce v podstatě shodne.⁷²⁵ U těch far, kdy stanovení typu naráží na obtíže, v podstatě pouze popsala okolnosti (podobně jako zde v katalogu). Vzhledem k tomu, že pracovala s velmi rozsáhlým územím, nebylo pochopitelně možné posoudit všechny eventuality (kupř. typ patronátu v Kounově lze stanovit celkem jednoznačně jako královský, práce Z. Hledíkové toto pominula), navíc, nepočítala s celým výčtem far.

Těmito výstupy končí tato stat' – mapové zobrazení je k dispozici v příloze č. 3.

⁷²⁴ Zdeněk Boháč, *Struktura*, s. 30

⁷²⁵ Zdeňka Hledíková, *Ke studiu*, s. 46 - 81

5.2. Zámožnost far

Při zkoumání zámožnosti far v rámci děkanátu je žádoucí pokusit se opřít o co nejsouvislejší řady dat, a to v případech, kdy to prameny dovolují; v případech ostatních využít dílčí zmínky a snažit se stanovit zámožnost co nejpřesněji. I když je k dispozici několik případů např. smluv o pronájmu s konkrétními daty, vzorek je malý natolik, že z něho nelze vyvozovat závěry.

Prvním krokem, jak toho dosáhnout, je excerpce register papežských desátků,⁷²⁶ kdy je možné srovnávat výši desátků, a na základě toho sestavit žebříček far, kupř. od nejbohatších k nejchudším. Podobný přístup využil v rámci děkanátu podbrdského I. Michálek,⁷²⁷ který ovšem vyvozoval závěry z desátků zaplacených v roce 1352, dále např. O. Schmidt, který vypočítal průměrný desátek z dat napříč desetiletími.⁷²⁸ V případě, že tento postup nebude z důvodu nekompletnosti register možný, bude využito dílčích zmínek uvedených v katalogu (na dílčí zmínky nelze nahlížet komplexně – i přes existenci kupř. nájemních smluv je vzorek tak malý, že významnější závěry vyvozovat nelze). Než tedy práce přistoupí ke komentáři, je vhodné uspořádat data z register desátků; především alfabetycky seřadit lokality a připsat odvedené desátky z jednotlivých let. Je třeba ozřejmit fakt, že v letech 1352, 1369 a 1405 jsou vyznačeny desátky pololetní, v letech 1367, 1385 (se „zálohou na platbu“ již v roce 1384 ve výši poloviny) a 1399 roční. V případě, že nebyl odveden požadovaný desátek, popř. pouze jeho část, promítne se to v tabulce jako částka „x“ (jakožto vyplaceno) + částka „y“ (zbývalo vyplatit). V případě, že registra vůbec neobsahují v seznamu příslušnou lokalitu (popř. neobsahují ji k určitému roku), v tabulce je situace vyznačena jako „X“. Naposled, dochází k situaci, kdy sice lokalita je v seznamu uvedena, nicméně z nějakého důvodu není výše desátku uvedena – toto je označeno jako „N.“⁷²⁹ Při užití výše uvedeného postupu vznikne následující tabulka.

⁷²⁶ RDP, s. 43 - 44

⁷²⁷ Ivan Michálek, *Vývoj farní struktury a vymezení polohy podbrdského děkanátu v době předhusitské a husitské*, s. 53 - 57

⁷²⁸ Ondřej Schmidt, *Topografie kostelní sítě na území plzeňského děkanátu do doby husitské*, s. 77 - 80

⁷²⁹ Kupř. pro rok 1367 není zaznamenána žádná výše desátku, ač je seznam v podstatě kompletní.

Lokalita	1352	1367	1369	1384	1385	1399	1405
Běleč	15	N	15	0+15	0+15	30	15
Běsno	6	N	6	0+6	0+6	12	6
Bílenec	9	N	9	9	0+9	18	9
Blšany	15	N	15	15	15	30	15
Čistá	21	N	21	21	21	38+4	21
Děkov	21	N	21	21	21	42	21
Dolany	15	N	15	17	15	30	15
Domoušice	N	N	P	0+15	0+15	X	X
Hořesedly	P	N	6	6	6	12	6
Hředle	15	N	15	15	15	30	15
Hvozd	12+12	N	24	24	24	48	24
Chlístov	X						
Jesenice	30	N	30	30	30	60	30
Kněžves	30	N	30	30	30	60	30
Kolešovice	18	N	18	18	18	N	18
Kounov	60	N	60	60	60	120	60
Kožlany	N	N	26	26	26	52	26
Královice	30+12	N	42	42	42	84	42
Kroučová	X						
Lišany	18	N	18	18	18	36	18
Lužná	9	N	9	9	9	18	9
Městečko	N	N	P	P	P	6	3
Milíčov	N	N	18	18	18	36	18
Mutějovice	15	N	15	15	15	N	0+15
Nesuchyně	25	N	25	25	25	50	25
Nezabudice	12	N	12	0+12	0+12	N	12
Olešná	12	N	12	12	12	24	12
Oráčov	24	N	24	24	0+24	48	24
Ostrovec	12	N	12	12	0+12	24	12
Panoší Újezd	15	N	15	15	15	30	6
Podbořanky	6	N	6	6	0+6	N	6
Potvorov	30	N	30	0+35	0+35	N	30
Rakovník	24	N	72	72	72	144	72
Rousínov	N	N	6	6	6	12	0+6
Senomaty	30	N	30	30	32	60	30
Skryje	6	N	6	3	3	3	1,5
Skřivaň	N	N	6	6	6	N	6
Slabce	30	N	30	32	30	40	20
Soběchleby	6	N	6	6	N	6	6
Strojetice	9	N	9	9	9	18	9
Šanov	N	N	6	6	6	12	9
Veclov	9	N	9	9	9	18	9
Velká Černoc	9	N	9	9	9	18	9
Velká Chmelištná	N	N	3	3	3	6	3
Všehrdy	N	N	15	0+15	0+15	N	15
Všesulov	9	N	9	9	9	18	9
Vysoká Libyně	15	N	14	17	14+3	28	14
Zbečno	90	N	90	0+90	0+90	180	90
Žebnice	N	N	30	30	0+30	60	30
Žihle	18	N	18	18	0+18	30	X

Výši odvedeného desátku odhadl R. Nový na 1/20 až na 1/35 farního příjmu⁷³⁰ – jak ale doložil V. Vaněk, využití těchto koeficientů může být pouze orientační.⁷³¹ Za „životní minimum“ faráře se totiž považuje cca 6 kop grošů ročního platu,⁷³² tedy při využití koeficientu „1/20“ by kupř. fara v Soběchlebech měla příjem 4 kopy grošů v roce 1352. Zajisté lze tedy předpokládat i jakousi „daňovou optimalizaci,“ ovšem není a nesmí být pochyb o tom, že mnoho far fungovalo ve velmi skromných poměrech.

Při pohledu na tabulku, obsahující vyexcerpovaná data, jsou úskalí zřejmá: fary v Chlístově a v Kroučové se v registrech vůbec nenachází, pro žádnou z far není k roku 1367 uveden žádný odvedený desátek, roční desátek z roku 1385 (platba rozdělena mezi roky 1384 a 1385) nebyl v době odvodu vyplacen (načas) u mnoha far. „Nejméně problémovou“ řadu zaplacených desátků lze sledovat v roce 1369 (uvedeny ovšem desátky půlroční). Proto se také jeví jako vhodné využít data pořízená právě v témže roce. Prostým výpočtem lze zjistit výši ročního desátku (půlroční x 2), data poté seřadit od částky nejvyšší po nejnižší (resp. žádnou), výsledkem bude ovšem dlouhý seznam, který je nutné poté členit. Lze se rozhodnout pro následující možnost; vytvořit tři příjmové hladiny, a to: velmi dobře zabezpečené (roční desátek 120 až 180 grošů, celkem tři fary), průměrně zabezpečené (roční desátek 42 až 84 grošů) a podprůměrně zabezpečené (0 až 36 grošů). Záměrně se vyhýbám v tomto případě užití pojmů jako „bohatá“ a „chudá,“ jelikož jak ukazují poznatky z katalogu, na „životní úroveň“ fary měly vliv různé faktory – mimo jiné schopnost s příjmy nakládat. Taktéž pojem „průměr“ je v tomto případě pouze orientační, v zásadě se neztotožňuji s možností vměstnat sesbíraná data do matematických vzorců (kupř. z důvodu předpokládané zmíněné „daňové optimalizace“). Výsledkem tedy bude následující tabulka.

⁷³⁰ Rostislav NOVÝ, *K sociálnímu postavení farského kléru v Čechách v době předhusitské*, SH 9, 1962, s. 137 – 192

⁷³¹ Vojtěch VANĚK, *Rejstříky papežských desátků*, s. 497-521

⁷³² Petr LANDR, *Struktura papežského desátku*, s. 199

Fara	Výše půlročního desátku	Výše ročního desátku	Hladina zabezpečení
Zbečno	90	180	Velmi dobře zabezpečené
Rakovník	72	144	
Kounov	60	120	
Královice	42	84	Průměrně zabezpečené
Jesenice	30	60	
Kněževes	30	60	
Potvorov	30	60	
Senomaty	30	60	
Slabce	30	60	
Žebnice	30	60	
Kožlany	26	52	
Nesuchyně	25	50	
Hvozd	24	48	
Oráčov	24	48	
Čistá	21	42	
Děkov	21	42	
Kolešovice	18	36	Podprůměrně zabezpečené
Lišany	18	36	
Milíčov	18	36	
Žihle	18	36	
Běleč	15	30	
Blšany	15	30	
Dolany	15	30	
Hředle	15	30	
Mutějovice	15	30	
Panoší Újezd	15	30	
Všehrdy	15	30	
Vysoká Libyně	14	28	
Nezabudice	12	24	
Olešná	12	24	
Ostrovec	12	24	
Bílenec	9	18	
Lužná	9	18	
Strojetice	9	18	
Veclov	9	18	
Velká Černoc	9	18	
Všesulov	9	18	
Běsno	6	12	
Hořesedly	6	12	
Podbořánky	6	12	
Rousínov	6	12	
Skryje	6	12	
Skřivaň	6	12	
Soběchleby	6	12	
Šanov	6	12	
Velká Chmelištná	3	6	
Domoušice	0	0	
Městečko	0	0	

Tabulka v případě rozvrstvení mluví relativně jasně. Již bylo zmíněno, že fara chlístovská se v registrech nenachází, pochopitelně tedy není její součástí. Co se toho týče, i přes útržkovité zmínky je zřejmé, že farářů se v úřadu vystříдалo hodně. Plebáni zabezpečovali snad i kapli v Mariánské Týnici. I přes nedostatek dochovaných pramenů lze minit, že fara náleží do hladiny „podprůměrné“ – tomu odpovídá fakt, že později ponížila na kapli. Podobně je to s farou v Kroučové. Tady je nutné vzít do úvahy vysokou fluktuaci plebánů, do hladiny „podprůměrné“ náleží taktéž.

Při zpětném pohledu na tabulku první, obsahující tedy všechny dokladované platby v letech, lze pozorovat několik specifík: 1. Je možné si všimnout, ve kterých letech některé z far uvedeny v registrech vůbec nebyly, 2. Výše desátků se v období u některých far změnily a 3. Vyměřené desátky byly některými farami vyplaceny jenom z části, nebo vůbec (což zavdávalo platbu pozdější).

V případě prvním se jedná o faru v Domoušicích, která nebyla uvedena v seznamu v letech 1399 a 1405. Domnívám se, že k tomu došlo ponížením fary na filiální kostel někdy před rokem 1382 (tehdy už je označen jako filiálie ke Kounovu),⁷³³ a i když v letech 1384/1385 se ještě v seznamu uvádí, k roku 1399 je záznam přetržen a připsáno „Kounov.“⁷³⁴ Tuto tezi ovšem nepodpoří fakt, že desátek odváděný kounovskou farou se poměrně nezvýšil – otázka tedy zůstane spíše otevřená. V případě Žihlí je to ještě složitější – prameny totiž neobsahují vodítko k vysvětlení, proč se neuvádí v rejstříku z roku 1405.

Při obrácení pozornosti na změny ve výši desátku napříč roky je lze dohledat u lokalit Městečko, Panoší Újezd, Rakovník, Skryje, Slabce, Šanov. Tento soupis neobsahuje lokality, kde byla změna výše minimální (kupř. Dolany odvedly roční desátek v roce 1385 32 grošů oproti roku 1369, kdy odvedly 30 grošů). Jako první ke komentáři se nabízí fara v Rakovníku, které v roce 1369 stoupl odvedený desátek v podstatě na třínásobek oproti roku 1352. Problémem je, že aktivita donátorů se projevila boomem (srov. v příslušné kapitole) až po roce 1380 – resp. nejsou zmínky, které by vysvětlily raketový vzestup mezi lety 1352 – 1369. Naopak, v případě fary v Slabcích došlo k ponížení, roční desátek 40 grošů oproti 60 grošům v roce 1385 – bohužel, i v tomto případě informace nedostačují. O více než polovinu klesl roční desátek v případě fary v Panoším Újezdě, ze 30 grošů v roce 1399 na 12 grošů roku 1405. Domnívám se, že tento pokles by mohl souviset s potížemi, které mohl zavdat již plebán Jakub (1369 – 1380) vlastními finančními machinacemi, posléze plebán Petr (1396 – 1406), který měl evidované dluhy ve výši 8 kop grošů. Naproti tomu snížení desátků

⁷³³ PVAP, s. 374

⁷³⁴ RDP, s. 44

v případě fary v Skryjích (ze 6 gr. v roce 1385 na 3 gr. v roce 1405) a jejich zvýšení v případě Městečka (z 0 gr. v roce 1385 na 6 gr. v roce 1399) a Šanova (12 gr. v roce 1399 na 18 gr. v roce 1405) – ani v těchto případech není možnost komentovat skutečnosti na základě zmínek v pramenech.

Co se týče nemožnosti vyplatit desátek včas, tato situace byla nejvíce zdokumentovaná v roce 1385, kdy zasáhla hned několik far. U některých z nich se jeví, že příčinou nestabilních financí byla osoba plebána: to platilo pro Běleč a Bílenec. U dalších (viz tabulka) lze jen spekulovat, snad by to ale mohlo souviset s morovou ránou v roce 1380.

Domnívám se, že výše uvedené skutečnosti definují zámožnost far s vyšší přesností, než snaha pojít výše uvedené kupř. s poznatky, které přináší smlouvy o pronájmu far – zejména z důvodu, že evidence o pronájmech je v rámci tak velkého děkanátu kriticky málo. Nemluvě o tom, že pronájmy se často zjevně týkají pouze části farních příjmů, i když to není přímo zmíněno: kupř. případ fary v Běleči, kdy plebán pronajal důchody za tři kopy ročně,⁷³⁵ zatímco pozdější soudní zápis mluví o celkovém příjmu fary ve výši šesti kop grošů a 100 strychů obilí.⁷³⁶

Stanovení hladin, jak již bylo uvedeno, platí ovšem pouze vnitřně pro děkanát. Pro zařazení poznatků do širšího celku se jeví jako vhodné srovnat děkanát s jinými děkanáty – v tomto případě s podbrdským a plzeňským. U děkanátu podbrdského seřadil Ivan Michálek výše desátků k roku 1352,⁷³⁷ je tedy zřejmé, že komparace je spíše ilustrativní. Ovšem, při respektování hladin výší v mezích, které jsem výše nastavil, jsou data pro Podbrdsko takováto: Velmi dobře zabezpečené byly fary dvě (6,9 %), průměrně zabezpečených 11 (37,9 %), podprůměrně zabezpečených 16 (55,2 %) – oproti rakovnickému děkanátu (hladiny v témže pořadí, bez Kroučové a Chlístova – 3 (6,25 %), 13 (27 %), 32 (66,75 %). V procentuálních vyjádřeních lze zejména vidět, že zatímco u velmi dobře zabezpečených far je procento téměř identické, u dalších hladin se ukazuje silnější redistribuce příjmů mezi více far. Při podobném postupu u děkanátu plzeňského, kde rozepsal výše desátku O. Schmidt,⁷³⁸ budou hladiny následovné; velmi dobře zabezpečené 3 (13 %), průměrně zabezpečených 10 (43,5 %) a podprůměrně zabezpečených 10 (43,5 %). Tam jsou tedy poslední dvě skupiny početně vyrovnané.

Lze tedy vidět, že nejpodobněji na tom v rámci děkanátů stojí fary nejlépe zabezpečené.

⁷³⁵ SA III, s. 316

⁷³⁶ SA IV, s. 26

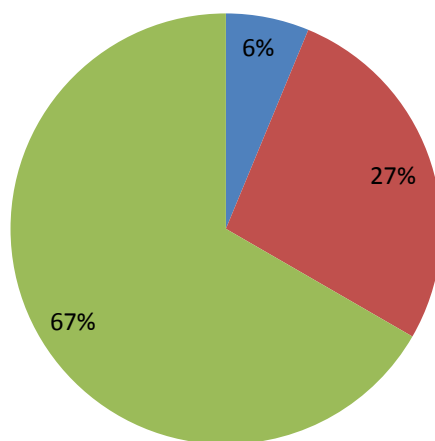
⁷³⁷ Ivan MICHÁLEK, *Vývoj farní struktury a vymezení polohy podbrdského děkanátu v době předhusitské a husitské*, s. 56

⁷³⁸ Ondřej SCHMIDT, *Topografie kostelní sítě na území plzeňského děkanátu do doby husitské*, s. 77 - 80

Pro lepší orientaci lze uvést i grafické znázornění.

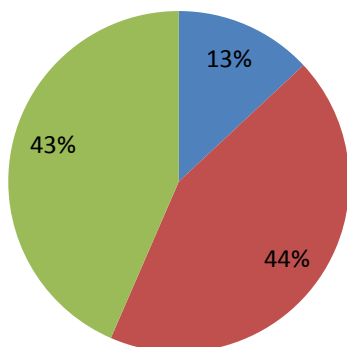
Rakovnický děkanát

■ Velmi dobře zabezpečené ■ Průměrně zabezpečené ■ Podprůměrně zabezpečené

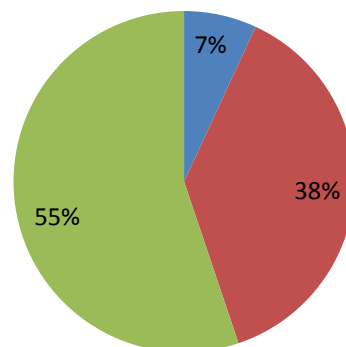
Plzeňský děkanát

■ Velmi dobře zabezpečené
■ Průměrně zabezpečené
■ Podprůměrně zabezpečené

Podbrdský děkanát

■ Velmi dobře zabezpečené
■ Průměrně zabezpečené
■ Podprůměrně zabezpečené

5.3. Klérus rakovnického děkanátu

Nižšímu farnímu kléru se věnovalo hned několik studií.⁷³⁹ Vzhledem k tomu, že pramenných podkladů je v katalogu velké množství, je nutno stanovit okruhy, které budou sledované.

Práce pomine otázku průměrné délky působení plebánů ve funkci; jak je zřejmé z katalogu, u mnoha far nejsou (očekávaně) k dispozici pramenné podklady, kdy by bylo možné ve vší úplnosti zjistit délku působení u konkrétních plebánů. Jeví se však jako vhodné uvést počet plebánů, kteří na farách ve sledovaném období působili. Sledované období bude v tomto případě okleštěno pouze na dobu předhusitskou; z důvodu, že konfirmační zápisy jsou v době husitské velmi sporadické. Vyjádřeno chronologicky, sledované období se omezí na roky 1354 (první konfirmační zápisy k dispozici) až 1419 (nástup husitství). Mimoto, abych zvýšil výpovědní hodnotu, ke každé faře také uvedu počet let, u kterých existuje pramenné vakuum, tedy není možné doložit žádného plebána v celé, popř. částečné délce působení. Situace vzniká tak, že u konkrétního plebána je datovaná zmínka pouze o jeho nástupu, popř. konci ve funkci. Částečně je možné toto korigovat využitím dílčích zmínek, které dokládají plebána ke konkrétnímu roku (kupř. vizitační protokol spolehlivě doloží plebána k roku 1382). Při seřazení dat od far s nejvyšším počtem doložených plebánů k těm s nejnižším vznikne následující tabulka:

⁷³⁹ Ke konkrétním osobám srov. Jan ADÁMEK, *Bohunco, plebanus noster. Zapomenutá osobnost středověkých Českých Budějovic*. in: Ivan HLAVÁČEK – Jan HRDINA (red.), *Facta probant homines. Sborník příspěvků k životnímu jubileu prof. dr. Zdeňky Hledíkové*, Praha 1998, s. 21-32; Ivan MICHÁLEK, *Wenceslaus de Blahotycz plebanus ecclesie parrochialis sancte Marie virginis in Wsk super Albea. Příspěvek ke kariéře a životním osudům faráře v předhusitských Čechách*, ÚSH 2004 (=Gotické umění a jeho historické souvislosti III.), s. 91-114; Eduard MAUR, *Chelčičtí plebáni 1357-1420*, in: Ivan HLAVÁČEK – Jan HRDINA (red.), *Facta probant homines. Sborník příspěvků k životnímu jubileu prof. dr. Zdeňky Hledíkové*, Praha 1998, s. 259-270. V obecném smyslu o středověkých farářích viz. Martin NODL, *Farář*, in: Martin NODL – František ŠMAHEL (edd.), *Člověk českého středověku*, Praha 2002, s. 192-219. K problematice nižšího kléru obecně např. srov. Zdeňka HLEDÍKOVÁ, *Struktura duchovenstva*, s. 55-83; TÁŽ, *Církev v českých zemích*, s. 204-228; Martin NODL, *Morová epidemie*, s. 301-310; TÝŽ, *Klerici, rektori a scholárové*. In: Jan HRDINA (ed.), *Pater familias. Sborník příspěvků k životnímu jubileu Prof. Dr. Ivana Hlaváčka*. Praha 2002, s. 299-311.

Poř. Číslo	Lokalita	Počet plebánů	Pramenné vakuum	Poř. Číslo	Lokalita	Počet plebánů	Pramenné vakuum
1	Běleč	18	27	26	Bílenec	6	31
2	Hředle	13	9	27	Čistá	6	2
3	Soběchleby	13	7	28	Jesenice	6	23
4	Lužná	12	30	29	Kolešovice	6	31
5	Žihle	11	26	30	Mutějovice	6	29
6	Kroučová	10	28	31	Oráčov	6	25
7	Ostrovec	10	28	32	Rousínov	6	22
8	Velká Černoc	10	21	33	Skryje	6	54
9	Chlístov	9	64	34	Velká Chmelištná	6	36
10	Podbořánky	9	22	35	Běsno	5	28
11	Strojetice	9	16	36	Kněžves	5	23
12	Všehrady	9	43	37	Potvorov	5	26
13	Milíčov	9	6	38	Rakovník	5	26
14	Blšany	8	8	39	Senomaty	5	9
15	Nesuchyně	8	9	40	Zbečno	5	55
16	Nezabudice	8	42	41	Žebnice	5	58
17	Skřivaň	8	31	42	Hvozď	4	65
18	Veclov	8	11	43	Kožlany	4	44
19	Hořesedly	7	21	44	Kralovice	4	50
20	Městečko	7	39	45	Lišany	4	37
21	Olešná	7	49	46	Děkov	3	15
22	Panoší Újezd	7	25	47	Dolany	3	28
23	Šanov	7	44	48	Kounov	2	26
24	Všesulov	7	50	49	Slabce	2	39
25	Vysoká Libyně	7	19	50	Domoušice	0 známých	65

Získaná data využije práce ve shrnutí jakožto komparační materiál. Zkusme ale výběrově a jmenovitě pojednat o plebánech, kteří u fary setrvali neobvykle dlouhou dobu. Některé hypotézy je nutné brát spíše s rezervou; je zřejmé, že stvrzení neobvyklé dlouhé doby setrvání u fary se potýká s problémy. Otázka kupř. může stát: „Je Mikuláš zemřelý roku 1398 tentýž Mikuláš, který byl k faře ustaven v roce 1370?“. Jak ukazují prameny v katalogu, přílišná skepse není vždy na místě. Např. v případě Kounova je plebán Martin doložen k roku 1382; vizitační protokol uvádí, že v tomto roce byl u fary již 27 let. Další zmínka, již o jeho smrti je z roku 1394 – mohl být faře tedy celých 39 let. Martinovi v tomto případě patří první příčka, hned za ním plebán dolanský, Blažej, celkem 37 let. Rekordmanem dalším byl bezesporu plebán v Čisté Ráček – děkan rakovnický, který u fary setrval 34 let. Tutéž dobu také plebán Kuneš, v Děkově. Není na místě zde vypsat všechny plebány s délkou setrvání,

z dat v katalogu je zřejmé, že setrvání u fary 10 let a více nebylo žádnou výjimkou. Výzkum jiných děkanátů nakonec také prokázal, že rekordní délka setrvání u far nebyla až tak výjimečná. Kupř. u slánského děkanátu se dochovaly záznamy hned o deseti plebánech, kteří strávili ve funkci přes 35 let (nejdéle dokonce 53 let),⁷⁴⁰ pro mnichovohradištský děkanát lze naopak uvést, že až 30 procent plebánů setrvalo ve funkci přes 10 let, rekordman necelých 35 let.⁷⁴¹

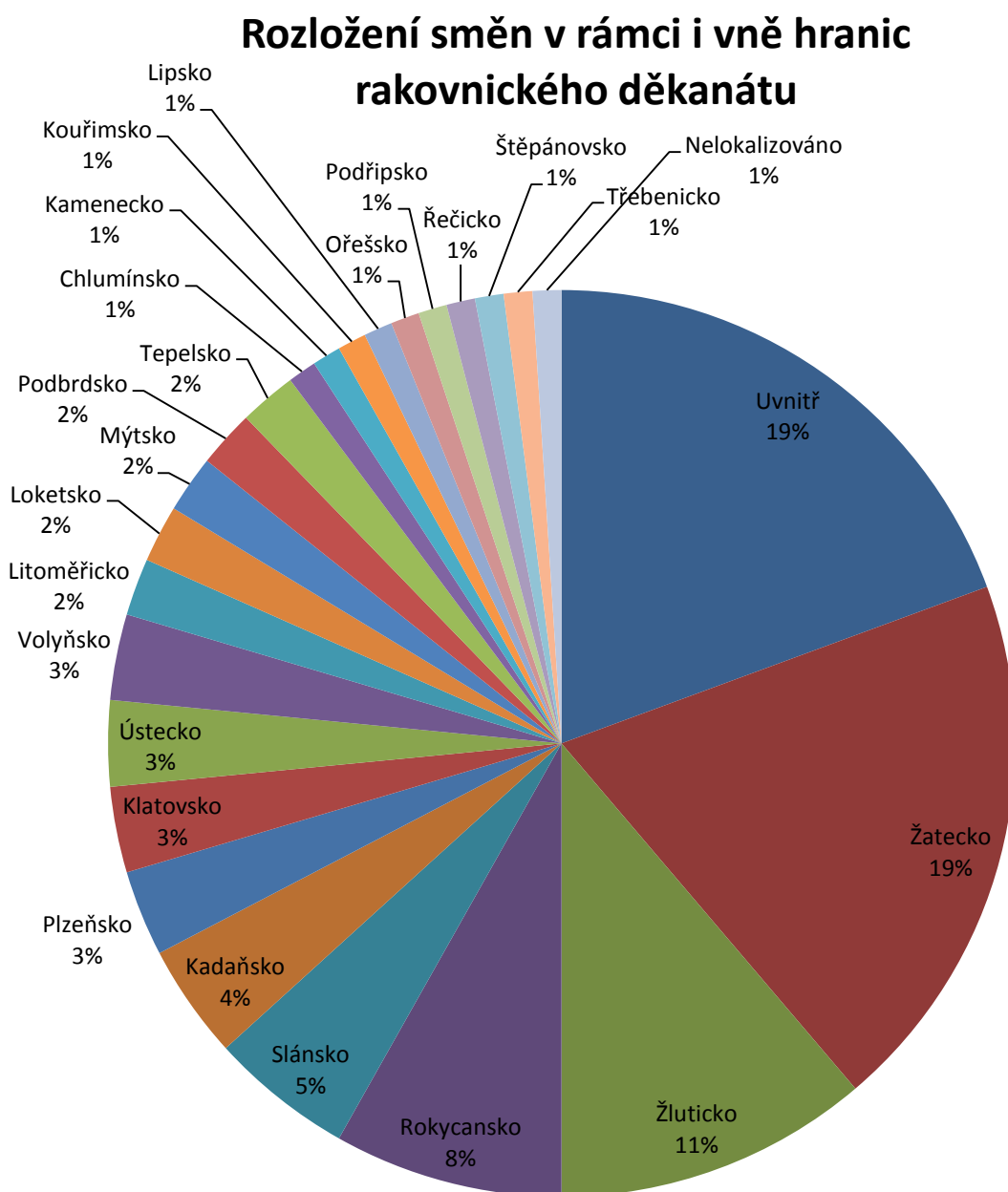
Další otázkou, kterou se práce bude zabírat, je možnost určení dosahu děkanátu mimo svoje vlastní hranice, a to sledováním styků lokalit s lokalitami děkanátů jiných. Aby nedošlo k zahlcení, práce využije postup, kdy bude sledovat pouze směny far mezi plebány – pro tuto možnost je nutno přehledně seřadit fary rakovnického děkanátu, kdy u každé z far (tzv. první strana směny) jsou uvedeny příslušné fary, se kterými byly směněny (tzv. druhá strana směny - soupis počítá i se směnami, které fakticky neproběhly). Zahrnuty budou i dva případy, kdy strany dohody o směně byly tři (Běleč – Vsesulov – Křešice a Milíčov – Kraselov - Strunkovice), naopak nebudou zařazeny případy, kdy konfirmační zápis uvádí, že které fary plebán přišel, nicméně nešlo o směnu. Do soupisu nebudou včleněny fary, u kterých k žádným doloženým směnám nedošlo. Pro tentokrát bude uveden záběr celého období, určeného rozsahem knih konfirmačních (1354 – 1436), z důvodu, že rámcové určení regionálních vazeb nesníží svojí výpovědní hodnotu včleněním informací z doby husitské. Výsledkem je tabulka následující:

⁷⁴⁰ Jana KINDLOVÁ, *Církevní správa v předhusitských Čechách ve slánském děkanátu*, s. 73 - 74

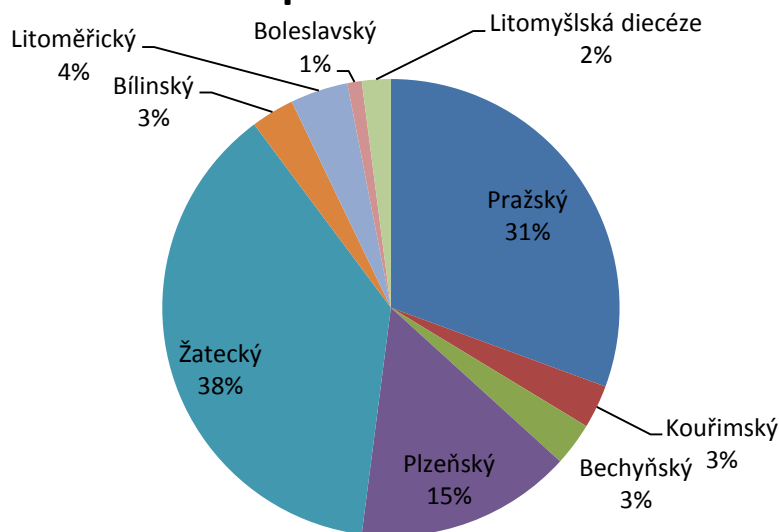
⁷⁴¹ Ondřej VODIČKA, *Klérus mnichovohradištského děkanátu v době předhusitské a husitské (1354 – 1436)*, s. 31

Fara první strany	Fara druhé strany
Běleč	Čestín (štěp. d.), Křešice (lit. d.), Mutějovice, Kopanina (ořeš. d.), Kozly (třeбен. d.), Všehrady, Všesulov
Bílenec	Nehasice (žat. d.), Přiběnice (žat. d.)
Blšany	Vyskytná (řeč. d.), Březno (kad. d.), Mutějovice
Čistá	Skytaly (žlut. d.), Hobšovice (podříp. d.), Rabštejn (žlut. d.), Stražiště (žlut. d.), Křečov (žlut. d.)
Hořesedly	Městečko, Ostrovec
Hředle	Skupice (žat. d.), Veclov, Dnešice (klat. d.), Lenešice (žat. d.), Mšec (slán. d.), Žihle, Vinařice (slán. d.)
Jesenice	Ústí nad Labem (úst. d.), Vroutek (žat. d.)
Kněževes	Obříství (chlum. d.)
Kolešovice	Holedeč (žat. d.)
Kralovice	Měčín (klat. d.)
Kroučová	Radnice (rokyc. d.), Selmice (žat. d.)
Lišany	Úněšov (plz. d.), Brložec (žlut. d.)
Lužná	Šanov, Bořejov (kamen. d.), Olešná
Městečko	Hořesedly, Soběchleby
Milíčov	Boží dům (mýt. d.), Lochovice (podbrd. d.), Strunkovice (volyň. d.), Kraselov (volyň. d.), Kostelec (rokyc. d.)
Mutějovice	Potvorov, Běleč, Blšany
Nesuchyně	Řevnice (podbrd. d.), Všesulov
Nezabudice	Sloupnice (mýt. d.)
Olešná	Lužná
Ostrovec	Hořesedly, Březí (volyň. d.), Kynžvart – Lázně (loket. d.), Boleboř (kad. d.), Soběchleby
Panoší Újezd	Senomaty, Černošín (tep. d.), Vrbno (slán. d.), Vroutek (žat. d.), Drahoňův Újezd (rokyc. d.)
Podbořánky	Drahoňův Újezd (rokyc. d.), Rousínov, Želeč (žat. d.), Želeč (žat. d.), Horní Slavkov (loket. d.)
Potvorov	Mutějovice, Krašovice (plz. d.),
Rousínov	Podbořánky
Senomaty	Skupice (žat. d.), Hořetice (žat. d.), Panoší Újezd
Skřivaň	Veclov, Vysočany (žat. d.), Kryry (žat. d.), Velká Chmelištná, Všehrady
Soběchleby	Telce (slán. d.), Siřem (žat. d.), Městečko, Ostrovec, Tureč (kad. d.)
Strojetice	Otročín (tep. d.), Libkovic (žlut. d.)
Šanov	Hrádek (nelok), Mury (slán. d.), Lužná
Veclov	Skřivaň, Hředle
Velká Černoc	Těňovice (rokyc. d.), Letov (žat. d.), Komonín (úst. d.), Želeč (žat. d.)
Velká Chmelištná	Libočany (žat. d.), Skřivaň
Všehrady	Močidlec (žlut. d.), Běleč, Stražiště (žlut. d.), Vroutek (žat. d.), Skřivaň
Všesulov	Nesuchyně, Jezví (lip. d.), Křešice (lit. d.), Běleč
Zbečno	Všeruby (plz. d.)
Žebnice	Mileč (klat. d.), Drahoňův Újezd (rokyc. d.)
Žihle	Úhošťany (kad. d.), Valeč (žlut. d.), Chocenice (kouř. d.), České Chvojno (úst. d.), Přívětice (rokyc. d.), Čivice (rokyc. d.), Struhaře (žlut. d.), Hředle, Stražiště (žlut. d.)

Již letným pohledem na tabulku lze vysledovat, že směny far probíhaly zejména s plebány mimo rakovnický děkanát. Konkrétně řečeno, z celkem 98 směn proběhlo uvnitř děkanátu rakovnického 19, zbylých 79 (lokalita Hrádek nezařazena – nepodařilo se mi ji lokalizovat) směn mělo dosah mimo děkanát rakovnický, tedy v děkanátech: Žatecký (19 směn), žlutický (12), rokycanský (8), slánský (5), kadaňský (4), klatovský (3), plzeňský (3), ústecký (3), volyňský (3), litoměřický (2), loketský (2), mýtský (2), podbrdský (2), tepelský (2), chlumínský (1), kamenecký (1), kouřimský (1), českolipský (1), ořešský (1), podřipský (1), řečický (1), štěpánovský (1), třeбенický (1). Grafy se v tomto případě nabízí dva, jeden členěný dle děkanátů, další členěný dle arcijáhensství.

Rozložení směn aplikované na archidiakonáty

Mapa v příloze č. 4 asi nejlépe dokazuje, že některé z far, které byly předmětem směny, se nacházely i velmi daleko od rakovnického děkanátu.

V úvahu by přicházelo i pojednání o původech kleriků, kteří byli ustaveni na fary v děkanátu jakožto na jejich první beneficium. Nicméně, práce obsahuje nepřehledné množství lokalit – výsledný soupis s mapovým znázorněním by nemohl podat ucelenou informaci – rozptýl by byl příliš velký, nemluvě o metodických problémech, které nastávají, zejména častá nemožnost přesného lokalizování míst („Újezdy“, „Lhoty“ apod.) – s tímto souvisí, že v této práci nebudou zkoumány kariéry kleriků.

Zaměříme pozornost na další osoby, které byly faráři k dispozici – s výhradou oltářníků (kteří měli beneficium vlastní, a zaslouží spíše rozsáhlejší studium). První složkou jsou vikaristé. Z. Hledíková předpokládá jednoho až dva vikaristy i v menších, venkovských kostelech.⁷⁴² Tuto tezi nelze pro rakovnický děkanát potvrdit – i když určitě u mnohých kostelů vikaristé byli, aniž by o nich nebyly písemné zmínky, je nutné vzít v úvahu informace, které podá vizitační protokol. Plebán v Běleči vikaristu k datu vizitace neměl – i když mu byl nařízen. Naproti tomu kostel v Senomatech již neměl vikaristu celé čtyři roky – stěžovali si na to farníci. Kostel v Milostíně (filiální ke Kounovu) neměl k dispozici vikaristu již „dlouhou dobu“, přičemž farníci tvrdili, že na něho mají nárok. V Řevničově (filiálíe Hředle) místní vyslovili potřebu vikaristy, s tím, že ihned uvedli možnosti jeho eventuální výživy. Pro úplnost – v Domoušicích (tehdy již nikoliv farní, ale filiální kostel ke Kounovu) si místní stěžovali, že vikář není k dispozici, ovšem teprve krátce. Není ale pochyb o tom, že u většiny

⁷⁴² Zdeňka HLEDÍKOVÁ, *Církev v českých zemích*, s. 210

kostelů vikarista k dispozici byl, i více (kupř. dva v Rakovníku i v Kralovicích). Co se týče dalších osob (ne nutně kléru) – jsou k roku 1382 doloženi dva sakristáni v Rakovníku; určité lze zmínit i zvoníka, kuchařky apod.

Věnujme se problémovým plebánům. V tomto případě lze čerpat především z vizitačního protokolu a soudních akt. V případě protokolu dochází k problému tomu, že vizitátor se nevěnoval každé lokalitě se stejnou razancí (resp. mu to nemuselo být umožněno), tedy vyčerpávající informace nejsou ke každému z plebánů. V případě soudních akt je citelná především situace, kdy ze zápisů nelze definovat skutkovou podstatu kauzy; jsou často pouze informací o administrativním úkonu (přizvání svědků apod.). Pomineme-li plebány, u kterých se vyskytly zcela běžné nešvary jako držení konkubíny, dluhy, hazard, drobná zpronevěra apod., zaměřme se na ty, kteří kontroverzí vynikali. Určitě je to osoba Bohuslava, plebána v Běleči, který se mimo držby konkubíny dopouštěl také zpronevěry. Vzhledem k tomu, že mnohokrát sloužil mši v plné zbroji, lze se domnívat, že měl hodně nepřátel; mohl se cítit ohrožený. Zcela mimořádným případem v rámci děkanátu bylo žhářství plebána v Běsně Mikuláše – založení požáru v Blšanech a ohrožování farníků sečnou zbraní se jistě vymyká běžným nešvarům, pokud toto chování tedy lze vůbec označit pojmem „nešvar.“ Mnohokrát uváděný Otík, plebán v Čisté, byl pozoruhodnou osobností. Především, jeho svědectví k mnoha případům nešvarů uvnitř děkanátu dovoluje formulovat myšlenku, že byl velmi dobře informovaným farářem. I když se jeho způsob nakládání se svěřeným majetkem jeví spíše jako nešikovný (forma zcizit – prodat – utratit výnos), jeho zdůvodnění nezaplacení pokuty dovoluje tvrzení, že byl na tu dobu velmi zdatný manipulátor. Je potěšitelné, že v blízké době ho okolnosti donutily beneficium opustit. Do tohoto soupisu patří bezesporu i Odolen, plebán v Milíčově; jeho (evidované) dluhy totiž vysoce převýšily standardní částky – jednalo se celkem o 40 kop grošů. Ke cti mu slouží fakt, že postupně splatil až 30 kop. Ke cti mu naopak neslouží, i když to lze chápat, že měl tři syny, které nejspíš musel živit – proto to zadlužení. Za zmínku stojí také plebán v Nesuchyni, mj. se totiž dopustil vydírání zbožného laika, který mu materiálně a finančně vypomáhal, kolik mohl. Soupis uzavírám všehrdským plebánem Petrem, který si vydržoval hned dvě konkubíny najednou – což nebylo mezi plebány běžné.

Zkusme využít vizitační protokol i sledováním vazeb mezi osobami, popř. lokalitami. Lze uvést, že základní styčnou lokalitou byl Rakovník. Kostky tam totiž chodívalo hrát vícero plebánů (ve Všehrdech, Velké Chmelištné, Všesulově, Šanově). Nejspíše i plebán mutějovický – když nebudeme věřit jeho výpovědi, že v Rakovníku nikdy kostky nehrál. Nemá smysl uvádět vzdálenosti vzdušnou čarou (teritorium děkanátu se nevyznačuje

schůdným, rovinatým terénem), minimálně Velkou Chmelištnou a Všehrdu lze rozhodně označit za lokality spíše vzdálenější. O něco blíže se nacházejí kupř. Hořesedly, tamější plebán navštěvoval Rakovník každou sobotu. Rakovník je ale jedinou lokalitou, kterou si dovolím označit jako styčnou – v protokolu se sice uvádí i další významnější lokality, nicméně centrem tohoto typu jistě nebyly. Dosah informací byl v regionu nejspíš velmi markantní. Nejlépe to jde demonstrovat na osobě Otíka, plebána v Čisté. Roku 1380 totiž podal více či méně kontroverzní informace o následujících osobách: Plebán v Milíčově, vikarista v Kostelci, plebán v Hředli, vikarista v Kralovicích, plebán ve Všehrdech, plebán v Šanově, plebán v Senomatech, plebán v Hvozďe, plebán ve Všesulově, plebán v Běleči. Nedomnívám se, že by se tyto informace dověděl na konvokacích; informace tohoto charakteru se dostávají na povrch spíše u méně oficiálních příležitostí. U lokalit Kostelec (u vsi Krupá), Hředle, Hvozď, Šanov, Senomaty si lze všimnout, že jsou v relativní blízkosti Rakovníka; lze snad uvést myšlenku, že některá z rakovnických hospod sloužila i jako studnice informací o nonkonformním chování duchovních. Naproti tomu u lokalit Kralovice, Milíčov, Všesulov, Všehrdu lze sledovat jejich blízkost k Čisté; Otík se to hypoteticky mohl dovídat skrze místní. Co se týče Hředle a Hvozdu, komunikačních kanálů mohlo být samozřejmě více – nelze je ale určit.

6. Dílčí otázky

6. 1. Úměra mezi zámožností far a délkou služby

Zaměříme se na souvislost mezi délkou setrvání farářů ve funkci (resp. jejich početné střídání) a zámožností fary. Vzhledem k pramennému vakuu, které často pokrývá velkou část z období 1352 – 1419, je vhodné vybrat ke komparaci jen některé z far. Jako podmínku lze stanovit, že do užšího výběru patří fary, u nichž je pramenné vakuum nižší než 30 let. Aby došlo k dostatečnému odlišení far, kde fluktuace farářů byla vysoká a těch, kde byla naopak nízká, určíme: ve skupině první se vystřídal 11 a více farářů, ve skupině druhé farářů šest a méně. Do první skupiny náleží fary v Žihlích, Soběchlebech, Hředli, Běleči. Do skupiny druhé naopak Čistá, Jesenice, Mutějovice, Oráčov, Rousínov, Běsno, Kněževes, Potvorov, Rakovník, Senomaty, Děkov, Dolany, Kounov. Seřazením nashromážděných dat vzniknou tabulky následující:

Fary s vysokou fluktuací plebánů		
Fara	Celkový počet plebánů	Zámožnost fary
Běleč	18	Podprůměrné zabezpečení
Hředle	13	Podprůměrné zabezpečení
Soběchleby	13	Podprůměrné zabezpečení
Žihle	11	Podprůměrné zabezpečení

Fary s nízkou fluktuací plebánů		
Fara	Celkový počet plebánů	Zámožnost fary
Čistá	6	Průměrné zabezpečení
Jesenice	6	Průměrné zabezpečení
Mutějovice	6	Podprůměrné zabezpečení
Oráčov	6	Průměrné zabezpečení
Rousínov	6	Podprůměrné zabezpečení
Běsno	5	Podprůměrné zabezpečení
Kněževes	5	Průměrné zabezpečení
Potvorov	5	Průměrné zabezpečení
Rakovník	5	Velmi dobré zabezpečení
Senomaty	5	Průměrné zabezpečení
Děkov	3	Průměrné zabezpečení
Dolany	3	Podprůměrné zabezpečení
Kounov	2	Velmi dobré zabezpečení

U tabulky první lze celkem jasně sledovat souvislost s nízkým majetkovým zabezpečením a vysokou fluktuací farářů (alespoň zčásti, faktorů mohlo být více, kupř. špatné vztahy s patrony apod.). Tabulka druhá to ale v podstatě popírá: předpoklad, že plebáni setrvali dlouhou dobu u far lépe zabezpečených, zatímco těch chudších se snažili zbavit, platí jen zčásti. Totiž pouze 9 ze 13 far mělo lepší (tedy průměrné až velmi dobré) zabezpečení, ostatní spíše menší. Jednoznačně ale působí případ far velmi dobře zabezpečených; v Kounově i Rakovníku plebáni setrvali dlouhou dobu. Komentář lze

ukončit tvrzením, že slabší nadání fary bylo vlivným, nikoliv ale zcela zásadním faktorem vysoké fluktuace, zatímco silné nadání nejspíš podněcovalo plebány k setrvání. K podobnému závěru dospěl I. Michálek u děkanátu podbrdského – také ale nebylo možné se v této věci vyjádřit jednoznačně.⁷⁴³

⁷⁴³ Ivan MICHÁLEK, *Vývoj farní struktury a vymezení polohy podbrdského děkanátu v době předhusitské a husitské*, s. 57

6. 2. Souvislost mezi typem patronátu a zámožností fary

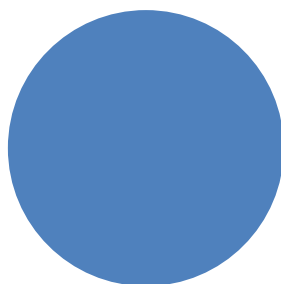
Lze sledovat i možnou souvislost zámožnosti fary s typem patronátu. Při seřazení shromážděných dat vznikne následující tabulka:

Fara	Typ patronátu	Výše ročního desátku	Hladina zabezpečení
Zbečno	Královský	180	Velmi dobře zabezpečené
Rakovník	Královský	144	
Kounov	Královský	120	
Kralovice	Církevní	84	Průměrně zabezpečené
Jesenice	Šlechtický	60	
Kněževes	Královský	60	
Potvorov	Potvorov	60	
Senomaty	Královský	60	
Slabce	Neznámo	60	
Žebnice	Církevní	60	
Kožlany	Královský	52	
Nesuchyně	Královský	50	
Hvozď	Církevní	48	
Oráčov	Šlechtický	48	
Čistá	Šlechtický	42	
Děkov	Šlechtický	42	
Kolešovice	Šlechtický	36	Podprůměrně zabezpečené
Lišany	Královský	36	
Milíčov	Šlechtický	36	
Žihle	Církevní	36	
Běleč	Královský	30	
Blšany	Šlechtický	30	
Dolany	Šlechtický	30	
Hředle	Královský	30	
Mutějovice	Královský	30	
Panoší Újezd	Královský	30	
Všehrdy	Církevní	30	
Vysoká Libyně	Šlechtický	28	
Nezabudice	Královský	24	
Olešná	Královský	24	
Ostrovec	Církevní	24	
Bílenec	Šlechtický	18	
Lužná	Královský	18	
Strojetice	Šlechtický	18	
Veclov	Měšťanský	18	
Velká Černoc	Církevní	18	
Všesulov	Královský	18	
Běsno	Měšťanský	12	
Hořesedly	Církevní	12	
Podbořánky	Církevní	12	
Rousínov	Šlechtický	12	
Skryje	Šlechtický	12	
Skřivaň	Šlechtický	12	
Soběchleby	Církevní	12	
Šanov	Šlechtický	12	
Velká Chmelištná	Královský	6	
Domoušice	Královský	0	
Městečko	Královský	0	

Tyto data je vhodné graficky znázornit:

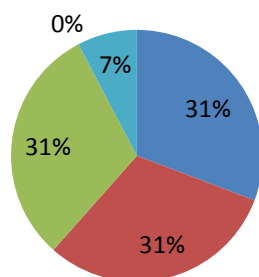
Poměr typů patronátu u velmi dobře zabezpečených far

■ Královský ■ Šlechtický ■ Církevní ■ Měšťanský

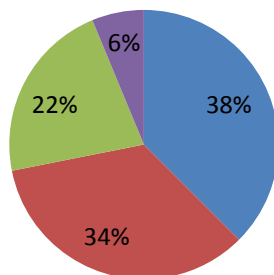
Poměr typů patronátu u průměrně zabezpečených far

■ Královský ■ Šlechtický ■ Církevní ■ Měšťanský ■ Typ nezjištěn

Poměr typů patronátu u podprůměrně zabezpečených far

■ Královský ■ Šlechtický ■ Církevní ■ Měšťanský

V těchto grafech se odráží skutečnost, že typ patronátu nemusí nutně ovlivňovat nadání fary. Vzorek měšťanských patronátů nemá příliš vysokou vypovídací hodnotu, ovšem

u patronátů ostatních lze vidět shodná procenta v skupině průměrně zabezpečených far, v skupině podprůměrně zabezpečených jsou velmi podobná. Souvislost také nebyla jasně potvrzená kupř. v děkanátu plzeňském.⁷⁴⁴

6. 3. Děkan rakovnický

Věnujme se osobě rakovnického děkana. Poprvé je doložen, ovšem ne jmenovitě, roku 1361 jako exekutor ve věci ustavení plebána v Kněževsi – víc o něm nevíme. K roku 1380 je ale prostřednictvím vizitačního protokolu doložen jako děkan plebán v Rakovníku Pavel – ve funkci plebána byl od roku 1376. Lze předpokládat, že setrval ve funkci děkana až do roku 1400, do své smrti – funkce byla zřejmě doživotní.⁷⁴⁵ K roku 1406 je prostřednictvím soudních akt doložen jako děkan Raček, plebán v Čisté; předpokládám taktéž funkci do konce života, tedy do roku 1414. Další zmínky ale nejsou k dispozici.

⁷⁴⁴ Ondřej SCHMIDT, *Topografie kostelní sítě na území plzeňského děkanátu do doby husitské*, s. 80

⁷⁴⁵ Zdeňka HLEDÍKOVÁ, *Venkovské děkanáty*, s. 121

7. ZÁVĚR

Předkládaná diplomová práce se pokusila přiblížit fungování církevní správy v rakovnickém děkanátu, zejména v předhusitském období. Základem, který umožnil další kroky, bylo vymezení teritoria z topografického hlediska – práce se pokusila definovat, popř. vysvětlit otázku sporných lokalit, resp. jejich příslušnosti k děkanátu.

Jádrem práce je katalog far, který u každé z nich jednak předkládá excerpce z pramenné základny, v případě, že je to možné, poznatky komentuje. Struktura katalogu vychází z pramenné základny jen zčásti – jako první je uvedena první zmínka o faře; poté se ale již excerpce vzájemně doplňují, důraz byl totiž kladen na shromáždění informací o personálním obsazení fary s využitím zmínek v pramenech (spolu s informací o držitelích práva patronátního, byla-li dostupná), posléze na komentář k majetkovému zabezpečení (zejména v souvislosti se zmínkami dílčími, mimo registra papežských desátků). Každá položka katalogu je navíc doplněna tabulkou, která sumarizuje informace o plebánech a podává tak ucelený náhled. Mimoto jsou v katalogu uvedeny i excerpce z farářských relací (1677), které jsou ale ze své podstaty (zejména kvůli chronologickému zařazení) jen doplňující. Totéž lze ale říci i o excerpcech z akt administrátorů, kterých je k dispozici pro studovanou farní síť naprosté minimum.

Kapitola věnovaná církevní správě v děkanátu sledovala několik oblastí. Co se týče rozložení patronátního práva, lze konstatovat, že pro rakovnický děkanát byla charakteristická držba královská. Práce porovnála procentuální rozložení s daty Z. Boháče pro celou pražskou arcidiecézi – výsledkem je poznatek, že držba královská byla v děkanátu početněji zastoupená na úkor šlechtické a církevní, zatímco měšťanská byla v podstatě procentuálně shodná.

Zámožnost far byla sledována zejména v souvislosti s výší odvedených papežských desátků; fary byly rozděleny do tří kategorií – velmi dobře zabezpečené, průměrně zabezpečené, podprůměrně zabezpečené. Tyto kategorie byly aplikované i na desátky podbrdského a plzeňského děkanátu. Zatímco poměr těchto kategorií v rakovnickém děkanátu je velmi podobný poměru v děkanátu podbrdském, děkanát plzeňský vykázal příklon k farám bohatším. Jiné možnosti zkoumání majetkového zabezpečení far (kupř. pronájmy far, donace) nebyly z hlediska velmi malého vzorku pramenných podkladů významněji aplikovány.

Podkapitola věnovaná kléru sledovala několik otázek. Především, prostřednictvím výzkumu směn farních beneficií bylo možné částečně zjistit migraci plebánů. Ukázalo se, že jedna pětina směn probíhala uvnitř děkanátu. Faráři dále směňovali svoje farní benefícia zejména za fary v děkanátu žateckém a žlutickém – tedy za západní a za severní hranici rakovnického děkanátu.

V rámci děkanátu byl také vyvrácen předpoklad Z. Hledíkové, která počítá s vikaristy u všech, i venkovských kostelů – hned u několika lokalit totiž k dispozici nebyli.

Podkapitola taktéž uvádí nejmarkantnější prohršky kléru – zatímco kupř. konkubinát byl relativně běžným pojmem, někteří z plebánů pozvedli nonkonformní chování na vyšší úroveň; rozsáhlá zpronevěra, agrese vůči farníkům, žhářství.

Excerpce vizitačního protokolu dovolily domněnku, že styčnou lokalitou byl především Rakovník, v některé z místních hospod se setkávalo několik plebánů, kteří propadli hazardu. Rakovník byl patrně i komunikačním kanálem, přes který proudily informace, i kontroverzní.

Co se týče podkapitoly věnované dílčím otázkám, souvislost mezi fluktuací farářů a majetkovou dispozicí fary byla prokázána jenom částečně. Zatímco fary s nejvyšší fluktuací měly majetkovou dispozici podprůměrnou - objevily se i fary, u kterých i přes nedostatečné zabezpečení faráři setrvali relativně dlouhou dobu. Naopak, u zámožných far převládala fluktuace nízká. Otázku lze uzavřít tím, že majetková dispozice byla faktorem silným, nikoliv však naprosto zásadním.

Souvislost mezi zámožností far a typem patronátu nebyla prokázána, resp. ne v celém rozsahu – u zcela nejbohatších far v děkanátu totiž držel právo patronátní král (jak předpokládá Z. Hledíková), u nižších příjmových skupin byl ale poměr typů patronátů rovnoměrný – typ patronátu tedy neměl významnější vliv.

Děkan rakovnický je poprvé doložen k roku 1361 jako exekutor, jmenovitě můžeme děkana doložit až roku 1380, kdy jím byl rakovnický plebán Pavel. Pravděpodobně až do své smrti roku 1400, poté ho snad přímo nahradil plebán v Čisté Račce.

Práce z důvodu omezeného rozsahu nemohla využít všech možností, které nabízí studium pramenné základny, nicméně může podat celistvý náhled zejména na farní síť, držbu patronátního práva a majetkové zabezpečení far. Poznatky, které přinesla, by mohly sloužit jako východisko při studiu dalších specifik, popř. jako materiál ke komparaci.

8. Prameny a literatura

8. 1. Prameny vydané

- Karel BERÁNEK – Věra BERÁNKOVÁ (edd.), *Regesta Bohemiae et Moraviae aetatis Venceslai IV. (1378 dec. – 1419 aug. 16.) Tomus V, Fontes Archivi nationalis, Litterae Monasteriorum*, Praha 2006 – 2007.
- Kliment BOROVIČ (ed.), *Libri erectionum archidioecesis Pragensis saeculo XIV. et XV.*, I – V, Praha 1875 – 1889.
- Josef EMLER (ed.), *Decem registra censuum bohemia compilata aetate bellum hussiticum praecedente*, Praha 1881
- Josef EMLER (ed.), *Libri confirmationum ad beneficia ecclesiastica Pragensem per archidioecesim*, I – IV, VI – X, Praha 1865 – 1870, 1883 – 1889
- Josef EMLER (ed.), *Regesta diplomatica nec non epistolaria Bohemiae et Moraviae* II, III, IV, Praha 1882 – 1892
- Jaroslav ERŠIL (ed.), *Acta summorum pontificum res gestas bohemicas aevi praehussitici et hussitici illustrantia*, Praha 1980
- Jaroslav ERŠIL (ed.), *Monumenta Vaticana res gestas bohemicas illustrantia*, Tomus VII, *Acta Martini V. (1417 – 1431)*, Praha 1996 – 2001.
- Jaroslav ERŠIL – Jiří PRAŽÁK (edd.), *Archiv pražské metropolitní kapituly I., Katalog listin a listů z doby předhusitské (- 1419)*, Praha 1956.
- Gustav FRIDRICH (ed.), *Codex diplomaticus et epistolaris regni Bohemiae I*, Praha 1904 – 1907.
- Gustav FRIDRICH – Zdeněk KRISTEN – Jan BISTRICKÝ (edd.), *Codex diplomaticus et epistolaris regni Bohemiae III*, Praeae 1943 – 2002
- Ivan HLAVÁČEK – Zdeňka HLEDÍKOVÁ (edd.), *Protocollum visitationis archidiaconatus Pragensis annis 1379 – 1382 per Paulum de Janowicz archidiaconum Pragensem factae*, Praha 1973.
- Zdeňka HLEDÍKOVÁ (ed.), *Monumenta Vaticana res gestas bohemicas illustrantia*, Tomus prodromus, *Acta Clementis V., Johannis XXII. et Benedicti XII. (1305 – 1342)*, Praha 2003.
- Bedřich JENŠOVSKÝ – Věra JENŠOVSKÁ (edd.), *Monumenta Vaticana res gestas bohemicas illustrantia*, Tomus III, *Acta Urbani V. (1362 – 1370)*, Praha 1944 – 1954.
- Ladislav KLICMAN (ed.), *Monumenta Vaticana res gestas bohemicas illustrantia*, Tomus I., *Acta Clementis VI. (1342 – 1352)*, Praha 1903

- Kamil KROFTA (ed.), *Monumenta Vaticana res gestas bohemicas illustrantia*, Tomus V., *Acta Urbani VI. et Bonifatii IX. (1378 – 1404)*, Praha 1903 – 1905.
- Milena LINHARTOVÁ – Bedřich MENDL – Eleonora MENDLOVÁ (edd.), Josef EMLER (ed.), *Regesta diplomatica nec non epistolaria Bohemiae et Moraviae VI*, Pragae 1928 – 1979.
- Jan BEDŘICH NOVÁK (ed.), *Monumenta Vaticana res gestas bohemicas illustrantia*, Tomus II., *Acta Innocentii VI. (1352 – 1362)*, Praha 1907.
- Adolf PATERA – Antonín PODLAHA, *Soupis rukopisů knihovny metropolitní kapituly pražské I. – II.*, Praha 1910 – 1922.
- Hana PÁTKOVÁ – Josef PELIKÁN (edd.), *Libri erectionum archidioecesis Pragensis*, vol. VII (1406 – 1408), Praha 2002.
- Antonín PODLAHA (ed.), *Akta korektorů duchovenstva diecése pražské z let 1407 – 1410* (=Editiones archivii et bibliothecae s. f. metropolitani capituli Pragensis 16), Praha 1921.
- Antonín PODLAHA (ed.), *Liber ordinationum cleri 1395 – 1415* (=Editiones archivii et bibliothecae s. f. metropolitani capituli Pragensis IX.), Praha 1922.
- Antonín PODLAHA (ed.), *Libri erectionum archidioecesis Pragensis saeculo XIV. et XV.*, VI, Praha 1927.
- Karel STLOUKAL (ed.), *Monumenta Vaticana res gestas bohemicas illustrantia*, Tomus IV., *Acta Gregorii XI. (1370 – 1378)*, Praha 1949 – 1953.
- Jindřich ŠEBÁNEK – Sáša DUŠKOVÁ – Vladimír VAŠKŮ (edd.), *Codex diplomaticus et epistolaris regni Bohemiae IV, V*, Praha 1962 – 1993.
- Ferdinand TADRA (ed.), *Soudní akta konzistoře pražské 1373 – 1424* (*Acta judiciaria consistorii Pragensis 1373 – 1424*), I – VII, Praha 1893 – 1901.
- František Antonín TINGL (ed.) *Libri confirmationum ad beneficia ecclesiastica Pragensem per archidioecesim*, V, Praha 1865.
- Václav Vladivoje Tomek (ed.), *Registra decimarum papalium čili: registra desátků papežských z diecézí pražské* (=Z pojednání královské české společnosti nauk VI. řady swazek 6), Praha 1873.

8. 2. Prameny nevydané

Archiv pražského hradu (APH), fond Archiv metropolitní kapituly u sv. Víta (AMKV), cod. VI., 5.; cod VI., 7.

Národní archiv (NA), fond Archiv pražského arcibiskupství I (APA I), inv. číslo 1335, sign. B 12/9.

8. 3. Literatura

- Jan ADÁMEK, Acta correctoria: Databázové zpracování svazku z let 1407 – 1410, in: Antonín KOSTLÁN (red.), Semináře a studie Výzkumného centra pro dějiny vědy z let 2002 – 2003 (=Práce z dějin vědy 6), Praha 2003, s. 171 – 174.
- Jan ADÁMEK, Bohunco, plebanus noster. Zapomenutá osobnost středověkých Českých Budějovic, in: Ivan HLAVÁČEK – Jan HRDINA (red.), Facta probant homines. Sborník příspěvků k životnímu jubileu prof. dr. Zdeňky Hledíkové, Praha 1998, s. 21 – 32.
- Jan ADÁMEK, Oltářnická benefícia v Českých Budějovicích v předhusitské době, JSH 64, 1995, s. 34 – 73.
- Jan ADÁMEK, Patronáty milevského kláštera ve středověku, Bibliotheca Strahoviensis 4-5, 2001, s. 63 – 81.
- Zdeněk BOHÁČ, Patrocinia jako jeden z pramenů k dějinám osídlení, ČSČH 21, č. 3, 1973, s. 369 – 388.
- Zdeněk BOHÁČ, Struktura feudální pozemkové držby v Čechách na prahu husitské revoluce (Pokus o rekonstrukci podle patronátních práv), FHB 7, 1984, s. 7 – 42.
- Zdeněk BOHÁČ, Topografický slovník k církevním dějinám předhusitských Čech. Pražský archidiakonát, Praha 2001.
- Hana ČEPELÁKOVÁ, Hrad Krakovec. Bakalářská práce KTF UK, Praha 2008.
- Tomáš DVOŘÁK, Farní klérus v kameneckém děkanátu v letech 1354 – 1455. Pokus o historickostatistickou analýzu na základě konfirmačních knih, ÚSH 2004 (=Gotické umění a jeho historické souvislosti III), s. 49 – 90.
- Petr ELBEL, Zlomek olomoucké konfirmační knihy z let 1452 – 1455. Předběžné výsledky rozboru opomíjeného pramene k poznání církevní topografie, diecézní správy a konfesního soužití na Moravě po polovině 15. století, in: Jan HRDINA – Blanka ZILYNSKÁ (edd.), Církevní topografie a farní síť pražské církevní provincie v pozdním středověku (=Colloquia mediaevalia Pragensia 8), Praha 2007, s. 91 – 137.
- Jaroslav ERŠIL, Zatížení církevními dárkami v Čechách na počátku 15. století. K otázce papežského desátku z roku 1403. ČČH 10, 1962, č. 4, s. 533 – 555.
- Zdeněk FIALA, Správa a postavení církve v Čechách od počátku 13. do poloviny 14. století, SH 3, 1955, s. 64 – 88.

- Jaroslav HAVRLANT, Problémy studia farní sítě žateckého děkanátu a jeho specifika, in: Jan HRDINA – Blanka ZILYNSKÁ (edd.), *Církevní topografie a farní síť pražské církevní provincie v pozdním středověku (=Colloquia mediaevalia Pragensia 8)*, Praha 2007, s. 165 – 184
- Jaroslav HAVRLANT, Žatecko na cestě k husitské revoluci ve světle církevních dějin, *Sborník Katolické teologické fakulty 6*, 2004, s. 145 – 183.
- Zdeňka HLEDÍKOVÁ, Arcibiskupství a písemná kultura ve středověku, in: Zdeňka HLEDÍKOVÁ – Jaroslav Václav POLC (edd.), *Pražské arcibiskupství 1344 – 1994. Sborník statí o jeho působení a významu v české zemi*, Praha 1994, s. 71 – 84.
- Zdeňka HLEDÍKOVÁ, Církev v českých zemích na přelomu 14. a 15. století, in: Miloš DRDA – František J. HOLEČEK – Zdeněk VYBÍRAL (edd.), *Jan Hus na přelomu tisíciletí. Mezinárodní rozprava o českém reformátoru 15. století a o jeho recepci na prahu třetího milénia*, Ústí nad Labem 2001, s. 35 – 58.
- Zdeňka HLEDÍKOVÁ, Církevní správa, in: Jan DOBEŠ – Zdeňka HLEDÍKOVÁ – Jan JANÁK, *Dějiny správy v Českých zemích, Od počátků státu po současnost*, Praha 2005², s. 172 – 201.
- Zdeňka HLEDÍKOVÁ, Donace církevním institucím v Čechách v prvním dvacetiletí 15. století (Statistický přehled), in: Jaroslav PÁNEK – Miloslav POLÍVKA – Noemi REJCHRTOVÁ (usp.), *Husitství – Reformace – Renesance. Sborník k 60. narozeninám Františka Šmahela*, Praha 1994, s. 252 – 253.
- Zdeňka HLEDÍKOVÁ, Farní síť ve středověkých Čechách a možnosti jejího studia, in: Jan HRDINA – Blanka ZILYNSKÁ (edd.), *Církevní topografie a farní síť pražské církevní provincie v pozdním středověku (=Colloquia mediaevalia Pragensia 8)*, Praha 2007, s. 23 – 32
- Zdeňka HLEDÍKOVÁ, K otázkám vztahu duchovní a světské moci v Čechách ve druhé polovině 14. století, *ČsČH 24*, 1976, s. 244 – 277.
- Zdeňka HLEDÍKOVÁ, Ke studiu a možnostem využití patronátních práv v předhusitských Čechách, *FHB 7*, 1984, s. 43 – 99.
- Zdeňka HLEDÍKOVÁ, Písemnosti církevní správy pražské (arci)diecéze v pozdním středověku, in: Ivan HLAVÁČEK – Jan HRDINA (red.), *Církevní správa a její písemnosti na přelomu středověku a novověku (=AUC – Phil. et Hist. 2, 1999, Z pomocných věd historických XV)*, Praha 2003, s. 27 – 38.
- Zdeňka HLEDÍKOVÁ, Pronikání kuriálního centralismu do českých zemí (Na dokladech provizních listin do roku 1342), *ČČH 88*, 1990, s. 3 – 33.

- Zdeňka HLEDÍKOVÁ, Soudní akta generálních vikářů, SAP XVI, 1966, s. 157 – 171.
- Zdeňka HLEDÍKOVÁ, Struktura duchovenstva ve středověkých Čechách, in: Ján ČIERNY – František HEJL – Antonín VERBÍK (edd.), Struktura feudální společnosti na území Československa a Polska do přelomu 15. a 16. století, Praha 1984, s. 343 – 392.
- Zdeňka HLEDÍKOVÁ, Svět české středověké církve, Praha 2010.
- Zdeňka HLEDÍKOVÁ, Úpadek nebo růst? K situaci církve v Čechách ve 14. století, in: Zdeňka HLEDÍKOVÁ (ed.), *Traditio et cultus. Miscellanea historica Bohemica* Miloslao Vlk archiepiscopo Pragensi ab eius collegis amicisque ad annum sexagesimum dedicata, Praha 1993, s. 51 – 62.
- Zdeňka HLEDÍKOVÁ, Venkovské děkanáty ve středověkých Čechách, in: Ladislav SOUKUP (red.), Pocta Karlu Malému k 65. narozeninám, Praha 1995, s. 112 – 123.
- Zdeňka HLEDÍKOVÁ, Vyvrcholení církevně správního vývoje Čech v době Jana z Jenštejna, in: Sborník Jenštejn 1977, Brandýs – Stará Boleslav 1977, s. 57 – 73.
- Zdeňka HLEDÍKOVÁ, Z dějin církevního soudnictví doby předhusitské (Soudní agenda pražského arcibiskupství), Zápisy katedry československých dějin a archivního studia V., 1961, s. 43 – 59.
- Jan HRDINA, Jan klerik k beneficiu přišel, Uvádění duchovních k nižším obročím ve střední Evropě 14. – 15. století, in: Martin NODL – František ŠMAHEL (edd.), Rituály, ceremonie a festivity ve střední Evropě 14. a 15. století. (=Colloquia mediaevalia Pragensia 12), Praha 2009, s. 347 – 364.
- Jan HRDINA, O klobouku, klericích a patronovi. Netradiční forma prezentace plebána k farnímu beneficiu pražské diecéze na počátku 15. století, in: Jan HRDINA – Blanka ZILYNSKÁ (edd.), Církevní topografie a farní síť pražské církevní provincie v pozdním středověku (=Colloquia mediaevalia Pragensia 8), Praha 2007, s. 205 – 212.
- Jan HRDINA, Papežské odpustkové listiny pro duchovenské instituce pražské a olomoucké diecéze (1197 – 1342), in: Ivan HLAVÁČEK – Jan HRDINA (red.), *Facta probant homines. Sborník příspěvků k životnímu jubileu prof. dr. Zdeňky Hledíkové*, Praha 1998, s. 205 – 220.
- Petr JOKEŠ, Děkanátní zřízení na středověké západní a jihozápadní Moravě (od počátků do roku 1419), ČMM 128, 2009, č. 1, s. 107 – 125.
- Petr JOKEŠ, Farní organizace na středověké západní Moravě (=Knihnice matice moravské sv. 33), Brno 2011.
- Jaroslav KADLEC, Přehled českých církevních dějin I, Praha 1991².

- Josef KALOUSEK, Výklad k historické mapě Čech, Praha 1894².
- Jana KINDLOVÁ, Církevní správa v předhusitských Čechách ve slánském děkanátu, SSH 35, 2009, s. 3 – 129.
- Eduard MAUR, Chelčičtí plebáni 1357 – 1420, in: Ivan HLAVÁČEK – Jan HRDINA (red.), Facta probant homines. Sborník příspěvků k životnímu jubileu prof. dr. Zdeňky Hledíkové, Praha 1998, s. 259 – 270.
- Lenka MAZANCOVÁ, Děkanát Hradec Králové. Rozbor na základě konfirmačních knih se zaměřením na mobilitu kléru. Diplomová práce FpF SU Opava, Opava 2003.
- Lenka MAZANCOVÁ, Chrám svatého Ducha v Hradci Králové. Oltáře a oltářní benefícia v době předhusitské, MHB 10, 2005, s. 291 – 321.
- Ivan MICHÁLEK, Bilinské arcijáhenství. Vymezení polohy a farní struktura v době předhusitské, in: Jan HRDINA – Blanka ZILYNSKÁ (edd.), Církevní topografie a farní síť pražské církevní provincie v pozdním středověku (=Colloquia mediaevalia Pragensia 8), Praha 2007, s. 145 – 164.
- Ivan MICHÁLEK, Duchovenstvo podbrdského děkanátu v době předhusitské a husitské, in: Minulostí Berounska 14, Beroun 2011, s. 31 – 80.
- Ivan MICHÁLEK, Jablonský děkanát v době předhusitské a husitské, ÚSH 2003/1 (=Gotické umění a jeho historické souvislosti II), s. 13 – 52.
- Ivan MICHÁLEK, Ústecký děkanát v době předhusitské, ÚSH 2001 (=Gotické umění a jeho historické souvislosti II), s. 13 – 52.
- Ivan MICHÁLEK, Vývoj farní struktury a vymezení polohy podbrdského děkanátu v době předhusitské a husitské, in: Minulostí Berounska 13, Beroun 2010, s. 25 – 68.
- Ivan MICHÁLEK, Wenceslaus de Blahotycz plebanus ecclesie parrochialis sancte Marie virginis in Wsk super Albea. Příspěvek ke kariéře a životním osudům faráře v předhusitských Čechách, ÚSH 2004 (=Gotické umění a jeho historické souvislosti III), s. 91 – 114.
- Martin NODL, Klerici, rektoři a scholárové, in: Jan HRDINA (ed.), Pater familias. Sborník příspěvků k životnímu jubileu Prof. Dr. Ivana Hlaváčka, Praha 2002, s. 299 – 311.
- Martin NODL, Farář, in: Martin NODL – František ŠMAHEL (edd.), Člověk českého středověku, Praha 2002, s. 192 – 219.
- Rostislav NOVÝ, K sociálnímu postavení farského kléru v Čechách v době předhusitské, SH 9, 1962, s. 137 – 192.
- František PALACKÝ – Josef KALOUSEK, Mappa historica Regni Bohemiae. Historická mapa Čech rozdělených na archidiakonáty a děkanáty 14ho století, w nižto jsau

- poznamenány fary 14ho věku, hrady, mnohé tvrže aj. w./r. 1847 navrhl František Palacký, r. 1874 doplnil Josef Kalousek, Praha 2000².
- Hana PÁTKOVÁ, Co nezachytí Libri erectionum, in: Jan HRDINA – Blanka ZILYNSKÁ (edd.), Církevní topografie a farní síť pražské církevní provincie v pozdním středověku (=Colloquia mediaevalia Pragensia 8), Praha 2007, s. 195 – 197.
- Jaroslav Václav POLC, Církevní správa v Čechách do poloviny 14. století, in: Tisíc let pražského biskupství 973 – 1973, s. 17 – 60.
- Antonín PROFOUS, Místní jména v Čechách, jejich vznik, původní význam a změny, díl I. – IV., Praha 1947 – 1957.
- August SEDLÁČEK, Hrady, zámky a tvrže Království českého, VIII. Rakovnicko a Slánsko, Praha 1891.
- Ondřej SCHMIDT, Topografie kostelní sítě na území plzeňského děkanátu do doby husitské. Bakalářská práce FF MU Brno, Brno 2012.
- Jana SYNOVCOVÁ-BOROVÍČKOVÁ – Blanka ZILYNSKÁ, Databáze Teritoriální církevní správa v předhusitských Čechách, in: Jan HRDINA – Blanka ZILYNSKÁ (edd.), Církevní topografie a farní síť pražské církevní provincie v pozdním středověku (=Colloquia mediaevalia Pragensia 8), Praha 2007, s. 9 – 21.
- Jindřich ŠILHAN, Kaple a kaplan, AH 6, 1981, s. 248 – 251.
- František ŠMAHEL, Husitské Čechy, Praha 2002.
- František ŠMAHEL, Pražská církevní provincie ve víru husitské revoluce, AUC – HUCP 31, 1991, fasc. 1, s. 107 – 115.
- Ivo ŠTEFAN – Ladislav VARADZIN, Počátky farní organizace v Čechách a na Moravě ve výpovědi archeologie, in: Jan HRDINA – Blanka ZILYNSKÁ (edd.), Církevní topografie a farní síť pražské církevní provincie v pozdním středověku (=Colloquia mediaevalia Pragensia 8), Praha 2007, s. 33 – 53.
- Vojtěch VANĚK, Rejstříky papežských desátků a možnosti jejich využití, ČČH 100, 2002, č. 3, s. 497 – 521.
- Ondřej VODIČKA, Klérus mnichovohradišťského děkanátu v době předhusitské a husitské (1354 – 1436), Diplomová práce FF MU Brno, Brno 2011.
- Karel WASKA, Vrchnostenská města a farní správa v Čechách vrcholného a pozdního středověku (K možnostem využití edice Codex iuris municipalis), in: Ivan HLAVÁČEK – Jan HRDINA (red.), Církevní správa a její písemnosti na přelomu středověku a novověku (=AUC – Phil. et Hist. 2, 1999, Z pomocných věd historických XV), Praha 2003, s. 274 – 280.

Blanka ZILYNSKÁ, Dílčí zpráva o průběhu výzkumu církevní problematiky, ÚSH 2004 (=Gotické umění a jeho historické souvislosti III), s. 31 – 32.

Blanka ZILYNSKÁ, „Vestre reverendissime paternati duximus presentandum.“ Role a podoba písemností při obsazování církevních beneficií ve středověku, in: Zdeněk HOJDA – Hana PÁTKOVÁ (edd.), Pragmatické písemnosti v kontextu právním a správním, Praha 2008, s. 105 - 119.

Blanka ZILYNSKÁ, Záduší, in: Ivan HLAVÁČEK – Jan HRDINA (red.), Facta probant homines. Sborník příspěvků k životnímu jubileu prof. dr. Zdeňky Hledíkové, Praha 1998, s. 535 – 548.

8. 4. Seznam zkratek

AH	Archaeologia historica
AKK	Akta korektorů kněžstva
AUC – HUCP	Acta Universitatis Carolinae – Historia Universitatis Carolinae Pragensis
AUC – Phil. et Hist.	Acta Universitatis Carolinae – Philosophica et Historica
CDB	Codex diplomaticus et epistolaris regni Bohemiae
ČČH	Český časopis historický
ČMM	Časopis matice moravské
ČsČH	Československý časopis historický
FHB	Folia historica Bohemica
FRB	Fontes rerum Bohemicarum
JSH	Jihočeský sborník historický
LC	Libri confirmationum
LE	Libri erectionum
MHB	Mediaevalia Historica Bohemica
MVB	Monumenta Vaticana res gestas bohemica illustrantia
PVAP	Vizitační protokol arcijáhna Pavla z Janovic
RBM	Regesta Bohemiae et Moraviae
RDP	Registra decimarum papalium
SA	Soudní akta konsistoře pražské
SAP	Sborník archivních prací

SH
SSH
ÚSH

Sborník historický
Středočeský sborník historický
Ústecký sborník historický